

Izhaja ob 4 zjutraj.

Štane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
geobvezno

Oglasi po tarifu

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Vsakogar, ki ima srce za trpeče brate in sestre bodisi v Primorju ali Korotanu prosimo, da žrtvuje danes par dinarjev na korist Jugoslovenske Matice, Matica in neodrejeni bratje mu bodo za ta dar iskreno hvaležni.

Ljubljana, 8. novembra.

Nedavno tega je priprost hrvatski seljak, pristaš jugoslovenske demokracije, povedal svojim nasprotnikom tele značilne besede: «Bili smo manjšina v Avstro-Ogrski, manjšina smo tudi v Jugoslaviji. Toda kakor se nismo bali celokupne Avstro-Ogrske, tako se tudi ne bojimo cele separatistične in defetistične množice v Jugoslaviji. Ona je ustvarjena, kakor smo mi hoteli, pa bo na vse zadnje vendarle postala taka, kakšno hočemo mi. Propasti ne more, ker ne more propasti niti bratstvo, niti edinstvo.»

Te velike resnične besede je govoril priprost hrvatski demokrat v času, ko so neprijatelji jugoslovenske demokracije upirali nad njo in njenimi pristajalci nahuji teror in ko so pretili da jih z državno in s svojo politično ter gospodarsko močjo popolnoma uničijo. Tako kot je govoril hrvatski seljak takrat, ko je značilno zlasti na Hrvatskem biti pristaš unitaristične ideje biti heroj, tako in nič drugače ne govori jugoslovenski demokrat danes, ko so že zopet zavzete prve boje pozicije podivjanega sovražnika jugoslovenske ideje in ko se vračajo separatisti med narod z bridko zavestjo, da so doživeli porazen krah svoje politike.

Jugoslovenska demokracija se zaveda, da poedine etape še tako budih bojev danes in morda še dolgo nikakor ne značijo končne njene zmage. Zato ostaja demokracija mirni, previdni in skromni nele takrat, ko jih težke povojne prilike sunejo nazaj, marveč tudi takrat, ko jih moč njihove ideje potisne krepko naprej. Mi ne poznamo malodušja, že zdavnaj smo se otresli političnega netopirstva in plemenitih ozkostranežev. V celji Jugoslaviji je stranka jugoslovenskih demokratov edina, ki ima od prvega svojega začetka nevtrajno doledno politiko integralnega državnega in narodnega edinstva, njeni pristajali niso le po razumu, marveč tudi po srcu konsekvantni jugoslovenski unitaristi. Vse drugo je že kolebalo, bodisi iz slabosti, dohiti iz naivne dobrodušnosti, mi smo ostali vedno neupogljivi v svetem preverjanju, da je naše prizadevanje najidealnejše in v trdni veri, da mora priti preroljenje vsega naroda v duhu jugoslovenske demokracije, ker je edino ta ideja za njega in državo odredilna. Nič nas ne spravi z naše jasno začetne poti. Reklo se nam je že, da je škoda za nas, da nismo in ne znamo biti demagogi, a odgovorili smo da to tudi biti ne moremo; kajti če bi še mi bili demagogi, kdo naj potem še apelira na zdrav razum naroda, poštenost in konstruktivnost pri shvačanju državlanskih dolžnosti.

Tudi naš najbolj zagriženi nasprotnik, ako je pošten, mora priznati, da je naše stremiljenje bilo principiarno in stvarno, naše delo pa nesebično in neumorno, a baš zato uspešno. Da bi ne bilo nesporazumljenj, nanašnih pogledov, neotolaženih ambicij zavistnih ljudi, ki radi sebe zastrunljajo napredno politično javnost, bi jugoslovenska demokracija v Sloveniji lahko tvorila proti klerikalnim separatistom močnejšo falango, kakor jo tvori. Napredni Slovenci, ki so po svojem notranjem prepričanju vsi pristaši napredne jugoslovenske demokracije, bi storiili skupni stvari, a tudi vsak svoj, neizmerno dobroto, ako bi se po tolikih težkih in bridkih izkušnjah začeli vendarle zavedati, da imajo od njihovih sporov dobiček edino in samo klerikalci.

Volitve, ki so se vršile zadnji čas po naših običajih, dokazujejo, da se je začelo v Sloveniji, zlasti med našim podeželskim ljudstvom, v tem pogledu temeljito obračati na bolje. Po svoji organizatorni moči in po bojni pripravljenosti je JDS kot prvotvoriteljica napredne misli pozvana in dolžna, da nadaljuje zanočeta tozadevna prizadevanja s krenko injektivno tudi za blizu se skupščinske volitve. Vsekako ni dvoma, da bo ona kot sestavni del narodne koalicije in kot glavna protiklerikalna fronta v Sloveniji, storiila vse, da se 18. marec 1925 za Slovenijo nikdar več ne povrne; saj so pa tudi klerikalci v polnem letu, osebno na zadnje tri mesece, z dejanj dovolj jasno dokazali svoj pravo naravo. Če kdaj, mora biti danes slovenski narod v Jugoslaviji ni bilo kot so bile zadnje skupščinske volitve ter njihov rezultat.

Te dni bo objavljen apel na narod,

Razpust Narodne skupščine

KRALJ JE SINOČI PODPISAL UKAZ O RAZPUSTU PARLAMENTA IN O RAZPISU NOVIH VOLITEV ZA 8. FEBRUAR.

Beograd, 8. novembra, p. Kralj je nocoj podpisal ukaz o razpustu Narodne skupščine in o razpisu novih volitev. Volitve se vršijo, kakor je »Jutro«¹ že pisalo, v nedeljo 8. februarja 1925.

V sporazumu z vladjo je predsednik parlamenta sklical za ponedeljek sejo Narodne skupščine. Na tej seji bo najprej prečitani ukaz o otvoritvi rednega zasedanja v smislu čl. 52. Ustave. Takoj za tem ukazom bo prečitani ukaz o razpustu in razpisu novih volitev.

ZBORADNIKI RACUNAJO Z ZMAGO NACIJONALNEGA BLOKA.

Beograd, 8. novembra, r. Današnje zemljoradniške »Novosti«² objavljajo članek,

v katerem pravijo, da je radikalna stranka favorizirana in da zato ni izključeno, da dobi pri volitvah večino. Pač pa je, dostavlja list, pričakovati, da se bodo volitve vršile pod močnim vladnim pritiskom.

PREPOVEDAN SHOD MADŽARSKE STRANKE.

Beograd, 8. novembra, p. Vlada je prepovedala shod madžarske stranke, ki je sklican za jutri v Velikem Bečkereku.

ODPOVEDANO RADICEVO ZBOROVANJE.

Beograd, 8. novembra, p. Zborovanje Radiceve stranke, ki je bilo sklicano za jutri v Bihacu, je stranka sama odpovedala, ker je njen šef pobegnil.

Spremembe v vodstvu oblastnih uprav

IMENOVANJE NOVIH VELIKIH ŽUPANOV. — ŠTEVILNI DOSEDANJI VELIKI ŽUPAN UPKOJENI.

Beograd, 8. novembra, p. Nocoj je sprejel kralj v avdienci notranjega ministra Maksimovića, ki mu je predložil v podpis več ukazov, zlasti glede imenovanja oz. upokojitve velikih županov.

Za velikega župana v beograjski oblasti je postavljen Dimitrije Aleksijević, za Bitolj Budimir Budisavljević, za bregalniško oblast Dobrota Matković, za Valjevo Cerović, za Kragujevac Stanoje Belić, za Niš Milan Petković, za Šabac odvetnik Vasa Aleksić, za Požarevac Petar Dragomirović, za Zaječar Božidar Krstić za Užice Petar Blagojević, za Sarajevo Milan Nikolić (dosedaj veliki župan v Užicu) za Mostar Janicije Krasojević, za Travnik Dušan Petrović, za Tuzlo dr. Jovan Zec (dosedaj pravni referent iste oblasti) za Vukovar Dragomir Todorović, za Ljubljano dr. Vilko Baltić (dosedaj župan v Sarajevu), za Maribor dr. Otmar Pirkmajer in za Split dr. Ivan Perović.

Istočasno so bili podpisani ukazi, s katerimi se upokoje veliki župani: Lazar Atanacković (Beograd), Juraj Brzaković (Bregalnica), Milovan Popović (Bitolj), Svetomir Tomić (Valjevo), Dušan Stojiljković (Vranja), Dragomir Nikolić (Kragujevac), Tihomir Gvozdenović (Kruševac), Dragutin Simić (Niš), Vitimir Vasić (Podrinje), Blagoljub Pavlović (Požarevac), Stevan Živanović (Zaječar), Milorad Lozanić (Čačak), Angjelko Štam-

buk (Mostar), Alfred Makenac (Travnik), Vojin Masić (Banjaluka), dr. Evgen Močnar (Bihać), Josip Trojer (Tuzla), Milisav Ristić (Novi Sad), Ivan Sikirić (Dubrovnik), Roko Stojanov (Spit), Todor Sporn (Ljubljana), dr. Fran Vodopec (Maribor) in dr. Gojković, šef oddelka za notranje zadeve pri pokrajinski upravi v Zagrebu.

Upokojen je bil tudi pomočnik notranjega ministra Sveta Popović. Na mesto dr. Gojkovića pride za načelnika notranjega oddelka v Zagrebu g. Mojsilović, ki je s posebnim odlokom določen za likvidatorja pokrajinske uprave v Zagrebu.

IZ PROSVETNEGA MINISTRSTVA.

Beograd, 8. novembra, r. Za namestnika pomočnika prosvetnega ministra je postavljen Todor Radivojević.

SEF KABINETA V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Beograd, 8. novembra, r. Za šefa kabineta zunanjega ministra je postavljen gagijski svetnik dr. Aleksander Vukićević, ki je že nastopil svoje mesto.

MINISTER ŽERJAV V AVDIJENCI.

Beograd, 8. novembra, p. Danes popoldne od 5. do 6. je sprejel kralj novega ministra za šume in rude dr. Žerjava. Pri tej priliki je bil podpisan ukaz, s katerim se imenuje za ravnatelja oddelka v Sarajevu Josip Radulović.

Radić potuje skozi Trst v Milan

Z REKE V TRST JE POTOVAL Z AVTOM, OD TRSTA DALJE Z VLA-KOM. — IMA POTNI LIST ZA ITALIJO, FRANCIJO IN AVSTRIJO

Trst, 8. nov. Večerna izdaja »Piccola«, »Le Ultime Notizie«, objavlja naslednjo vest: Iz verodostojnega vira se doznava, da je Stjepan Radić večeraj zjutraj prekoračil jugoslovensko mejo na Sušaku. Italijanskim obmejnim stražam je predložil reden potni list za inozemstvo, vidiran od italijanskega, francoskega in avstrijskega konzulata v Zagrebu, vsled česar mu oblasti pri prekoračenju meje niso delale nikakih težav. Ko je stopil na italijanska tla, se je vsedel v avto, ki ga je čakal, in se odpeljal.

Ob 11. dopoldne se je pred kavarno »Fabris«³ v Trstu na Oberdankovem trgu ustavil avto, v katerem so sedeli gospod, gospa in 14letni deček. Osebe, ki jako

dobro poznajo Radića in ki so se takrat slučajno nahajale pred kavarno, zatrjujejo z vso gotovostjo, da je bil gospod v avtomobilu Stjepan Radić. Družba je izstopila, odšla v kavarno ter naročila za terko. Opazilo se je, da so govorili hrvatsko. Ostali so pol ure v kavarni, nato pa odšli na južni kolodvor in se odpeljali z milanskim brzovlakom.

ZAGREBSKA VERZIJA.

Zagreb, 8. novembra, r. V nasprotju z vestmi, da je Radić pobegnil v Italijo, se med zagrebškim prebivalstvom trdovratno vzdržujejo govorice, da Radić še ni zapustil naše države, ampak da se skriva na posestvu Milana Pripča v Orosavju pri Zagrebu.

Konference nasledstvenih držav

Zatopniki se sestanejo najprej na Dunaju, potem v Rimu.

Dunaj, 8. novembra, z. Dne 13. t. m. se bo vršila na Dunaju konferenca nasledstvenih držav, ki bo razpravljala o posameznih določbah mirovne pogodbe. Pri tej priliki bo tudi rešeno vprašanje fondov in jurisdikcijskih oseb. Jugoslavijo bo zastopal na konferenci dr. Milorad Stražnicki. Po dunajski konferenci se bodo nadaljevala pogajanja nasledstvenih držav v Rimu, kamor odpotujejo vsi delegati neposredno z Dunaja.

KRALJ NA NOVI ŽELEZNISKI PROGI VELES ŠTIP.

Beograd, 8. novembra, p. Kralj odpotuje jutri v Štip, kjer bo pregledal novo železniško progo Veles-Štip.

razpisane bodo skupščinske volitve. Jugoslovenska demokracija gre na čelo napredne fronte v ofenzivno vprašanje vsem notranjim sovragom našega naroda, proti vsem malodušnežem, proti kvaražugonam in defetistom s ponosno dvignjeno zastavo državnega in narodnega edinstva, ki edino daje sigurnost notranjega miru in bratskega sporazuma.

Akcija za maksimiranje obrestne mere

Beograd, 8. novembra, r. Narodna banka je imela večeraj sejo svoje uprave, popoldne pa konferenco, na katero so bili povabljeni zastopniki beograjskih denarnih zavodov. Sporočilo se jim je, da je sklenila Narodna banka maksimirati obrestno mero za vloge na 10 odstotkov, za posojila pa na 18 odstotkov na leto. O stvari se je vršila kratka debata. Z ozirom na to, da je v Beogradu mnogo in tudi milih bank, se sklepi večerajšnje beograjske konference ne krijejo s sklepi, ki so bili sprejeti predvčeršnjim na konferenci pri podružnici Narodne banke v Zagrebu. Zato bo morda že v ponedeljek popoldne seja Zveza bank, na kateri se bo o tem definitivno razpravljalo.

RUSIJA IN ZEDINJENE DRŽAVE.

London, 8. novembra, z. Ruski sovjetski poslanik v Londonu Rakovski je izjavil novinarjem, da morajo tudi Zedinjene države kmalu priznati sovjetsko vlado, ker so sedaj edina velesila, ki še vedno ignorira novi položaj v Rusiji. Rusija je pripravljena udeležiti se mednarodne razorožitvene konference, bodisi v Ženevi bodisi v Washingtonu in sicer na isti podlagi, kakor ostale velevlasti. Moskva je pripravljena priznati vse pogodbe in vse meje razen Besarabije.

Milijonska klerikalna tatvina

RAZKRITJA O SRAMOTNI TRGOVINI S PRIVILEGIRANIMI TOVORNIMI LISTI ZA PREVOZ HRANE. (Glej poročilo na 2. strani.)

Definitivna razmejitev z Italijo

GRANICO DOLOČAJO PO SEDANJI PROVIZORNI MEJI!

Hotedarska, 8. novembra. Italijanska jugoslovenska komisija je pričela markirati definitivno granico med našo državo in Italijo. Granica se določa po sedanji provizorni meji, brez ozira na upravičene najelementarnejše interese našega obmejnega prebivalstva. Narod je ogorčen in obupan. Svoječasne vesti, da je prošla vlada povodom pogajanj v Opatiji povsem popustila, so se izkazale kot žalostna resnica. Meja, kakršno sedaj določa delimitacijska komisija, bo prava nesreča za nas in za Italijo, vzrok neprestanih neprijetnosti in konfliktov, za nas

še obmejno prebivalstvo pa gospodarsko naravnost pogubna.

BODRERO PRI NINCICU.

Beograd, 8. novembra, p. Danes dopoldne je posetil italijanski poslanik general Bodrero ministra zunanjih zadev dr. Ninčića. V daljši konferenci so bila prečestana pogajanja v Benetkah, ki so radi krize prišla v zastoj. V zvezi s tem je pozval dr. Ninčić predsednika naše delegacije dr. Otokarja Ribafa v Beograd na poročanje.

Kabinetna kriza v Avstriji

SEIPEL BO V TOREK ZOPET IZVOLJEN ZA ZVEZNEGA KANCELARJA — POSEBNI VLAKI ZA PCSLANCE. — ODMEV SEIPELOVE DEMISIJE V INOZEMSTVU.

Dunaj, 8. nov. v. V parlamentarnih krogih so kljub resnosti politične situacije prepričani, da bo Seipelov kabinet na torkovi seji narodnega sveta zopet izvoljen in s to zaupnico okrepljen tudi končal stavko. Parlament se sestane v torki in bo razpravljal že na popoldanski seji o železničarski stavki. Parlamentarce iz province bodo vozili posebni vlaki na Dunaj.

Demisijska avstrijske vlade je izzvala v inozemstvu živahno zanimanje. Zaradi kratkega časa se večina listov omejuje za enkrat samo na kratka uradna poročila.

Čila, vendar pa dostavljajo nado, da je demisijska samo začasna. Nekateri listi podarjajo pri tej priliki velike zahteve dr. Seipela za rešitev Avstrije. »Lokal-Anzeiger«⁴ naglašja, da so vse dosedanje vlade odšle brez trajnega vtisa, dočim si je dr. Seipel pridobil neminljivih zaslug za državo in je vsled tega upravičen, da tudi v bodoče igra v njej odločilno vlogo. »Germania«⁵ zatrjuje, da je že dr. Seipel zadostna garancija za Avstrijo. Sanacijo je treba izvesti in mu pri tem težkem delu pomagati.

Železničarska stavka v Avstriji popolna

PROMET Z DUNAJEM SE VZDRUŽE Z LETALI IN AVTOMOBILI. — SEIPEL O STAVKI. — SPORAZUM SREDI TEDNA?

Dunaj, 8. novembra, j. Železničarska stavka v Avstriji je popolna. Na vseh progah počiva delo. Tekom današnjega dneva ni prišlo do nikakih pogajanj s stavkujočimi. Dunaj je z izjemo male železnice Dunaj-Aspang popolnoma odrezan od železnicega prometa. Promet se vzdržuje z aeroplani in avtomobili. Pošta uprava bo od jutri dalje poslala na vse obmejne kraje avtomobile, da sprejme inozemsko pošto oziroma oddajo dunajsko pošto za inozemstvo.

Danes zvečer je dal dr. Seipel zastopnikom časopisja izjavo o železničarski stavki in demisijski vladi. Opozarjal je, da jemlje vlada svojo demisijsko popolnoma resno. Zvezne železnice predstavljajo v sanacijskem naertu važen sestavni del in stavka ogroža sanacijo samo. Stavka bi se dala zelo hitro likvidirati, če bi mogel predsednik zveznih železnic Günther dati stavkujočim koncesije, ne da bi morala k temu prispevati država. V slučaju, da ne bi tudi druge skupine državnih nastavlencev stavile novih zahtev, bi bil dr. Seipel celo pripravljen sprejeti ponovno izvolitev. Predsednik zveznih železnic Günther je izjavil, da je šel do skrajne meje popustljivosti. Glavno krivdo na stavki nosi narodno-socialistična železničarska prometna organizacija. Finančni minister dr. Kienboeck je izjavil, da bi poslabšanje finančnih razmer pri zveznih železnicah končno privedlo državo do tega, da bi morala železnice odstopiti v privatne roke. Zvezni kancelar se je tekom današnjega dneva sporazumel s strankinimi voditelji, da se na seji narodnega sveta pojasni ves konflikt. Ni izključeno, da pride v torko do poravnave konflikta in bi bilo potemtakem v sredo računati z eventualnim koncem železničarske stavke.

Na Dunaju je iz strahu pred daljšo stavko opaziti velik naval na trgovine z živili. Ljudje si nakupujejo za več dni kruha. Bati se je, da se bodo živila podražila.

STAVKA POLITIČNA?

Dunaj, 8. novembra, j. Sedaj je ugotovljeno, da je stavka v Avstriji posledica postopanja pod narodno-socialističnim vodstvom stoječe nemške prometne organizacije. Tej zvezi pripadajo večinoma uradniki iz proge. Socialnodemokratska in krščansko-socialna zveza so skoraj pristale na dovoljne koncesije, ko so narodni socialisti v zadnjem trenutku stavili nove zahteve. Stavkujoči železničarji so izjavili, da bodo za parlamentarce, ki morajo v torki prisostvovati seji narodnega sveta na Dunaju, pripravili posebne vlake.

TUDI NEMCIJI GROZI ŽELEZNIČARSKA STAVKA.

Berlin, 8. novembra, s. Med nemškimi železničarji in upravo državnih železnic obstajajo diference. Železničarji so stavili gromote zahteve, na katere dosedaj še niso dobili odgovora. Organizacije železničarjev se sestanejo jutri in bodo zahtevale novo, formulirale. Možnost stavke ni izključena.

Berlin, 8. novembra, j. Vesti o železničarski stavki v Avstriji so napravile med nemškimi železničarji globok utis. Kakor znano, tudi nemški železničarji niso zadovoljni z izboljšanjem, ki so ga bili pred kratkim deležni. Predstavitelji železničarskih organizacij so za ponedeljek sklicali sejo v Berlin. Železničarske organizacije označujejo položaj za zelo nevaren, ako družba državnih železnic ne bo spreminila svojega dosedanjega stališča v vprašanju plač.

Izjava Koste Todorova

Beograd, 8. novembra, r. Današnji jutranji listi priobčujejo izjavo Koste Todorova, ki odločno dementira pristop v »Neues Wiener Tagblatt«⁶ objavljenih dokumentov, po katerih naj bi bil Todorov nekak reprezentat tretje internacionale v Jugoslaviji. Te falzifikate je na Dunaju plasiral Cankovljev agent Nikola Antonov, ki je enako v Beogradu kakor tudi na Dunaju poskušal podkupiti novinarje. Todorov izjavlja, da on nikakor ni privrženec tretje internacionale ni njene akcije, naperjene proti Jugoslaviji, ker je mnenja, da je vezan napredek in procvit bolgarskega naroda z razvojem Jugoslavije v veliko in močno državo.

CHAMBERLAIN IN FRANCIJA.

London, 8. nov. v. Francoski poslanik v Londonu je večeraj popoldne posetil novega zunanjega ministra Chamberlaina. Poset je potekel zelo priščrno. Chamberlain je pri tej priliki dal izraza svojim prijateljskim čuvstvom napram Franciji.

TEŽKOČE BELGIJSKE VLADE.

Pariz, 8. nov. v. Iz Bruslja javljajo, da sta imela zbornica in senat večeraj popoldne skupno plenarno sejo, na kateri se je razpravljalo o stališču, ki ga bosta zavzeli proti novim davčnim predlogom in Theunisovemu kabinetu. Vlada namerava ob priliki sprejema novih davčnih predlogov staviti zaupnico. Ni izključeno, da bo prišlo pri tem do ministrske krize.

Borza

CURH: Beograd 7.50, Berlin 1.236, New-York 518.75, London 23.81, Pariz 27.25, Milan 22.30, Praga 15.45, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.90, Sofija 3.80, Varšava 99.75, Dunaj 0.0073.

TRST: Beograd 33.45 do 33.65, Dunaj 0.0322 do 0.1332, Praga 69 do 69.50, London 105.70 do 105.90, New-York 23.25 do 23.35, Curh 447 do 450, dinarji 33.25 do 33.65, 20 zlatih frankov 90 do 91.

NEW-YORK: Beograd 145.25, London 449.75, Pariz 524, Curh 19.27, Rim 430, Dunaj 0.1412, Budimpešta 0.1812, Praga 298.12, Bukarešta 56.

Milijonska klerikalna tatvina na škodo države in konzumentov

Velepotezen klerikalni načrt za financiranje protinarodne in protidržavne propagande iz državnih sredstev. Klerikalci prodajajo tovarne liste s 40% prevoznim popustom po 500 — 800 dinarjev. Deset milijonov profita na račun slovenskih konzumentov.

«Jutro» je prošli teden opozorilo na naredbo bivšega prometnega ministra Sušnika, ki doioča za prevoz hrane v pasivne kraje 40% tarifni popust, ako se hrana prevaža v vagonih na razdaljo več nego 400 km. Slovenija je v tej naredbi pravilno šteta med pasivne pokrajine ter ji dodeljen 40% prepozni popust za 5000 vagonov hrane. Do tu je vse v redu.

Ta popust gre v breme državne blagajne. Opravičen je naravno le pod pogojem, da gre v prid konzumentu to se pravi, da postane moka za toliko cenejša, kolikor je bil cenejši transport. V tem smislu je bil postopalo druga leta. Popust so dobile občine, konzuma društva, aprovizacijske organizacije sploh, ki direktno zalagajo konzumente.

Gospod Sušnik je pa odločil drugače. Od 5000 vagonov, namenjenih za Slovenijo, je rezerviral celih 4000 vagonov za klerikalno Zadržno zvezo. Mi smo takoj opozorili, da Zadržna zveza ni nikaka organizacija, ki bi mogla zalagati konzumente. Izrazil smo sumnje, da je ogromen profit iz popusta, ki znaša

milijone dinarjev

namenjen povsem drugačim svrham, nego olajšanju draginje odnosno povenitvi kruha.

Vprašali smo po garancijah glede pravilne uporabe velikanskega privilegija, ki je bil ustanovljen s citirano naredbo in skoraj povsem izročeni Zadržni zvezi.

Naše opozoritve so vzbudile v javnosti naravno velik interes. Iz konzumentskih krogov smo prejeli dopise, ki ne pripuščajo nobenega dvoma, kaj sodi trezna široka javnost o tej zadevi. V članku, ki smo ga na podlagi teh dopisov objavili, je bilo posebno poudarjeno dejstvo, da so po naredbi ministra Sušnika vse organizacije, pri katerih bi bila mogoča direktna kontrola, izključene in da ni nobene garancije za pravilno postopanje s privilegiranimi tovarnimi listi. V naredbi je res predpisana neka kavejca 100.000 Din. toda niti to ni povedano v kateri svrhu. Vse to že samo po sebi izdava sum, da je naredba izdana v posebne svrhe, ne v prid konzumentom, temveč v nileg drugim ciljem. Naš članek je zaključil z besedami: Komodnejšega načina za

ustanovitev velikega klerikalnega volilnega fonda

si skoraj ne moremo misliti.

Na naša opozoritve se je končno oglašil «Slovenec». V posebnem članku dokazuje, da je naredba ministra Sušnika, velezaslužni socialnopolitičen čin in da je dobila Zadržna zveza tarifni privilegij zato, da bi trgovci ne mogli gniti konzumenta, temveč da pride znižana prevoznina konzumentu v prid. «Slovenec» napoveduje konzumentu zlate čase ter končno psuje «Jutro», da Sušnikovo enlošnokoristno naredbo «enično izrabljamo za nesramne napade». Očita nam, da mislimo na

«kšeft»

in da nimamo v svoji pokvarjenosti pojma o nesobitnosti klerikalnih podjetij, ki mislijo le na to, kako pomagati ubogemu ljudstvu.

Ta odgovor službenega organa klerikalne stranke nosi na sebi vse znake neodkritosti in zavesti krivde. Mi smo vedeli že takrat, ko smo napisali prvo opozorilo, kaj namerava klerikalna stranka z ozromnim denarjem, ki ga dobi v obliki popusta za prevoz hrane. Vedeli smo, da je izdelan cel načrt za razdelitev milijonov državne denarja, ne med konzumente, ne v svrhu, da bo kruh cenejši, temveč za klerikalne strankarske cilje, za klerikalni volilni fond, za klerikalno časopisje in tudi za novine, ki pod vidom narodnosti vztrajno podpirajo klerikalno politiko. Famosna tarifna naredba je bila le prva poteza velikega projekta za financiranje klerikalne protinarodne in protidržavne propagande na državne stroške! Znanje so nam podrobno tega načrta, ki razodevajo vso moralno pokvarjenost SLS ter jo razkrivajo kot pravo

stranko državnih tatov.

Načrt ni mogel biti v celoti izveden, ker je medtem nastopil polom v Beogradu. Toda s tarifno naredbo priporavljeno golufijo so hoteli klerikalci že na vsak način izvršiti. In tako so tik pred nastopom nove vlade iz ministrstva prometa prenesli v Zadržno zvezo na tisoče tovarnih listov onemoglih s ključem za prevoznim popust.

S temi tovarnimi listi se je pričela sramotna trgovina

Klerikalni agenti hodijo okoli ter pod roko prodajajo od ministrstva izdane tovarne liste za ceno od 500 do 800 dinarjev komad. Vrši se organizirana

tatvina državnega denarja, ki naj v par dneh prinese klerikalnim blagajnam okrog 10 milijonov kron.

V naših rokah se nahajajo taki od Zadržne zveze kupljeni in po 500 Din plačani tovarni listi. Postopanje je zelo enostavno. Proti položiti denarja dobiš tovarni list, ki nosi na desni strani pečat ministrstva saobračaja ter štampiljko s sledečim besedilom:

«Rešenjem g. Ministra Saobračaja od 8. Okt. 1924. br. 32.962 odobren je popust 40% od redovne tarife. Po naredbi Ministra saobračaja načelnik saobračajno-komercialnog odeljenja: Prezl m. p.»

Ako kupiš tak privilegirani tovarni list dobiš pravico, da pod naslovom Zadržne zveze naročiš na katerokoli postajo moko, žito, koruzo po znižani tarifi ter jo tam prevzameš. Kaj storiš potem s to hrano je tvoja stvar. Prodaj jo, špekuliraj, eksportiraj — kar hočeš...

Ako bi uspelo klerikalcem, da prodajo vse tovarne liste, notem bo znašal njihov profit od dveh

do 3 milijonov Din.

Ta profit gre iz državne blagajne in je ukraden iz konzumentovega žepa. Sedaj je jasno, da je cela naredba bila le slejlo za široko javnost. Ona je bila le sredstvo, da se obogatijo klerikalne kase pod krinko velikopotezne socialnopolitične akcije!

Ta nečuvna klerikalna korupcijska afera je najboljša ilustracija k večerajšemu proglasu klerikalne stranke, ki predstavlja SLS kot prvoboriteljico proti — korupciji!

Mi pa pozivamo državne oblasti, da napravijo konec drzni tatvini. Zahtevamo takojšnje strogo preiskavo! Razkrinkajmo državne tatove in sleanje, ki na račun ljudskega kruha polnijo svoje blagajne!

Nemška kriza

Berlin, 6. novembra.

Za letošnje decembarske volitve si je izvolila Nemčija trenutke, ko je svetovni položaj razjasnjen z izidom angleških in ameriških volitev. Tako imajo sedaj nemški volilci vse potrebne informacije pri rokah in sedaj ne bo prišel več v poštev izgovor, ki se je navajal ob volitvah 4. maja, češ, da je ojačenje nemških nacionalistov in komunistov bilo možno le zato, ker se ni dalo predvideti, da pride v Franciji pomirljiva, zmerna večina. Zato bodo letošnje decembarske volitve imele to prednost, da bodo veren izraz razpoloženja in volje nemškega naroda pri popolni zavesti dalekosežnosti njegove odločitve.

Vprašanje, kdo pri ljudskem glasovanju zmaga, ni pomenljivo samo za Nemčijo, temveč je odločilnega pomena za bodoči potek evropskih zadev. Ali zmaga stranke, ki hočejo sodelovati pri obnovi Evrope, ali pa se ojačijo elementi, ki zanikajo o položaj, ustvarjen na mlitovnih konferencah, in sanjajo o novem razmahu vsenemškega imperijalizma?

Zdi se, da bo obnova reda, zboljšanje finančne situacije, oživitev dela imela za posledico, da se bodo šanse za komuniste zmanjšale v prid socialni demokraciji. Ravno tako kaže vse na to, da bodo Hitler-Ludendorffove čete izšle declmirane iz volilnega boja, ker ultranacionalistična piščalka ne dá več od sebe prejšnjih očarljivih melodij. Toda na žalost prav noben znak ne dokazuje, da bodo oslavljeni nacionalisti Tirpitzovega kova. Nasprotno, verjetno je, da oni pobere glasove radikalnih šovinistov, ki so se izkazali prekričave in so se predalec kompromitirali, in da se obogate deloma tudi na račun dr. Stresemannove ljudske stranke, ki je storila vse, da podre poslednje plotove, ki so jo ločili od nacionalistične desnice.

V tem trenutku veje skozi vso nemško državo dih zaupanja v lasti genij in v lastno silo. Nemčija se veseli svojega gospodarskega vstajenja in nepričakovanih zunanje političnih uspehov, ki jim jih je omogočila podpora Mac Donaldove Anglije in zmaga levega bloka pri francoskih volitvah. Rentna marka, ki slovi na čisto fiktivni podlagi, izkazuje po komaj enoletnem obstoju naravnost žudečo življensko silo in v tem trenutku prekaša samo dolarsko veljavo. Državni prejemki

vedno bolj naraščajo in že presegajo izdatke. Državna banka kupuje ogromne količine zlata in blaga. Posojilo 800 milijonov zlatih mark je bilo podpisano z velikanskim uspehom in po bliskovito v Londonu, New Yorku, Rimu, v samem Parizu in drugod. «Zmaga posojila» se slavi od vzhodnih do zahodnih mej Nemčije.

Nemški narodni ponos pa slavi še drugo zmago. Veliki Zeppelin, zgrajen za Zedinjene države, je preplul Atlantski ocean. Njegovo vožnjo je opisovalo celokupno nemško časopisje kot «svetovni triumf». Neki ameriški novinar trdi, da Nemčija ni videla podobnega navdušenja od začetka vojne l. 1914. Ali bo ta uspeh in grožnja, da se podro velike zrakoplovne delavnice v Friedrichshafenu, res vplivata na volitve, da odreko svojo podporo nacionalistom, ki so svarižni Versailles?

Splošno oživljenje nacionalne samozaveti je prisililo celo vedno zmerno in ikreno republikansko demokratsko stranko, da mora zvišati zunanje politične zahteve, če hoče obdržati svoj volilni kader. Njen voditelj poslanec Erkelenz jo v svojem govoru 14. oktobra podal sledeče smernice strankine politike: vstop v Zvezo narodov, izpraznitev Porurja in prve okupacijske cone do 10. januarja, skrajšanje roka za izpraznitev druge in tretje cone, revizija volškega statusa Nemčije, preklic prepovedi, da se Avstrija ne sme združiti z Nemčijo, preureditev vzhodnih mej, dodelitev kolonialnega mandata Nemčiji. Ves ta lepi program se da resimirati s kratkim izrazom: zrušenje verzajske pogodbe. Če morajo tako govoriti demokraci, potem je to pač znak, da nacionalni šovinizem še davno ni zlomljen, da se je zova pacifistična Nemčija komaj izvila iz plene in da bo še minilo nekaj let, preden bo temeljito stala na nogah in se naučila hoditi.

Zdi se, da se v današnjem času nemški narod bolj kod kdaj zadnja leta vrača k svojim sanjam, da se zlozi pariški mir, da se zavrne nemška vojna krivda, da Nemčija ponovno zavzame mesto imperijalistične vesile.

Zmaga desnice v Angliji in Ameriki je še opogumila nemško reakcijo. Ali se bo nemški republikanec in demokratom posredilo dokazati ljudstvu, da Nemčija nima nič pridobiti z zmago reakcionarnih strank in da tudi s konservativnimi velisilami pride do ugodnih rezultatov lahko

Najnovejši
Henny Porten film
Zlato tele
pride!
Kino Ljubljanski dvor

le nemška miroljubna, spravljava demokracija?

Na to veliko vprašanje bodo odgovorile volitve 7. decembra. In s tem od govorom bo podana tudi končna slika svetovne konstelacije v bližnji bodočnosti.

Politične beležke

+ 0 volilnih razmerah v Sloveniji občuje beogradska «Samouprava» obsežen dopis iz Ljubljane, v katerem precej točno riše zlorabe slovenske duhovščine pri strankarskih agitacijah in teroriziranju zapeljanih mas pod uplivom najlufamejših hujškarj. Dopisnik končno izvaja, da bo klerikalna stranka pri volitvah imela močno konkurenco v Radičevem republikanstvu in bodo njeni agitatorji morali z Radičevimi agitatorji licitirati demagogijo. Za časa Avstrije je politično življenje bilo razdeljeno v liberalni in katoliški tabor in je bilo razumljivo, da se je cerkev spuščala v borbo, zlorabljaljo pri tem tudi verska sredstva. Toda danes prav golovo ne more nihče trditi, da je n. pr. Radič pobožnejši od Pribičevića, ali da je veliki mojster frama-zonske lože Voja Veljković primernejši za interese katoliške cerkve kakor Pašić, odnosno, da je Mehmed Spaho boljši katolik kakor dr. Zerjav. Zato je verski teror klerikalne stranke, zvezan s protidržavno haranguo pod pretezo skrahiranega sporazumstva treba onemogočiti... Zal dopisnik glavnega radikalnega organa k vsem tem osnovanim izvajanjem ni tudi dostavil, da predsednik ljubljanske radikalne organizacije v svojem žurnalu zagotavlja svoje nadalnje simpatije klerikalcem in bloku tudi v nastopni volilni borbi.

+ Parola kaosa. V večerajnji beogradske «Reči» je napisal državni podtajnik Vilder pod gornjim naslovom članek, v katerem obravnava proglas širkega bloka. Pravi, da blok kot biva vlada nima narodu povedati ničesar jasnega in pozitivnega, temveč izstopa s samimi negativnimi parolami. Kar se tiče «neparlamentarne» rešitve krize, pravi V. Vilder, da gospodje blokaši pozabljajo, da je prva osnova demokratizma in parlamentarizma: odkrita in bistra beseda narodu, kaj se hoče, in nato zahtevati njegovo zaupanje pri volitvah. Širši blok je poln heterogenih elementov; to so štiri stranke v treh blokih. Govoreč o korupciji citira Vilder brošuro znanega komunističnega prvaka Kamenjeva, ki priporoča svojim agentom, da naj vedno, četudi neosnovano nastopijo s parolo proti korupciji in da to gonje spretno izkoristijo. In širši blok, odnosno prošla vlada se kar najvneleje poslužuje Kamenjeve brošure.

+ «Hrvat in Obznana. «Hrvat» kot radičevski dnevni organ poleg strahovitih plitkih erupcij proti novemu režimu in smešnih tendencijskih izmišljotin na račun Svetozarja Pribičevića dnevno plasi svoje čitatelje z Obznano. V večerajšnji številki pa priobčuje kar intervju novim notranjim ministrom Maksimovićem. A povsem na kratko. «Hrvatovo» dopisnik je namreč ministra vprašal, ali se bo proti HRSS uporabila Obznana. Minister pa je baje odvrnil, «da ni izključeno, ker da se bodo proti HRSS porvedle ostre mere...» «Hrvatovo» for-

Pozor! Pozor!
Elitni Kino Matica

vodeči kino v Ljubljani, Vam pri-naša vedno le najnovejše svetovne atrakcije.

siranje Obznane je malo čudno toda po-časi postaja razumljivo: «Hrvat» je namreč obenem tudi glavni zajedničarski organ; in zdaj ko je Radič znova odnesel pete preko meje, je treba le še z Obznano razpustiti HRSS, pa bodo mase hoče-neče šle volit — zajedničarje... Ta račun je prav po ceni in odkriva pravo mo-rajo, ki vlada v zagrebškem glavnem kvartirju.

+ Radičevske zveze z boljševiki. Dr. Maček je skusil v beogradske «Politički» demantirati razkritja o radičevskih zvezah z boljševiki in oprati s sebe kajnovstvo, da je služil kot Radičev emisar pri sestankih z boljševiškiimi agenti na Dunaju. «Reči», ki je prva objavila razkritja, ne ostaja dr. Mačku ničesar dolžna temveč kategorično vztraja pri svojih navedbah in predlaga preiskavo v radičevski Hrvatski seljaški banki, kjer je dr. Maček deponiral boljševiške tisočake dolarjev, ki jih je za posebno dogovorjeno propagando prinesel z Dunaja dne 28. oktobra.

Najgrozovitejši film sesile
«Orolcove roke»
v glavni vlogi KONRAD VEDT
pride!
KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Po svetu

— Sovjetski poslanik na Poljskem. Sovjetski poslanik za Poljsko, Voikov, je prišel v četrtak v Varsovo. Vsi poljski liti naglašajo, da pomeni definitivni prihod sovjetskega poslanika v Varsovo novo ero v odnosih med obema državama, ki se bodo sedaj še zboljšali. Položaj se je na vsak način znatno izpremenil, odkar je tudi Francija priznala sovjetsko vlado. Tudi vest, da namerava Francija izpremeniti svoje poslanstvo v Varsovi v veleposlanstvo in ga s tem izenačiti s svojim zatopstvom v Moskvi, je napravila na poljske politične kroge najboljši vtis.

— Macdonald se tolaži. Bivši angleški ministri predsednik Macdonald je imel na banketu, ki mu ga je priredila te dni delavska stranka, velik političen govor, v katerem se je bavil s sedanjim političnim položajem in izjavil svoje trdno prepričanje, da pridejo po sedanjih vladi, ki bo reakcionarna do skrajnosti, labouristi zopet na površje. Toda takrat ne bodo več odvisni od drugih strank, ampak bodo imeli v parlamentu sami absolutno večino. Macdonald je prepričan, da bo napravila sedanja vlada toliko napak, da bo pri prihodnjih volitvah popolnoma propadla.

— Zunanje-politična načela dr. Stresemanna. Nemški zunanji minister dr. Stresemann je izjavil te dni na nekem svojem volilnem shodu, na katerem je zavrčal očitke svojih nasprotnikov, da ne more obstojati niti demokratska niti konservativna zunanja politika, ampak samo taka, ki upošteva življenske interese države. Nemški narod ne sme sanjariti o kakih revanžih, ravnotako pa se tudi ne sme udati iluziji bratstva med narodi.

— Znan ameriški senator Lodge leži na smrtni postelji. Zadel ga je kap.

— Avstrijsko-rumunska pogajanja za ureditev raznih še nerešenih medsebojnih vprašanj se bodo začela sredi t. m. na Dunaju.

— Svoboda tiska v Italiji. Kakor poročajo iz Rima, je bila v petek konfiscirana cela vrsta opozicijskih listov, med njimi «Nuovo paese», «Il Mondo», «Mattino», «Giustizia» itd.

Vaša kolesa prenoviti, emajlirati in rekonstruirati kakor tudi strokovno shraniti preko zime Vam ohrani ceno

tvrđka J. GOREC 117

Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska cesta 14

Vreme

Začetkom preteklega tedna je ležala velika depresija med Anglijo in Skandinavijo, in sicer več dni skoro nepremično na istem mestu. V bližini njenega središča je vsled tega močno deževalo več dni zaporedoma, tako da so nastopile po mnogih krajih v severni Franciji in severozapadni Nemčiji velike poplave, ki so ponekod nastopile katastrofalno, osobito v dneb 2., 3. in 4. novembra. Mi smo se nahajali ves čas v taki oddaljenosti od središča nizkega zračnega pritiska, da smo pač imeli vlažno jugovzhodno vetrove z oblačnim nebom, ki je neprestano kazalo na dež, ostali pa smo vendarle brez njega. Ves čas je bilo izredno toplo; če toploje in bolj jasno je bilo po vzhodnem delu naše države, prav tako severno od Alp; na Dunaju na pr. že 24 let niso imeli tako toplega začetka novembra kakor letos.

Ko se je velika depresija naposled vendarle premaknila na vzhod, je planil na njeni zapadni strani val hladnega zraka od Islandije sem preko vse Evrope in dospel naposled tudi do nas. Z njim vred se je razšril vsook zračni tlak nad Evropo, ki je zavladal koncem tedna nad vso celino ter nam dal jasno, hladno in suho vreme. Podoba je, da se bo držal vsaj še bližnje dni.

Dunajsko vremensko poročilo: Vreme je bilo vsled visokega tlaka nad Severnim morjem pretežno jasno. Le v alpskih dolinah je ležalo še mnogo megle. Na jasnem je padla slana. Na poved za nedeljo: Jasno, zjutraj slana.

Foter Korošec: Fantje, polomili smo ga! Zdaj pa spet v tigrovske kože! U!

Naši kraji in ljudje

NIKOLA PAŠIĆ
ministrski predsednik.

Odmev avstr. železničarskega štrajka v Mariboru

Maribor, 8. novembra.

Danes zjutraj sta pripeljala v Maribor že oba brzovlaka iz Avstrije. Prvi proti Zagrebu je bil natrpano poln Jugoslovencov, ki so se pravčasno ušli iz Avstrije. Drugi proti Trstu pa je imel že malo potnikov, ker se Avstriji niso upali več podati na trgovska potovanja. Tudi v Mariboru ni ostalo to pot nobenih tujcev, ker so se vsi že včeraj odpeljali, ko so slišali o pripravah za štrajk. Dopoladni osebni vlak je tudi še pripeljal ob 9. uri v Maribor, a je bil čisto prazen. Garnituro vlaka so še tekom dopoldneva vrnili prazno v Spilje z avstrijskimi železničarji. Vseled štrajka stoji seve tudi naš tranzitni promet čez Spilje in Radgona v Ljutomer. Vozijo le naši lokalni vlaki v št. III in iz Gornje Radgone v Ljutomer. Promet brzovlakov iz Maribora proti jugu so danes tako uredili, da je odpeljal ob 14.10 uri brzovlak proti Trstu, v Zidanem mostu pa so zopet sestavili drugo brzovozno garnituro proti Zagrebu.

Tihotapstvo na severni meji

Maribor, 7. novembra

Časopis je dolgo niso poročali o tihotapljenju na naših mejah. Zelo pa bi se morda, kdor bi mislil, da je tiho tapstvo med tem poenotilo.

Baš te dni so došli v Maribor razsode iz jesenskega zasedanja dohodarstvenega sodišča v Ljubljani, ki se sestaja k razpravi le vsako četrto leto in razpravlja potem vse zadeve, ki so se med tem nabrale v njegovem okolišču v Sloveniji. V zaporih mariborskega sodišča bo vsled teh solh sedela cela klopca tihotapških grešnikov za dolge mesece, nekateri celo leta. Obsojajo jih namreč po skalah še vedno veljavne avstrijske dohodarstvene kazenskega zakona, ki prisoja za kazni do 400 K 1 mesec zapora, namesto 6000 do 12.000 K eno do dve leti in 12.000 K dve do tri leta. Pri sedanjih valutnih razmerah toraj večina tihotapcev obvisi povprečno vsaj z enim letom, ker ne morejo plačati horendno visokih denarnih glob. Dohodarstveno sodišče I. stopnje je pristojno le do 6000 K kazni, za višje globo pa že nasodišče v Ljubljani.

Kljub tem drakoničnim kaznim pa tihotapstvo cveti intenzivno naprej. Monopolna uprava namreč s svojimi ogromnimi takсами naravnost izjavi k lahkemu in dobremu zaslužku »kontrabandajev«. Zlasti vabljiva so vžgalice in cigaretni papir. Saj je treba plačati pri nas za škaflijo vžgalice 66 par monopolne takse, 1 Din je prodajna cena, in tako morajo zaslužiti pri ostalih 34 p. fabrikant, grost in detaljit. Tamo preko, v Avstriji pa stane cela škaflija 53 para in je torej pri majhni težji predmeta prav lahek zaslužek z vtihotapljenjem. Ob celi meji jih prenašajo naši viničarji, skrivajo po gozdovih in svojih kočah in jih potem kar med ostale aprovizacijo prodajajo na mariborskem trgu, običajno po 75 para, tako da je konsument še vedno na boljšem in je kupčija zato prav živahna. Da je prenos varnejši, prinašajo robo najraje v posodah za mleko.

Se boljše je zaslužek pri cigaretnem papirju, kjer je pritisnila država na en zavojček kar 90 para monopolne takse. Prodajati se morajo po 1 Din, in tako žive od ostalih 10 par fabrikant in v nadaljni posredniki do konzumenta. Količkanj krepak tihotapec priinese lahko enkrat 30 kg teh papirčkov čez mejo. Pri tem oslepri državo že za okrog 8000 Din. Če je sam nabavil papir, je tako velik tudi njegov zaslužek. Običajno pa so ti transporti le najeti in samo za nošenje honorirani nosači neznanih firm, ki sede v Zagrebu in od tam kar na debelo razpošiljajo blago v Bosno in Macedonijo, kjer je razpečevanje vtihotapljene blaga že bolj varno. Pravi dobavitelji, ki so v kupčijskih zvezah s tovarnarji v

Danes dopoldne »dinarski dan« Jugoslovenske Matice za neodrešene brate in sestre.

Gradcu in na Dunaju, seve nikdar ne morejo izslediti. Samo majhni, večinoma brezposelnosti obvisi in odsedejo svojo smolo, če ne morejo v temnih nočeh po slabih cestah med vinogradi in gozdovi uiti finančni kontroli.

Glavni prehod imajo tihotapci na severni meji še vedno pri Plaču nad Mariborom, kjer ima blizu meje na avstrijskem Plaču trgovec Ploder glavno zalogo in dobavo vžgalice za viničarske tihotapece. Velikopoteznejši pa se pripeljejo po železnici z Dunaja do Lipnice in št. IIja, od tam pa prehodijo v naše vinograde. V Gradcu in Lipnici najlažje dobe pred uradi za brezposelne poceni pomagače in ti navadno svoj zaslužek drago poplačajo, če je situacija nevarna, ker s težkim bremenom težko beže po neznanih potih v temi.

SVETOZAR PRIBIČEVIĆ
minister prosvete.

Takšno sliko našega tihotapljenja smo dobili iz usode zadnjih obsojenec ljubljanskega dohodarstvenega sodišča. Najhujše so pritisnili Franca Kostajnska in Evgena Staničiča, oba trgovska potnika iz Zagreba, ki sta v Lipnici najela brezposelnega avstrijskega mehanika Ivana Lamerja, da jima je pomagal nesti čez mejo 300 kartonov (100 kg) cigaretnega papirja. Kostajnski je znan tihotapec, ki je že pred dvema letoma odsedel v Radgona 1 leto. Vsi so mladi, stari še le okrog 30 let. Noč je bila presvetla, pa so jih stražniki 14. junija prigrali v Maribor. Naložili so vsakemu po 34 tisoč Din globo in še 2 meseca strogega zapora. Ker seve gospodje niso imeli nimenega denarja, so jim spremenili denarno globo v 113 letov zapora.

Četali sotrpini so več ali manj enako zanimivi. Konrad Holzer, slikar iz Lipnice, že drugi kaznovan in Kari Perus, trgovski pomočnik iz Gradca, sta dobila po 30 tednov za neizterljivih 6000 Din globo in 1 mesec strogega zapora, ker so ju v Svočini zasačili s cigaretnim papirjem. Anton Urajsnik delavec iz Poč-hove pri Mariboru in Ivan Tarkuš, delavec iz Maribora, oba že večkrat kaznovana tihotapeca, sta bila zasačena na mariborskem trgu pri prodajanju vžgalice. Solha po 6 mesecev zapora. Lulviz Pevec, doma iz Sočanja, zaljubljen hotelski uradnik v Beogradu in Ivan Hinger, mesar iz Sarajeva sta pritihotapila več tisoč zabojev cigaretnega papirja. Prvega so ujele v št. IIju, med tem ko so trije pomagali iz njegove družbe stražnikom ušli. Hinger se je skril pred nočno patruljo v grm ob cesti. Izsledil pa ga je finančarjev pes, ki je v temi tako dolgo lajal proti grmu, da so prišli naši finančarji s puškami. Solha 8400 Din ali 42 tednov in še dva meseca strogega zapora. Viničarji Jožef Babšek in Franca Kovač iz Laibachberga sta dobila po 4 meseca, Prekmurec Ludvik Cvetko, čevljar iz Pokove pa 12 mesecev, ker je po Dolnji Lendavi prodajal iz Radgone vtihotapljene vžgalice.

Včasih pomagajo tudi ženske. Julijana Vakej, delavka pri Mariboru, se sedela 8 mesecev, ker je prodajala vtihotapljene vžgalice in saharin.

Zadnji čas pa je nastal radi obsojanja saharina kompetentni konflikt med Ljubljano in Beogradom. Zato čaka v preiskovalnem zaporu mariborskega sodišča že tri mesece neki primorski rojak, trgovski pomočnik, ki je osumljen, da je tihotapil saharin, pa še ni nišci — pristojnega sodnika.

Danes 9. t. m. dalje
Lya de Putti - Paul Wegener

»Otok solz« S.O.S.

Predstave ob nedeljah ob 1/11. dop. in ob 3., 1/2, 6., 1/8 in 9. uri. 5947a

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«

Shod najemnikov in podnajemnikov v Ljubljani

Ljubljana, 8. novembra.

Ob veliki udeležbi se je vršil danes zvečer v uniojski dvorani shod stanovanskih najemnikov in podnajemnikov, ki je izzvenel v odločnem protestu proti ukinjenju dosedanjega stanovanskega zakona, čigar veljavnost preneha 31. decembra.

Predsednik društva stanovanskih najemnikov in podnajemnikov, g. Vencajz, je podal kot glavni govornik obširno poročilo o kritičnem stanju tega važnega socialnega vprašanja, protestiral proti ukinjenju sedanjega stanovanskega zakona in zahteval tudi maksimiranje najemnine. Govorili so še gg.: inž. Gustinčič, Rupnik in Mihevc, ki so vsi naglašali desinteresiranje dosedanjih vlad za pametno rešitev stanovanskega vprašanja ter opozarjali na potrebo, da grade v prvi vrsti občina in država, kar bi znatno odpomoglo sedanjim stanovanskim bedi. Tudi ustanavljanje prislilnih stavbenih združenj, ki naj bi zidale mala stanovanja, stopa vedno bolj v ospredje.

Na zborovanju je vladalo jako razburjeno razpoloženje in je bila končno soglasno sprejeta nastopna resolucija:

a) da se načrt stanovanskega zakona, ki ga je izdelalo ministrstvo za socialno politiko, brezposojno odpravi kot podlaga za reševanje stanovanskega vprašanja in s tem v zvezi stanovanske krize, ker ne računa z brezstanovanci, marveč se bavi samo z regulacijo najemnin med hišnimi lastniki in onimi najemniki, ki še niso vrženi na ulico;

b) namesto vsakega birokratičnega naziranja zahtevamo, da prizna država vsakemu državljanu pravico do stanovanja bodisi v mestu ali na deželi in da se država obvezuje, vsem svojim državljanom pribaviti udobna in zdrava stanovanja z najemnino, katero more plačati dotični s svojimi dohodki, bodisi z doživado, oddajo v najem svojih lastnih zgradb, bodisi s podporo gradbenim zahtevam, podincem in samoupravnim telesom (občinam);

c) zahtevamo, da se v svrhu izpeljave navedenega principa takoj prične z iz-

GREGOR ZERJAV
minister za šume in rude.

vajanjem pozitivne stanovanske politike — politike gradb malih stanovanj, za kar ji stoji dovolj kredita in sredstev na razpolago, kakor ekspropiacija stavbenih prostorov, nabava gradbenega materiala iz lastne (državne) imovine itd.;

d) zahtevamo, da se k izdelavi teh predpisov, ki se tičejo stanovanskega vprašanja, pritegnejo najemniške organizacije;

e) ako bi država ne vpoštevala teh zahtev, so si najemniki na jasnem, da jim ne preostane drugega, nego da se sami pobrigajo za izboljšanje svojih osnovnih pravic, ki so predpogoj vsem drugim, predpogoj za življenje vsakega kulturnega človeka.

Vaška tragedija

V neki vasi blizu Sarajeva se je zgodil pred kratkim krvav zločin, ki ima svoj izvor v nenavadno močnem čustvenem življenju.

Hankija Breza, 40letna žena, se je po 25 letih zakonskega življenja čutila še vedno mlado. Poročila se je v zgodnjih mladosnih letih in mož se je med tem že močno postaral. Imel je že preko 60 let. Ker ni mogel več zadovoljiti vsem njenim zahtevam in potrebam, je prišlo med obema ponovno do hudih sporov. Poprej srečno zakonsko življenje se je izpremenilo polagoma v pravi peklo. Hankija se je končno odločila, da spravi svojega starega moža iz sveta in se poroči z mlajšim. Za svoj pekleniški načrt je pridobila svojega sina Hasan in brata Alija. Ko je mož ponovno brezskrbno spal sta ga Hasan in Ali nenadoma krepko zgrabila in zvezala, njegova žena pa mu je s sekuro razklala glavo. Truplo so odnesli potem na livado. Je zakopali v kup sena, ki so ga potem zažgali. To da kmetije iz okolice so takoj opazili ogenj in prihiteli gasiti. Na svoje veliko začudenje so opazili v senu truplo starega Omera Breze. Orožniki so iz-

Prednaznanilo:

V ponedeljek 10. t. m.

Francesca Bertini - Harrold Lloyd

Danes zadnjič kolosalni film

Viljem Tell

(Svtoarski Matija Gubec)

Elitni
Kino Matica

vedli takoj preiskavo in aretirali krivce. Hankija je čisto hladnokrvno priznala motiv svojega strašnega zločina. Izročena je bila takoj v sarajevske sodne zapore.

Kdo je ona?

Dopisi

KRANJ. Akademski krožek v Kranju priredi ob 80-letnici rojstva pesnika Simona Gregorčiča v soboto dne 13. novembra ob 8. uri zvečer v telovadnici državne gimnazije v Kranju Simon Gregorčičevo akademijo. Sodelujeta gg. Svetozar Banovec in Drago Zupan, člana kr. opere v Ljubljani ter moški pevski zbor iz Kranja. Slavnostni govor govori gosp. prof. Joža Kovač, recitira sedmošolec g. Koželj. Čisti dobiček je namenjen fondu »Dijaške kuhinje«.

SREDIŠČE OB DRAVI. Dne 10. avgusta so se vršile v Središču ob Dravi občinske volitve, ki so prinesle naprednima strankama, zlasti pa naši JDS, sijajno zmago. Volitve je vodil poseben volilni komisar, ki ga je poslal srezki poglavar in so se izvršile v najlepšem redu. Predstavniki vseh treh udeleženi strank so podpisali uradni volilni zapisnik, v katerem je bilo izrecno ugotovljeno, da so se volitve izvršile v redu in da se nikjer niso kršila določila volilnega zakona. Kljub temu pa je takoj po volitvi vložila skupina pristašev SLS rekurz proti volitvam. Značilno je, da predstavnika iste stranke v volilnem odboru priziva nista podpisala. Ze vprito uradnega zapisnika o v redu izvršenih volitvah je bil priziv neutemeljen. V prizivu je bilo navedeno vse neistinito in izkrivljeno; naši politični nasprotniki so to priliko tudi porabili, da denuncirajo našega progovnega mojstra gosp. Č., ki ga klerikaleci sovražijo edino radi tega, ker je naš pristak. Mislili so v svoji krščanski ljubezni: Znaj, ko imamo svojega ministra železnice, zljaj je prilika, da lahko spravimo ob službo in kruh železniškega uradnika. Priziv še do danes ni rešen. Vlada zakona in reda ga je zavlačevala tri mesece, dokler je ni bilo koniec; središka občina pa, ki ima, kot znano, obsežno občinsko gospodarstvo, trpi ogromno škodo. Občinski odbor bi lahko že razpravljaj o proračunu in ga čaka še nebroj drugih važnih in nujnih zadev. Pozivamo novega mariborskega župana, naj napravi red.

MARKO TRIFKOVIĆ
namestnik ministrskega predsednika.

BLED. Dramatični odsek Sokola na Bledu uprizori danes dne 9. t. m. ob pol 20. uri ljudsko igro s petjem v 5 dejanjih »Dojski župnik«. Vabi se na obilen obisk.

TRBOVLJE. Pred kratkim smo zvedeli za zadevo, ki naši občini, tretji največji v Sloveniji, nikakor ni v čast. Gre namreč za pragmatiko občinskih nastavljenec, katere občina sploh nima. Toliko socialnega čuta in pravičnosti mora imeti dandanes že vsak gospodar do svojih uslužbencev, kaj šele tako bogata, velika občina, kakor je trboveljska. Res je sicer, da leži v občinskem uradu pragmatika, o kateri pravijo, da je še dobra, toda ni potrjena in se zato ne izvaja v praksi. Mestna organizacija demokratske stranke se je za to zadevo že pobrigala in prejšnji gerent g. Fortič je obljubil stvar izvesti, toda, kakor vidimo, je zopet vse zaspalo. Pogledimo si torej slučaj, ki se je zgodil pred kratkim. Ne omenjamo slučaja, da bi moglo grajati brezbržnost odločilnih faktorjev, ampak da jih zainteresiramo za to nujno zadevo. Neki občinski uslužbenec je obol el na arteriosklerozi in je

dobil od zdravnika spričevalo, da potrebuje šest mesecev dopušta za zdravljenje. Na prošnjo pa je dobil odgovor, da naj zaprosi za pokojnino. Tako torej: po 25-letni službi naj gre bolan in izžet v pokoj, kjer mu pokojnina niti za zdravlila in zdravnika ne zadostuje. Prosimo gospoda glavarja, Pinkavo kot sedanjega gerenta, ker ga poznamo kot pravičnega in dobrega moža, da to nemudoma uredi v čast občine in v svoje zadoščenje in prepričanje, da bo ohranjen pri občinskih uslužbencih v najlepšem spominu.

FRANKOLOVO. Koncem oktobra je prineslo »Jutro« pod zaglavjem »Brezvesten pohotnež« to-le poročilo: Franc Trbovšek, 26letni posestnikov sin na Frankolovem, je tekom leta 1923-24 večkrat oskrnil desetletno in dve šestletni deklici. Obsojen je bil pred celjskim okrožnim sodiščem na 2 in pol meseca težke ječe. — To so silno žalostni pojavi v družabnem življenju, ki jih mora vsakdo obojati. Slučaj pa je treba nekoliko osvetliti, ker tukaj ljudem, ki naravnost ne trobijo v klerikalni mog, očitajo vsakršne slabosti. Franc Trbovšek, p. d. Felekov, je član frankolskega Orla, ter je bil vedno hujskač in priganjač za svojo stranko ob času volitev. Še ob zadnjih občinskih volitvah je stal ob cesti ter se rogaj vsakemu, o katerem je vedel, da je nasprotnega prepričanja. Nam drugim grešnim zemljanom pridigujejo in tudi velja krščansko načelo: »Kdor pohujša enega teh malih, bi mu bolje bilo, da bi se mu obesil milinski kamen na vrat ter bi se potopil v globočino morja.« Ako pa se kdo drzne očitati pripadniku klerikalne stranke kako grešnost, se ti obregnejo: »Saj se opere v zakramentu sv. pokore!« Franc Trbovšek se je presneto slabo pral v zakramentu sv. pokore leto dni, da je njegovo perilo zasmrdelo do okrožnega sodišča. Drug človek bi se od sramu skril. Stari oskranjen otrok so se bali »velikih anlov« pred okrožnim sodiščem, sicer bi bil moral Felekov sest priti poroto. Gorenščak Jurček, predsednik Orla, pa bo gotovo njemu na čast zložil pesem, ker zna tako »lepe pejsme« zlagati o »Samostojnosti« in o vseh teh »preklicanih liberalcih«. Radovedni smo kakšno mu bo zakrožil? Morda jo pošlje celo v »Domoljuba« ali pa v »Slov. Gospodarjus« v brumao premišljanje frankolovskim Orlom.

DOBNA PRI CELJU. Podružnica »Rdečega križa« SHS na Dobni je obdarovala 21 revnih učencev naše šole z običajni in obuvalom. Ta velikičudni dar je izvalil revčkom solze hvalečnosti, ki naj bodo plačilo odboru in njegovemu požrtvovalnemu predsedniku upravitelju g. Jankoviču.

PTUJ. Priprave za Meškovo slavnost se v polnem tiru Slavije bo eno najlepših, kar jih je kdaj doživel Ptuj. Na programu je tudi slovesna izročitev reda sv. Save III. razreda slavljenceu po velikem županu iz Maribora. Tukajšnji Nemci, bivši dijak ptujske gimnazije, so oficijelno odpovedali svojo soudeležbo. Nikdo jih tudi ne bo poglašal.

VINČICA. Dne 18. oktobra je bil ves trg pokoncu, ko je zagledal na svojem teritoriju ubitega medveda, česar ne pomnijo niti stari ljudje. Ubit je bil med ved na sledeči način: Dne 18. oktobra, rano v jutro, je šel Mate Moravec, posestnik iz Podklanca pri Vinici, s puško, nabasano s šibami št. 0, v gozd, da si ogleda drva za seč. Gosta megla je ležala naokrog. Naenkrat zasliši moč težke korake za seboj. Misleč, da se bliža kak kmet, je obstal. Na veliko začudenje pa je opazil v razdalji kakih deset korakov medveda, ki je pridno vohal njegov sled in se mu približeval. Moravec ustrelil, toda puška se ne sproži. Med ved se mu je med tem približal na pet korakov. Moravec je sprožil v drugi in zadeli mrcino v prednjo capo. Zver je zarjavela, da se je stresel gozd, se dvignila na zadnje noge in mahala z zdravo capo, kakor da bi vabila lovca k sebi. Moravec je ustrelil šekrat, nakar se je zgrudila zverina mrtva. Ko so pripeljali ustreljenega medveda na Vinico, ga je radovedno ogledovalo ljudstvo iz okoličar šolska mladina, starih lovcev pa se je brala na obrazu nevoščljivost. No, tudi njihova jeza se je med tem že polegla.

POSLOVILO.

Vsem prijateljem in znancem, od katerih se pri svojem odhodu iz predragega mi Črnomlja nisem mogel osebno posloviti, kličem tem potem prisrčno: Zbogom! Janko Schweiger, pis. rav. v pok.

SVARILO.

Nisem odgovorna za pravna opravila in obveznosti, katere napravi moj sin Anton brez mojega potrdila.

Ivanka Legat
posestnica v Lescah

Domače vesti

SEZONA.

Je že pričela. V Narodnem domu in v Areni in v Kazini se vrste pari, godba svira, telesa se zibljejo in gibljejo v nekih novih taktik in ritmih. Včasih smo rekli takšnemu početju »bolser« in polke, potem tango in fox trott, lani shimmy in blues in java ali žaba, letos pa jimška in la volta in hupa-hupa. Prememba je vedno dobra. Oh, kako melodično se čuje prošnja device, ki želi: »Oj, mama, pusti me hupa-hupa!«

Pa še drugo novost ima naša bela Ljubljana. Yazz band. Kdor se hoče prav postaviti, izgovarja džesbend na kar mora razlagati, da je to takšna čudna ameriška muzika, ki ima za nas nenavadne melodije, sinkopirane triole in slično, povrhu tega pa glavno igralec, ki ima boben, pavho, zvončice, ročne granate, kotle, parno sirero in tucat drugih glasnih instrumentov, na katerih proizvaža peklenski ropot. Drugi instrumenti ga spremljajo, violon in violine in tako, in da ta yazzband dela kraval, kakor večja mačja godba, pa je vendar le prava godba. Okrog 1919. je ta reč postala moderna, 1920 svetovna, 1921 na vrhuncu, 1922 je pa prišel iz Newyorka migljaj, naj postane godba vendarle manj kravalna, 1923. se je v Berlinu ustrelil prejšnji prvi bobnar, ker ga niso več rabili, in koncem 1924 je yazz band prišla tudi v Ljubljano, ki je, kakor zgodovina uči, bila še vedno deščna, na vseh svetovnih struj, baroka, moderne in yazzbanda. Ali imajo še boben, ali pa so kar že haute nouveauté brez njega, ne vem. Morda pojdemo danes pogledat, ko je nedelja.

Drugi novosti to sezono tudi ne bo manjkalo. Ne samo Veronika in Vidmar, ampak tudi revolucija tigrov in njihove korupcijske afere, in pa Davidovičeva kandidatura v Ljubljani in tako, — pa vso sezono do pusta in čez družabni in politični hupa hupa, — to bo huda zima! M. A. C.

* Veliki župan dr. Baltić je bil včeraj službeno obveščen o svojem imenovanju ter je prevzel posle svojega urada.

* Novi šef presbirao. Za novega šefa presbirao je imenovan Miloš Ivčević, ki bo že v bližnjih dneh nastopil svoje službeno mesto.

* Requiem za poslanika Gavrilovića v Londonu. Dne 6. t. m. se je vršila v ruski cerkvi v Londonu slovesna žalna daritev za umrlega našega poslanika Gavrilovića, kateri je prisostvoval ves diplomatski zbor v uniformi, pokojnikova rodbina, osobe našega poslanstva, zastopnik angleškega kralja, vojvoda York, admiral Troubridge, Seaton Watson in člani jugoslovenske kolonije v Londonu. Včeraj je odšel vlak z zemskimi ostanki poslanika v Beograd.

* Novi odbor Zenske Male antante z gospo Leposavo Petrovičevico je obiskal predvčeršnjim namestnika predsednika vlade g. Marka Trifkovića ter mu izročil vse na konferenci sprejete resolucije s prošnjo, naj bi se upoštevale pri sestavi zakonskih načrtov.

* Razpis gradnje vodovoda v Sisku. — Direkcija državnih železnic v Zagrebu razpisuje za 10. december pisмено oферtalno licitacijo za gradnjo vodovoda v Sisku. Podrobnosti v »Službenih Novinah«.

* Himen. Poročil se je g. Saša Schwarz, bančni uradnik, z gospico Silvo Šušteršičevo, učiteljico z Jesenice. Bilo srečno!

* Odlikovanje zaslužnega narodnega delavca v Središču. Danes bo pljuški poglavar v Središču slavnostno izročil odlikovanje sv. Save III. reda odličnemu narodnemu prvoboritelju g. Zdravcu, posestniku parnega mlinar v Središču. Gospod Zdravec je znan zlasti v gospodarskih krogih kot neumoren in resen javen delavec. Iskrenim čestitkam številnih njegovih prijateljev se pridružujemo tudi mi.

* Državna razredna loterija. Pri žrebanju državne razredne loterije je bila dne 6. t. m. izžrebana srečka št. 79054 z dobitkom 400.000 dinarjev. Srečka je bila prodana v Zagrebu. Zrebanje 1. razreda prihodnjega kola se vrši 11. in 12. januarja 1925.

* Spomlad v pozni jeseni. Dolga vrsta lepih in toplih dni je marsikod v naravi prikrala pomladanske pojave. Tako smo v zadnjih dneh prešli lepo razvit jažbolni cvet z Bleda, utrgan na vrhu posestnika Frana Olivaltija na Rečici. Zrele jagode sta nam poslala g. Adolf Šbil v Praprotni pri Mirni in lovec Košir, ki jih je nabral na Mrzlici pri Trbovljah. Na Poljanah pri Gorjah pa je g. Matko Uličar nabral lep šopek cvetličnih jagod. Vsem pošiljateljem lepa hvala za ljubke pozdrave umirajoče jeseni!

* Vpliv separatističnih varjav na mariborske Nemce. Jako karakteristično rovanje proti državi od strani radičevcev nam sporočajo iz Maribora, kjer Nemci že dolgo javno šušljajo, da bo Maribor kmalu zopet nemški, češ Hrvati itak kmalu odpadejo in potem bodo baje Nemci segali zopet do Save. V to svojo fikcno idejo že tako trdno verujejo, da so nekateri že pričeli dvigati svoje denarne zneske in jih spravljati na »čvarno«, da jih rešijo še pred »prevratom«.

* K vesti o razveljavljanju občinskih veljav in Konjicah nam poročajo, da je upravno sodišče na pritožbo Nemcev le-

Najnovejši Henny-Porten film Zlato tele pride! Kino Ljubljanski dvor

ugotovilo pomanjkljivost postopanja pri poizvedbah o prizivu. Veliki župan bo torej moral še zaslišati nekaj oseb, ki jih konjiški nemurji predlagajo kot priče, katere pa menda zumorca kljub temu ne bodo mogle oprati. Drugič bo treba malo več previdnosti konjiškim nemurjem.

* Občinske volilve v Ormožu, proti katerim so vložili klerikalci priziv radi zmage demokratov, so sedaj potrjene in klerikalni priziv zavrnjen.

* Nenavadna poštna pot. Poročajo nam: Delavci, ki so se dne 6. t. m. vračali iz Loč pri Dobovi domov, so zagledali nenkrat v Savi več plavajočih kupov belega povezanega papirja. Pri natančnejšem ogledovanju so spoznali, da so to pisma, ki so v več paketih z motvozom povezana, toda že odprta (pisma v že odprti kuvertah). Iz radovednosti so nekateri pisem polovili iz vode, in glej, bile so sveža pisma, poslana v dneh 1. in 2. novembra, večinoma iz Ljubljane, pa tudi iz drugih krajev, več vojaških pisem, eno angleško. Pisma so bila očitno na pošti med prevozom ukradena in vržena pri Litiji ali odtod nižje ali na Zidanem mostu v Savo in so priplavala mimo Dobove kjer so jih opazili. Najbrže je bilo poskušeno spolliranje pisem. Na sličen način so že večkrat izginila pisma; sedaj se bo morda vsaj moglo dognati, kje tiče nenavadni poštni poti, ki na ta način dostavljajo pismenske pošiljke.

* Malo statistike iz Rogaske Slatine. — Prejeli smo zadnjo letošnja število zdraviliškega vestnika »Rogaska Slatina«, ki objavlja med drugim zanimive podatke o obisku tega divnega zdravilišča v letih po prevratu. Rogaska Slatina je imela leta 1919. gostov 3651, leta 1920. 4530, leta 1921. 3660, leta 1922. 4602, leta 1923. 5086 leta 1924. pa rekordno število 5812. Izmed inozemcev je bilo letos največ Madžarov, Čehov in Slovkov, Italijanov, Grkov, Francozov in Avstrijev. Letos je prvič v večjem stilu otvorena zimska sezona. V to svrhu služi zlasti »Beogradski dom«, v katerem je nameščena hidroterapija. Tudi za zimski sport je dobro poskrbljeno.

* Tramvaj Dubrovnik-Gruž zopet v obratu. Kakor smo poročali, je morala električna železnica Dubrovnik-Gruž nedavno ustaviti promet, ker ji je bila električna centrala ustavila tok. Po najnovejših vesteh se je pri pogajanjih dosegel sporazum in je tramvaj zopet prišel z rednim obratom.

* Cigarete iz hercegovinskega tobaka. Iz Sarajeva poročajo, da začne tamkajšnja tobačna tovarna izdelovati za poskušnjo cigarete samo iz hercegovinskega tobaka. Cigarete te vrste pridejo baje v kratkem v promet.

V zalozni prvovrstni 1924 VI
OGLJEN PAPER
Frane Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

* Krematorij za živali. Sarajevska občina je uredila krematorij, v katerem se bodo sežigala trupla poginulih živali.

* Sami požari vsepovsod. Iz St. Jerneja na Dolenjskem nam poročajo, da je v četrtek zvečer pogorelo posestniku Ignaciju Bakšetu gospodarsko poslopje, obstoječe iz hleva za živino, listnjaka, pada in senika. Zgoreli so tudi vsi ondi spravljani pridelki zlasti vsa krma; rešili so edino le živino. Požrtvovni nemu naporu gasilcev in drugega obistva se je posrečilo požar omejiti na našete objekte. Pri tej nesreči je posebno tragično dejstvo, da je Bakše v dobrem mesecu že drugi pogorel. Vse kaže, da zažiga po vaši in okolici zlohotna roka. Proizročena škoda je prav občutna, zavarovalnica pa naravnost neznatna.

* Ogenj v lendavskih gorah. — Dne 6. novembra, ob 11. dopoldne, je izbruhnil ogenj v dolnolendavskih gorah, ki je vpepolnil šest lesenih vinskih bramov okoliških Slovencev. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti nekega posestnika, ki je v štedilniku pod slamnato streho preveč zakuril. Pod spretnim vodstvom načelnika požarne brambe g. Raifenspergerja se je gasilec posrečilo ogenj lokalizirati in preprečiti še večjo nesrečo.

* Požar v Poljskavi. Posestniku Francu Soršaku v Spodnji Poljskavi je prošli četrtek pogorelo gospodarsko poslopje, vozovi in razno poljedelsko orodje. Le naporu gasilcev se je zahvaliti, da je požar ostal omejen na gospodarsko poslopje. Nevarnost je bila tem večja, ker je pilhal precej močan veter. Škoda je velika, ker so bili že vsi pridelki pod streho.

* V kamnelomu ponesrečil. V Gornji Lendavi je v kamnelomu Pavla Zekša smrtno ponesrečil delavec Franc Šabo.

Naisolidna čevljarna

ki preskrbuje cenjeno občinstvo s priznanimi najmodernejšimi luksuznimi domskimi in mokimi čevlji ter s slovitimi neprekosljivimi **GOJZERCI** je v Ljubljani: **GOJZERCI** trdika:

GOJZERCI Ljubljana - Mirje 2.

Pri lomljenju kamena mu je spodrsnilo ter je padel v 12 m globok, s kamnenjem napolnjen jarek, kjer je obležal mrtev. Ponesrečenec zapušta ženo in pet neposkrbljenih otrok.

* Grozen samomor dijaka podnarednika. V petek popoldne se je vrgel jurist, dijak-podnarednik 18. pešpolka Miloš Stojanović med postajama Beograd-Topčider pod vlak. Poleg njega so stali še trije tovariši-vojaki. Videli so samo, da je Stojanović naglo slekel vojaški pištol ter se vrغل pod vlak, ki mu je odrezal glavo. Zdi se, da je vzrok groznega samomora iskati v rodbinskih razmerah.

* Vlom v Rodinah. V noči na 2. t. m. je nepoznan vlomilec udrl skozi okno v hišo posestnice Katarine Šterbene v Rodinah pri Črnomlju. Uzmovi se je splazil v zadnjo stransko sobo in odnesel dva para črnih ženskih čevljev, črno usnjato torbo z pločevinastimi vložki, več obleke, denar in nekaj gotovine. Skupna škoda znaša 1300 Din. Storilec je po svojem dejanju neopazeno izginil.

* Zrakoplov Z III, ki je pred kratkim tako sijajno preplul ocean med Evropo in Ameriko, je imel med drugim v svojih izborni opremljenih pisarniških prostorih nameščene pisalne stroje »Erika«. Izbrani so bili v to svrto stroji te znamke, ker so lahki in jako trpežni. Dobilo se pri generalnem zastopstvu The Rex Co. v Ljubljani. 3006

Kraljica sužnjev?!

Iz Ljubljane

u— Promenadni koncert v Zvezdi. Danes dopoldne priredi muzika Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelničarja dr. J. Čerina promenadni koncert s sledečim sporedom: 1.) Čižek: Iz srpske šume i utrine; 2.) Zajc: Večer na Savi; 3.) Hrvatske pesmi; 4.) Hajdrih: Jadranski morje; 5.) Jakl: Slovenski biseri; 6.) Parma: Pozdrav z Gorenjske. Med promenadnim koncertom bodo prodajali mladi sodelovalci Jugosl. Matice tiskane sporede koncerta, na katerih so natisnjeni tudi nekateri navduševalni verzi enega najboljših slovenskih pesnikov na korist Jug. Matice.

u— Mladinska organizacija JDS. Odbor plesnega oddeska naznanja vsem članom in cenj. gostom, da se vrši prihodnja plesna vaja v sredo v areni Narodnega doma in ne več kakor je bilo prvotno javljeno. Vaje se vrše od pol 21. do 24. ure redno ta dan naprej. Sestanek sportnega oddeska se vrši v sredo ob 16. uri v društvenem lokalu Nar. doma. Odborove seje se vrše od sedaj naprej vsak četrtek ob 20. uri v društveni sobi.

u— Ljubljanska carinarnica se je preselila v prostore, kjer je bil poprej gradbeni oddelček državne železnice.

u— Umrli v Ljubljani. Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Anton Oblak, posestnikov sin, 20 let. — Rozalija Hudolin, delavka s hiralka, 37 let. — Fran Leben, želez. strojevodja, 27 let.

u— Tatvine na železnicah. Iz trgovskih krogov smo prejeli: Tatvine kuriva iz vagonov na železnici so se že pričele pojavljati v večji meri tudi s pričetkom tekoče zime. Lansko zimo je bil vagonski primanjkljaj nad 600 kg že nekaj navadnega, dostikrat je pa presežala izropana količina premoaga nad 1000 do 2000 kg pri vagonu. S kontrolnim tehtanjem na prejemni postaji se je ugotovilo, da se tatvine dogajajo med prevozom s tehtanjem na mestni mitnici na kolodvoru pa, da se krade premog iz vagonov največ na tukajšnjem glavnem kolodvoru. Ali res ni nikogar, da bi z energično roko odpravil te škandalozne razmere, ki postavljajo v čudno luč železniško upravo.

Jackie Coogan
v brezkonkurenčnem filmu
Mali kraljevič pride!
KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

u— Ukradeni kolo. Doslej še ne izsleden »kolesar« je odpeljal dne 7. t. m. z dvorišča hiše št. 6 na Gosposvetski cesti med 20. in 24. uro inž. Milanu Faknu 3000 Din vredno kolo znamke »Kaiser«. Oškodovanec razpisuje za onega, ki bi izsledil predrežnca 1000 Din nagrade.

u— Mestno udruženje Ferijalnega Saveza v Ljubljani pozivlja vse člane in dobrotnike F. S. na redni občni zbor, ki se vrši dne 9. t. m. ob 10. uri na realni — pritrilje. — Odbor.

u— Manifestacijsko zborovanje Jugosl. Matice v Ljubljani. Akademika podružnica Jugosl. Matice v Ljubljani priredi danes ob 12. uri v univerzitetni dvorani manifestacijsko zborovanje v spomin obletnice rapalskega dne in koroškega plebiscita. Manifestacijsko zborovanje otvoril predsednik akademike podružnice, nakar imajo spominske govore: vsučilski profesor dr. Kušej, akademika Jurkovič in Vatovec ter predsednik Pokrajinskega odbora Jugosl. Matice v Ljubljani profesor dr. Janko Pretnar. Slovesni, naša dolžnost je, da se udeležimo manifestacijskega zborovanja. u— Českoslov. Obec v Ljubljani. Loutkové divadlo v nedeli 9. t. m. nehranje. Pšisti predstava 16. t. m. »Polhadika o červenci Karkulce«. 3039

u— Francoski otroški vrtec v Ljubljani. Cercle francais v Ljubljani sporoča vsem ki se zanimajo za francoski jezik, da bo otvoril dne 15. t. m. francoski otroški vrtec z namenom, da se otroci od 6. do 12.

leta igraje nauče francoščine pod vodstvom izkušene in visoko izobražene gospe. Učnina bo zmerna. Oglasiti se je pri bibliotekarju francoskega inštituta (muzej), od 10. do 12. od 15. do 18. ure).

u— Sokolsko društvo v Mostah pri Ljubljani vabi članstvo in Sokolstvu na klonjeno občinstvo na »Družabni večer« ki se vrši danes 9. nov. ob 7. uri zvečer v telovadnici na Selu z zabavnim sporedom. Ker je čisti donos namenjen za preureditev telovadnice, pričakujemo čim večjega poseta. — Zdravo!

u— Martinov večer »Ljubljanskega Zvona« 15. nov. 1924. v Narodnem domu. 3060

u— Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« priredi v nedeljo dne 16. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma občajno zaključno sportno veselico s plesom in bogatim srečolovom. Začetek ob 20. uri.

u— Kadar hitite na vlak, ne pozabite mimogrede kupiti karto za Tourist-Office, sedaj v palači Ljubljanske kreditne banke (preje lokal Intercontinentala). Prihranite si s tem nepotrebno prebravne in neprijetno čakanje v mrazu pri kolodvorskih blagajnah. 3056

u— »Bratstvo« sporoča, da prične pouk srbohrvaškega jezika za II. letnik v torek 11. t. m. ob pol 7. uri zvečer v šoli na Grabnu. Za I. letnik v četrtek ob pol 7. uri istotam. Oba dneva se isto tako sprejemajo prijave novih obiskovalcev. 3064

u— Zatekel se je pes lovske pasme, 9 tednov star, bele barve, z rjavimi ušesi in dolgim repom. Sliši na ime »Trefa«. Odda naj se ga proti nagradi: Sternad, Dunajska cesta 25. — Začetel se je lovski pes ptičar, resaste pasme (stichelhaariger Vorstelhund), sivkasto rdeče barve, ki sliši na ime »Kuno«. Najditelj se prosi, da ga pripelje k lastniku Miroslavu Pogorelcu, Gorupova ulica 4. III.

u— Izgubljeno. V kinu Ideal od 4. do 6. popoldne ali na potu tja od Gosposvetske ceste se je izgubila ovalna zlata broša z miniaturo starejše dame. Odda naj se v upravi »Jutra« proti dobri nagradi. 3067

Napihnenje vratu odstranite z vztrajnim pitjem

RADENSKE VODE!

Iz Maribora

a— Veliki župan dr. Pirkmajer prevzema danes posle velikega župana. Po razrešitvi dr. Vodopive je dva dni vodil posle okrajni glavar Fišer. Nacionalni krogi enodušno iskreno pozdravljajo vrnitev energičnega moža domačina na čelo mariborske oblasti.

a— Sreški poglavar dr. Ipavic, ki vodi poglavarstvo za levi breg Drave, se vrne v ponedeljek z dopusta in prevzame zopet svoje uradne posle. Namestoval ga je vladni tajnik dr. Levičnik.

a— Sprememba posesti. Trgovska banka podružnica Maribor je prodala bivši hotel »Stadt Wien« na Aleksandrovi cesti veletrgovcu Jožetu Pregradu, ki namerava tam etablirati večjo trgovino.

a— Mariborsko bolnico je včeraj obiskalo več zdravnic iz Beograda, Rusin in Srbin, ki so na študijskem potovanju in proučujejo zlasti šolske poliklinike v Sloveniji ter druge socialno-medicinske ustanove.

Iz Celja

c— Mestni kino. Mestna občina celjska je svoj čas sklenila dati svojo kino koncesijo v izvrševanje dobrovoljcu invalidu g. Ferdu Čaplaku, ki namerava pričeti z obratom v najkrajšem času. Ker za sedaj ni nobenega drugega primernege prostora na razpolago, se bodo vršile predstave v dvorani hotela Skoberne. Ker je g. Čopjak prepotoval kot dobrovoljec razne kraje Evrope in Azije ter si pridobil tudi na tem polju mnogo izkušenj, je gotovo vodstvo mestnega kina v jako dobrih rokah. Dan otvoritve se pravočasno naznani.

Lastnik in izdajatelj: Konrad Jutra.
Odgovorni urednik: Fr. Broševič.
Tisk: Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Stenski koledar
za leto
1925.
nudi
samo preprodajalcem
Delniška tiskarna
d. d. v Ljubljani

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
dr. Benjamin Ipavic
v Mariboru, Gosposka ulica 46
zopet ordinira od 9. do 11. in 15. do 16. ure.

Ceni damam ustreza najbolj
bogata izbira kožuhovine, kakor: opusum, arabski in ameriški, nutria, hrčki, lisice, divje mačke itd. ter bos, muft, vratniki po nizkih cenah pri trdki L. ROT, Ljubljana, Gradišče 7.

Dobičkanosno podjetje
domače lesne obrti, do'ro vpeljava razpisiljalca
se ugodno proda.
Mali kapital - Velika rentabilneta.
Posnide pol »DIVIDENDA 60% NETTO« na upravo »Jutra«.
6912a

ZAHVALA. 6940/a
K bridki izgubi našega ljubljenege očeta, gospoda
Ludvika Potočnika
se zahvaljujemo vsem, ki so nas v izrazu sočutja tolažili in ki so pokojnika spremili na poti k večnemu počitku, zlasti še korporacijo Gasilnega društva, Bralnega društva, zastopu občine bieleke in pevskega oddesku »Sokol«.
Na Bledu, dne 4. novembra 1924.
Žalujoča rodbina Potočnikova.

Zahvala

Za mnogobrojne izraze sočutja in izkazano sožalje ob smrti našega nadvse ljubljenege soproga, očeta, staroga očeta in tasta, gospoda

Franjo Florijančiča

uradnika zavar. banke »Slavije«

izrekamo tem potom najlepšo zahvalo.

Izrečno pa se še zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. Groyerju in dr. Zajcu za nudeno zdravniško pomoč, prečastiti duhovščini, zlasti č. g. župniku Barletu za njegove tolažilne besede in opravljene obrede za umirajoče, nadalje cenj gg. pevcev za gniljivi žalostinki, vsem darovalcem vencev in cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so blagopojnikova tolažili v njegovi mučni bolezn in ga spemili v častnem sprevodu na njegovi poslednji poti.

Ljubljana, dne 9. novembra 1924.

Zalujoči ostali

Iz življenja in sveta

Spomin mrtvih v Parizu

Včeraj objavljenem pariškem dopisu, smo podali čitateljem nekaj impresij s pariških Vernih duš. Ker ta dan je davno ni več samo cerkven, ampak splošno človeški praznik, ko se spominjamo svojih mrtvih.

Človek d'après Martin

Ončijem predstavljamo današnje Francije proslave spomina mrtvih Francozov. Predsednik republike Doumergue in ministrski predsednik Herriot sta obiskala grob neznane vojaka in položila nanj lepe vence. Gornja slika nam kaže ob grobu Herriota, spodnja pa predsednika Doumerguea v spremstvu pariškega vojaškega guvernerja generala Gourauda.

Istega dne je obiskala grob neznane vojaka tudi poljska vojaška misija, ki se mudi pod vodstvom načelnika generalnega štaba, generala Sikorskega, že ves mesec v Parizu.

Smo li neumrljivi?

Pod naslovom »Neumrljivost in posvajanje v moderni biologiji« je izdal Metalnikov, član Pasteurjevega inštituta v Parizu, knjigo, ki bo zanimala vse tiste, ki se pečajo z mislimi o starosti in o smrti.

Človek d'après Martin

SPOMIN MRTVIH V PARIZU: Poljska vojaška misija ob grobu neznane vojaka. V krogu: Načelnik poljskega generalnega štaba general Sikorski in pariški vojaški guverner general Gouraud.

Potopis

Popoldne pred praznikom in dnev Gospodovim sedem v brzovlak in se popeljmo v Beograd, ki je prestolnica naše uedinjene kraljevine. Druga pa dolimam iskati, ker nisem poslanec, četudi se v Beograd polija! am zastoj v prvem razredu. V prvem razredu pa je silno dolgočasno in se da udobno zaspati, bil poslanec ali ne, veržnik, penzioniran general, minister na razpoloženju ali ne, novinar gori ali doli. Tako lepo se vozim v polovičnem kupeju speč jadrno skozi noč, da me v jutru šele pri Somboru rahlo zbudi konduktar. Sombor, Sombor, čudno ime. Kdaj bomo pa v Beogradu?

— Popoldne, gospod!
— Vraga, taka zamuja!
— Nikakor! V Subotici prestejete. Oho! Zaspal sem torej v zadnjem vagonu, namenjenem za Rumunijo, pa so me v Vinkovcih pripeli k drugemu stroju. In to, kar se zdaj nudi predramljenim očem, je Bača, sama nepregledna, plodovita, vmes močvirnata, tu pa tam v priljubljenih z grmičevjem poraščena Bača. Resnično, nikoli se še nisem vozil tod, pa se bržčas tudi ne bom spet kmalu. A

kako si j'en je ta današnji dan! Njive, njive v ned gled, ponekod že sli ozimna na svetlo, ponekod je še kuznica v celem, rogata in mršava krava se pase ob železnici, nizke hibe sanujejo sred polj, v ograjeni gungji rijejo blatni ščelinarji v naluče. Čreda konj se goni naokrog; in kraj je perutnine!

Mislím, da je vse to krásno, in kar noče jih biti konec bačlih pridnih krasot. Na poslajih vstopaj lale, debeluharji z biksanimi šhornji in mušlacami; njihove boljše plovce so še obsejnejše in devojke skoro zapeljive. Na sleherni p staji pa so tudi veličanstvene grmode korenja. Ne, to je sladkorna repa, me popravlja konduktar. Letošnji prvovrstni pridelek. Ah da, saj res, sladkorna repa, kako pa, sladkorni kartel tako rekoč Bog, kako sem neveden; koma, da se malo spregledam po širni domovini.

V Subotici razpolagam s poldrugo uro čakanja. Subotica je ob kolodvoru vrlo lepo mesto, ima vse pri rčki, tramvaj in največje število prebivalcev. Tudi draginja ima kar najobutnejšo, a sem jo žal mogel občutiti le pri zajtrku, kajti nato sem moral dalje proti Beogradu. Vlak teče naravnost po ravnini in ničesar

lagina iz Petrograda in znanega Weissmana in še drugih so dovedla do nasprotnih zaključkov. Najbolj poznani pa so poizkusi, ki sta jih delala že od leta 1907. dalje profesorja Woodruff in Metalnikov v Carskem selu. Ko je izbruhnila 1. 1917. revolucija, sta morala prenesti sedež svojega delovanja na Krimsko univerzo. Vzel sta iz akvarija posebno vrsto infuzorija, Paramoecium caudatum, in dobila iz njega v 13 letih 5000 generacij. Studirala sta pri tem podrobno pogoje razmnoževanja in prehrane te male živali in dognala tudi vzroke, ki jim povzročijo bolezní in celo smrt. Teh vzrokov je precej in so navidez zelo nedolžni. To je še sreča, kajti sicer bi se ta živalca pri svojem ogromnem razmnoževanju strahotno razširila. Naj govore številke!

Ce se vsak infuzorij deli na dan le enkrat (v resnici se večkrat), dobimo v 30 dneh 1.073.741.324 infuzorijev. V dvih mesecih bi bila množica infuzorijev tolika, da bi jo bilo težko izraziti s številkami. Zato jo bomo raje izrazili na praktičnejši način z dimenzijami. Če gre v 1 mm³ okroglo 1000 infuzorijev, dobimo v 40 dneh 1 milijardo mm³ infuzorijev, t. j. 1 m³ živali. V dveh mesecih bi jih že bilo 1 milijon m³ in v štirih mesecih bi velikost posode, ki bi jo napolnili infuzoriji, že presegala vsebino naše zemlje.

Po Woodruffovem računu izide iz enega infuzorija v 7 letih 4473 generacij. Če bi vse te celice živele, bi njih število napolnilo posodo, ki bi bila 10 tisočkrat večja od naše zemlje. Kdor premišluje o teh številkah, mora uvideti izredno razmnoževalno moč male mikroskopične celice.

V par stoletjih bi ob ugodnih prehranjevalnih in razmnoževalnih pogojih ena sama živa celica napolnila s svojimi potomci ves naš vesolje s solncem in planeti vred.

Kdo bo torej upal trditi, da ni celično živo bitje neumrljivo?

Zverinska žena

Ko so letos na jesen začeli padati z dreves prvi rumeni listi, se je zgodil v neposredni okolici Sarajeva strašen zločin. Mati in sin sta ubila očeta. Stvar se je odigrala ponoči.

Hankija Brezac, stara 40 let, je živeža v svojim 60 starih možem dobrih 25 let v zakonu. Ves ta čas sta se mož in žena prepirala, posavala in preklinjala. Miru božjega ni bilo v njuni hiši. Če je bil miren Omer Brezac, ni dala pokoja Hankiji in narobe. Pretepala sta se, si pljuvala v obraz in bila v pohujšanje mladim in starim.

Končno se je ženi večno prepiranje uprlo, da je sklenila končati sebe ali moža. Priložnost se ji je ponudila za slednje. Vendar pa sama ni imela dovolj poguma, da bi Omerja spravila na oni svet. Zato je pridobila za peklenski načrt svojega brata Alija in sina Hasana. Oba sta se izkušnjava sprva ustavljala, naposled pa sta pristala. Ženska je oba nesrečneža podkupila s 500 dinarji nagrade.

Omer se je vrnil truden s poti in je legel k počitku. Žena, ki je to opazila, je poslala nad moža sina in brata. Prvi je prijel očeta za glavo, drugi pa za noge. Hankija je segla po polenu ter zamahnila z vso silo. Hotela je udariti moža po glavi. Toda Omer je v tem hipu odprl oči, pogledal sina in vprašal: »Kaj pa je?« Mesto odgovora je dobil udarec s kolom. Hankija je mahala dalje in ni prestala, dokler ni bil mož mrtev. Nato je velela odnesti truplo iz hiše ter ga je pomagala položiti na kup sena, katerega je po čem zagal Hasan. Ogenj je svignil visoko proti oblakom in kmalu se je na mestu požara zbralo pol vasi, ki je kmalu izvolila, da gori truplo. Kmetje so izlekli žganega Omerja iz plamenov ter naznanili stvar orožništvu, ki je stvar preiskalo.

Hankija je priznala umor ter povedala, kdo ji je pri zločinu pomagal. Kot vzrok dejanja je navedla mržnjo do moža, ki je imel 60 let, dočim se ona kljub svojim 40 letom čuti še mlado.

Indijec izvoljen v Londonu

Pri volitvah v angleški parlament je bil v enem izmed londonskih volilnih okrajev izvoljen tudi komunistični kandidat Saklatavla, ki je po rodu Indijec in je

Človek d'après Martin

imel svojčas v svoji ožji domovini hude konflikte s tamkajšnjimi angleškimi oblastmi, ker je bil med voditelji indijskega nacionalističnega gibanja. Preselil se je zato v London, kjer se je pridružil komunistom, bržčas bolj iz mržnje proti angleški vladi, kakor pa iz načelnega komunističnega. V angleškem parlamentu bo gotovo edini Indijec, ker voli poslance vanj samo evropska Anglija, čeprav parlament zlasti v zunanji politiki fakično vlada ves angleški svetovni imperij.

Ako zapreš zamorca

Brez šale: zavest enakosti narodov se je začela buditi tudi med zamorci, plemenom, ki ga smatramo do danes za najnevarnejšega, pridobit evropske civilizacije. Zamorci sicer ne zahtevajo politične samoodlobe, ker skrbje za njihovo politiko dovolj beli Evropejci. Toda stvar, ki se je pripetila te dni v Napolju, kaže, da že tudi zamorec čuti v sebi pravice.

V sredo zvečer je imela iz napoljske luke odpluti francoska ladja »Patrie«, na kateri je bila posadka sestavljena iz zamorcev. Ladja je priplula iz Marseilla ter je imela nalog oditi naprej po kratkem odmoru v napoljskem pristanišču. Za časa zasidranja so mornarji izkoristili počitek za obhod po mestu in za obisk tamošnjih breznic. Napili so se južnega italijanskega vina in se razgreti in pijani vračali na ladjo. Grede so prepevali in razgrajali ter nadlegovali potnike. Prišlo je do osebnih insultov, ki so šli tako daleč, da je morala posesti vmes policija, ki je zaprla najhujšega razgrajalca.

Sedaj pa se je začel šele pravi del komedije Mornarji »Patrie«, ki so opazovali dogodek s krova, so najprej počakali, da so se prosti tovariši vrnili k njim, nato pa so zahtevali od svojih poveljnikov, da jih spuste na kopno, kjer da morajo intervenirati v prilog aretiranemu in zaprtemu tovarišu zamorcu. Kapitan in častniki so držali skupaj in jim tega niso dovolili. Nato je prišlo do upora, v katerem sta obe stranki potegnili orožje.

Položaj je bil takšen, da je morala nastopiti pristaniška posadka, ki je pomagala renitentne zamorce povezati in jih spraviti na varno, dokler se ne iztrezijo. Pri tem pa je razburjenje mornarjev še bolj naraslo. Nekateri vinjeni zamorci so se vrgli na italijanske potnike ter jih začeli metati v morje. Orožniki so nasilne drugoče komaj ukrotili, nakar je ladja dvignila sidra in nadaljevala predpisano vožnjo.

Po Napolju se je vest o dogodku kmalu raznesla in na obali se je nabralo na tisoče radovednežev, ki so gledali, kako zapuša »Patrie« pristanišče. Da se stvar

Elegantni damski svet

se odzira, da se pelješ (pli) vseh barvah in vseh letih dobi osebni trdnj

Drago Schwab, Ljubljana.

Vsled goduega naku a o cene neverj tuo nide.

vsaj nekoliko ublaži, je ob odhodu ladje na krovu igrala godba. Vklenjeni zamorci pa so masčevalno bliskali z očmi in škripali z zobmi v vrveh in železu. Parnik pa ima veliko škodo, ker se vsled upora ni moglo vkrcati mnogo potnikov, ki so se hoteli odpeljati na njegovem krovu.

Aleksander Millerand

»Konservativni val gre preko vsega sveta.« To je odmev časopisnih komentarjev k zadnjim volitvam po Angliji in Ameriki. Ali in v koliko je ta sodba pravilna, se bo moralo seveda šele pokazati. Da bo resnična, se vsekakor trdno nadejajo francoski konservativci vseh strank, ki jih je pomedel s površja levičarski val, ki je hla zel mla. Evropa pred pol

Človek d'après Martin

leta in p.ej. francoske desničarske stranke so uverjene, da izid angleških in ameriških volitev ne bo ostal brez vpliva tudi na francoske notranje razmere. Njihov odpor proti sedanjim radikalno-socialistični vladi g. Herriota se zato vedno bolj krepi. Vodita ga slejkoprej stara desničarska leaderja Poincaré in Millerand. Zlasti slednji, ki se je moral na zahtevo levičarske večine novega francoskega parlamenta v začetku junija umakniti z mesta predsednika francoske republike, je zelo agilen in porablja vsako priliko, da nastopi javno proti sedanjim vladi. Teh prilik se mu nudi mnogo zlasti te dni, ko se obnavlja obletnica premirja, ki je zaključilo svetovno vojno in prineslo Franciji triumph, kakršnega se ni poznala njena zgodovina. Rzne patriotične organizacije prirejajo spominke svečanosti, odkrivajo spomenike padlim vojakom. In vedno znova se na teh slavnostih pojavlja kot govornik stari bojeviti Mil erand. Naša slika ga predstavlja, ko govori na manifestacijskem zborovanju staršev, ki so izgubili v vojni svoje sinove.

Opeka namesto draguljev

Pred kratkim je dobil praški draguljar Tvrdek povabilo, naj pride na grad Ratiborice, kjer lahko kupi poceni razne dragulje v vrednosti četr milijona češkoslovaških kron.

Tvrdek se je odpeljal s svojim knjigovodjo Koubo na grad, kjer je izročil možu, ki se mu je v Pragi predstavil kot ravnatelj veleposestva, 239.000 češkoslovaških kron. Nato so prinesli iz grada težak kovček, s katerim so se vsi skupaj odpeljali v Kraljevi Gradec, odkoder so namenavali iti v Prago h končnemu obračunu.

V vlaklu je šel dozdevni ravnatelj veleposestva na stranišče in ga dolgo ni bilo nazaj. Ker je pustil na svojem mestu kovček z dragu ji in razen tega tudi sukno in klobuk, ni slutil Tvrdek nič hudega. Ko pa ravnatelj je ni bilo nazaj, je odprl v Chumcu s silo kovček in našel v njem navadno opeko. V vozu so našli zaton za Donavo. Truden in zbit od podplati v do želodca sem si v pohajkovanju s Terazij do kolodvora nabasal v tobo četapčitev, zaplato sirastega bureka — kilo po 28 dinarjev — stelenico žilavke in še nekaj previjanta. V polnem vlahu sem k sreči iztahtil še prazen pelovični kupa, se zaklenil, povečerjal in zaspal... Zbudil sem se zjutraj zopet v mili, odnosno ožji domovini.

Tak je bil moj potpisni nedeljski izlet.

Ant n Kuh:

Cesar Jožef II. in njegova ljubica

V berlinski literarni reviji »Querschnitt« je izšla sledeča zgoda satira: Narava svetovne zgodovine je taka, da napreduje. Leto sledi letu, desetletja desetletjem, čas po medtem koraka dalje. Cesar ni več, temu smo se navadili reči preteklost. In zato ima za nas poseben, neizrekljiv čar, če se nam l daj posreči dvigniti vogalček zavese, ki zakriva prošlost. Take občutke sem imel, ko sem pred par dnevi imel redko priliko, govoriti s 108letno starko Jožefo Zwirzina, čije stara leta je bila še osebna znanke

tudi aktovko z monogramom »F. C. Celakovica«.

V gradu Ratiborice so kasneje ugotovili, da je pustil ondi kovčec neznanec, ki se je izdal upravitelju za ravnatelja filmske družbe, da ima po nalogu prosvetnega ministrstva napraviti nekaj filmskih posnetkov. Po tatvini je prejel draguljar Tvrdek dopisnico brez podpisa, v kateri mu odpošiljatelj pravi, da je njega samega neki František Černy iz Čelakovice osleparil in da ga sedaj zasleduje v Nemčiji, kjer ga namerava dati aretirati. Tvrdek je spoznal na policiji v albumu hudodelcev, ki so mu ga predložili, da je goljuf identičen z bivšim tvorničarjem Alojzjem Exnerjem, ki je pred kratkim odsedel tri leta ječe radi požiga. Po tatvini denarja se je odpeljal Exner k svoji ženi in ji izročil 4500 kron. Na stanovanju Exnerjevem je aretirala policija urarja Jaroslava Hejno iz Čeških Skal, ki se je spoznal z njim v kaznišnici. Hejna je bil že prej obsojen na tri leta radi ponarejanja bankovcev, po vojni pa so ga zasili na šest let ječe, ker je ponarejeval kolke pri svojem kolkovanju novčanic. Pri Hejni so našli 12 tisoč kron, ki jih je dobil od Exnerja z nalogom, naj jih ponese njegovi ženi preko Nemčije v Francijo, kjer se je hotel tudi sama naseliti.

Dne 31. oktobra je dobil Hejna na svojem domu nalog, naj pride v informativni urad »Vademecum« na Vavčevskem trgu, kjer hoče z njim govoriti telefonično neki Hradecky iz Nürnberga. Hejno so peljali k telefonu in dozdveni Hradecky mu je res telefoniral. Exner, ta je bil namreč Hradecky, ga je vprašal, kaj je v Pragi novega. Rekel mu je tudi, da si je kupil v Marseillu vilo in ga prosil, naj pokliče k telefonu njegovo ženo. To so mu dovolili, hkrati pa takoj zaprosili nürnberško policijo, naj aretirata Exnerja. To se je tudi res zgodilo pri prihodnjem telefonskem razgovoru.

Pri Exnerju so našli 37.000 kron. V preiskavi se je ugotovilo, da sta imela Exner in Hejna razne briljante, ki sta jih prodala draguljarju Salu Jakobowiczu v Pragi za 58.000 kron. Hejna je priznal, da je dobil juvele od nekega znanega vlomilca, ki jih je ukradel na gradu v Natchodu in bil potem obsojen na dve leti ječe. Ko je bil zopet na svobodi, je prodal svoj delež na plenu, ki ga je nekje zakopal.

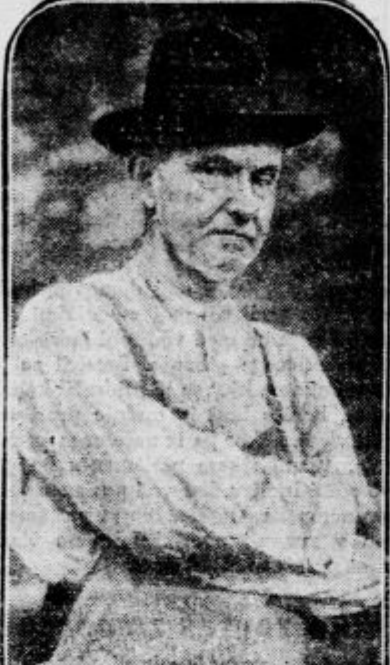
Hejna je izjavil, da je Jakobowicz vedel, da so bili dragulji ukradeni, kar pa

leta zanika. Briljante so medtem v Ameriki že prebrusili. Tjaka jih je namreč Jakobowicz prodal.

Hejna, žena Exnerjeva in Jakobowicz so bili izročeni sodišču. Z nemškimi oblastmi se vrše pogajanja za izročitev Exnerja.

Predsednik Coolidge kot kmet

Zopet izvoljeni predsednik Zedinjenih držav Calvin Coolidge je v svojem življenju prvi Amerikanec, ki se tudi pri prostega ročnega dela ne boji. V volilni borbi so republikanci v množicah kolportirali sliko, ki jo objavljamo danes tudi mi. Coolidge živi v prostem času na svoji farmi in sam pridno pomaga pri oprav-

ljanju poljskih del. Neki njegov prijatelj, ki ga je nenapovedano obiskal, ga je dobil, ko je baš nalagal na travniku voz seno. Fotografiral ga je ob tej priliki, kakor ga je našel: v širokem klobuku, brez suknje in telovnika, s privezanim predpasnikom.

Jasno in glasno zahtevamo: Mirim - čokolado!

1951/a

Roparska tolpa napadla vlak

V nedeljo zvečer je ustavila tolpa 45 oboroženih roparjev na Poljskem med postajama Domanowim in Ilesnowim na progi Brest-Litowsk-Baranowicz osobni vlak s tem, da je iztrgala tračnico. Krdelo je bilo oboroženo z ruskimi vojaškimi puškami, ročnimi granatami in celo strojnimi pištolami.

Razvil se je kratek boj z roparji, v katerem je bil en spremljajoč stražnik vlaka ustreljen, en častnik in en podčastnik pa ranjena, nakar je bila posadka premagana. Tolovaji so izropali potnike in odnesli vse količjak vredno blago iz poštnega voza, predvsem seveda denarna pisma. Potem so roparji pobegnili proti severu. Vojaštvo zasleduje roparje.

To je v par tednih že drugi primer drznega napada na vlake. Kako resna je nevarnost roparskih tolp na Poljskem, kaže dejstvo, da se vrše v notranjem ministrstvu in tudi v ministrskem svetu posvetovanja o tej stvari. Vlada se bavi z mislijo, ali ne bi kazalo storiti še strožjih in uspešnejših korakov, ko nista imeli pred kratkim odrejane militarizacije uprave vzhodnih poljskih pokrajin in ustanovitve posebnega vojaškega zbora za obrambo meje pričakovanega uspeha. Med drugim se razmišlja o proglasitvi izjemnega stanja v vseh vzhodnih vojvodinah poljskih. Za kritje nadaljnjih varnostnih odredb je vstavila vlada v proračunu za prihodnji mesec znesek 6.400.000 zlotov.

Dobičkanosno roko-delstvo

Nekatera ameriška mesta so sklicala policijsko anketo o beraštvu. Anketa je prinesla na dan velezanimive stvari. Kakor skoro na vseh poljih, ima Amerika rekord tudi glede beračev. Ameriški berači pa se precej razlikujejo od svojih tovarišev v Evropi. Večina ameriških populčnih prosjakov ima namreč svoj bančni račun, ki je čisto prav znan. Mnogo beračev se vozi na »delos in z delas« v lastnem avtomobilu. Navidezni berači prirejajo od časa do časa beraške turnee z avtomobili. Peljejo pa se samo tja, kjer se to nedvomno izplača. Za vogal, ki nese v eni uri 5 dolarjev, in za mesta, kjer utrži prosjak v osmih urah samo 30 dolarjev,

se veliki berač ne zmeni.

Ker je pri beračih konkurenca znatnejša in neprijetnejša kakor v drugih poklicih, so ameriški berači strumno organizirani ter delujejo v »everigah«, t. j. vedno v določenih razdajih. Policijska anketa je prinesla tudi v tem oziru nekaj prav zanimivih življenjskih opisov. Neki berač-slepec se je peljal iz Bangora v državi Maine v Kalifornijo z lastnim avtomobilom, katerega je kupil za 6000 dolarjev. Medpotoma se je ustavil v najlepših mestih. Spremljali sta ga njegovi dva hčeri in njuna moža. Vseh petero oseb je živelo od tega, kar je slepec priberal in še jim je ob zaključku turnee ostal lep kupček gotovine. Neki drugi berač, rodom iz Kalifornije, ki je imel podružnico svoje beraške obrti tudi v New Yorku, si je nekod našel luksuzni oddelek v železniškem vagonu ter si naročil slugo za potovanje. Takih primerov bi lahko navedli še več, toda menimo, da za danes zadošča to, kar smo napisali.

Hipermoderna umetnica

Na pariški Comedie Francaise je angažirana gđ. Huguette Aulios, ki slovi kot ena najboljših umetnic tega prvega francoskega zavoda. Poleg tega pa prav rada sliši in čita, da je tudi najlepša Parižanka. Da se mlada umetnica boljše kot marsikak gospodarski podjetnik razume na reklamo, je pokazala nedavno.

ko je gostovala na nekem londonskem gledališču. Ni se peljala iz Pariza v London po železnici ali z avtom, ampak seveda v aeroplanu. Ker pa bi to danes samo na sebi že tudi ne vleklo preveč, se je pogumna dama peljala sama brez spremljevalca. Sama je vodila aeroplan in srečno pristala na londonskem aerodromu. Njeni agenti so seveda poskrbeli, da se je njen čin čimbolj razvedel in da so prinesli še isti dan londonski in pariški listi sliko lepe junakinje. Samoumevno je imela gđ. Aulios s tem že v naprej razprodanih celo serijo nastopov.

× **Odprava plemstva v Franciji.** Pravosodni minister Rainold je predložil v sredo parlamentu zakonski predlog, ki predvideva odpravo plemenskega naslova na ozemlju francoske republike. Zakonski predlog ima samo en člen, ki določa, da so plemiški naslovi v javnih listinah zabranjeni pod kaznijo.

× **Zračni promet na Francoskem.** Po uradni statistiki je bilo na francoskih letalskih progah prevoženih meseca septembra letošnjega leta okrog 2000 potnikov in 300 ton blaga v razne kraje Evrope. Piloti so v tem času preleteli vsakega skupaj okrog 50 tisoč milj ali 80 tisoč kilometrov.

× **Konfrontacija med Sven Hedinom in Osendowskim.** Pisatelj Osendowski

Jackie Coogan pride v Elitni Kino Matica

Je zadnje čase objavil knjigo »Živali, ljudje in bogovi«, v kateri opisuje svoja potovanja po notranji Aziji in slika življenje in običaje tamošnjih krajev. Znani raziskovalec Srednje Azije Sven Hedin je pred kratkim objavil v listih, da v tej knjigi opisane razmere ne odgovarjajo resnici, ker jih pozna iz lastnih opazovanj, in da zato pisec ni mogel biti v omenjenih krajih. Sven Hedin proglasa zato Osendowskega za plagiatorja raznih, tudi njegovih del. Osendowski se brani in pravi, da je bil res v opisanih pokrajinah in je pozval Hedin, naj bi se sestal, da mu dokaže istinitost svojih trditev. Sven Hedin je sprejel poziv in izjavlja, da je pripravljen sniti se z njim na določenem kraju, da se v prisotnosti priznanih strokovnjakov dokaže resnica. Izjavil je, da rad umakne žaljivko, ki jo je zabrusil Osendowskemu, ako mu ta dokaže nasprotno.

× **Draginja v Ameriki.** Irvin Fisher, znani ameriški finančni in zlasti gospodarski strokovnjak in profesor na univerzi Yale v Zedinjenih državah, naznana na podlagi poslednjih statističnih ugotovitev, da je plačilna moč dolarja tekom zadnjih let tako padla, da znaša danes le še 36 %, z drugimi besedami, da je dolar v resnici vreden le še 36 centov v primeri z njegovo kupno močjo pred vojno. Indeka cen je znašal za mesec oktober t. l. 1518,8 napram letu 1914. Kaj naj porečemo o našem dinarju, da ne govorimo o drugih, še slabših valutah?

× **Angleška državna razstava v Wembleyju** je imela izgube v okroglem znesku 1 milijona funtov (nad 300 milijonov dinarjev).

× **Izgube v bazardu.** Hazardna igra v raznih klubih na Dunaju se vedno bolj širi. Kakor poročajo listi, so izgubili te dni v Parkklubu solastnik tvrde Strasser & König, Strasser ml. eno milijardo, hišni agent Wachs 300 milijonov in neki industrijec iz Brna pol milijarde avstrijskih kron. V klub Astor sta izgubila ravnatelj varietete Brett in stariar Herzog na Dunaju vsak po 300 milijonov kron.

× **Sumljiva nalezljiva bolezen.** V Los Angelesu v Kaliforniji je umrlo 10 oseb za sumljivo nalezljivo boleznijo. Mislijo, da gre za pljučno kugo. V vseh primerih so ugotovili zdravniki močan pritisk krvi v pljuča. Bolniki so imeli veliko vročino in tudi sicer vse znake pljučnice. Vsi ljudje, ki so prišli s temi žrtvami kuge v dotik, so bili izolirani. Oblastva so ukrenila vse potrebno, da se ta nevarna bolezen omeji.

× **Sanokrizin.** Profesor Möllgard z univerze v Kodanju je te dni poročal na seji zdravniškega društva, da se mu je posrečilo najti sredstvo za pobijanje jetiškkih bacilov. Sredstvo, ki ga nazivlje sanokrizin, dobiva iz zlato-solnih spojin. Uporablja ga že nad eno leto in je dognal, da uniči vse jetiške bacile v telesu bolnika, ne da bi pri tem povzročalo zastrupljenje s kovinami, ki se kaj rado dočaja. Profesor Möllgard izjavlja, da se dajo ozdraviti tudi taki bolniki, pri katerih je tuberkuloza že zelo napredovala. Vendar pa naglašuje, da je šele v začetku svojega raziskovanja in da pričakuje nadaljnjih, še večjih uspehov.

× **Zakladi na dan morja.** Ob mehikanski parnik »Merida«, napolnjen z zlatom, srebrom in bakrom, ki ga je hotela mehikanska vlada prepeljati leta 1911, v New York in tako rešiti pred uporniki, se je zaletela ameriška vojna ladja »Jowa« in ga potopila. Z njim vred so se pogrezili na dno morja zakladi v vrednosti 1.400.000 angleških funtov (skoraj pol milijarde dinarjev). Sedaj se je posrečilo natančno dognati lego parnika in globoko morja na tistem kraju. Ustanovila se je družba, ki boče dvigniti zaklad iz morskih globin.

Večerni kožuhi pariških milijonark

Kožuhovina je v Parizu tudi letos »velika moda«, dostopna seveda le gornjim desetim t' očem. Čeprav še ni hudega mraza, je bogata Parižanka že sedaj v dragocenem kožuhi, ki jih izdelujejo iz

vseh mogočih kož. Na naši sliki, posneti po pariškem »Matinu«, vidijo čitateljice od leve proti desni naprej bogat cape iz chinchilla, potem cape modela »Splendeur« iz kože kune, plašč modela »Biar-

ritz« iz hermelina z ovratnikom iz kože bele lisice in naposled krasen temen plašč modela »Claudine« iz »Breitschwanz« s soboljim ovratnikom.

nepozabnega reformatorja tlačanstva. Prijeten čar, ki mu uhaja vonj davnih časov, obdaja staro pripovedovalko in »kromno izbico v drugem nadstropju Staudiglgasse 17 b, v kateri prebiva zunaj v Favoritnu, daleč proč od mestnega vrveža. In sedaj ji prepustimo besedo:

»Da, dobri cesar Jožef,« pravi gospa Zwirzina in se ganjena usesne v staromodni robeč, »teta Nani ga je še dobro poznala. Pa oba sta zdaj žalibog že mrtva. Da boste vedeli, moja teta je bila le preprosta prostitutka. V onih časih pač deklinje še niso bile tako »pa visoko«, kot dandanes. A morda so bile prav zato bolj srečne. Kolikokrat mi je teta Nani pripovedovala, kako je spoznala ljubečega cesarja. Bila je takrat pri »Rumeni opici«, po vsem Dunaju znani in priljubljeni hiši v Kandiciji, v Schüttelstrasse števil. 3, danes stoji tam banka. Nekega dne je prišel tja lepo oblečen gospod, in takoj je rekla teta: »Ta ima prav iste lepe modre oči, kot naš cesar.« In res, on je bil. Čeprav je bil cesar, ona pa preprosto meščanska dekle, je vendar z njo občeval, tu ni poznal nikake prevzetosti. Seveda je vedno prišel le inkognito; njegovega imena nismo nikdar izvedele. Vedno

je trkal, nikdar zvonil. In, premislite, kito je nosil, kot dama, pa trioglat klobuk! Če je prišel, je vsakokrat najprej vprašal: »Je Nani v sobi?« In če so rekli: »Ne!«, so se mu zsvetile lepe oči in močni radosti. In tudi sicer je bil zelo idealčen! Za denar se ni prav nič zmenil in zato tudi nikdar dekletu ni ničesar dal. Tudi o politiki je sem pa tje govoril. Ko so nekoč pravili, da nam bo Turek vojsko napovedal, in ga je Nani vprašala, kaj se bo zgodilo, se je najprej previdno ozrl na vse strani in potem rekel: »Ja, potem bodo morali moji vojaki proti njemu marširati!« »Jaz imam celo nekaj pisanja od njega,« pravi starka in šari s tresočimi prsti po stari miznici. »Glejte, tu je! Imel je nekoč začeto pismo v žepu in Nani je tako dolgo moledovala, naj ji pismo podari, da bo imela spomin nanj, da ji ga je res dal; no da, liberalen je bil pač vedno, in koček pisma je dala zopet meni. Le glejte, in starka nežno gladi že davno sprnjeni list:

»Ubrigens kennen mich sämmtliche Hofbeamten krüztweis! Im... Na moje vprašanje, če ne ve nikakih intimnosti in skrivnosti iz cesarjevega življenja, skoči senca preko obličja gospe Zwirzina in nekako pla-

ho vpraša: »Kaj se sme to povedati? Ali ne zapro človeka za to?« Tudi, ko sem ji zatrdil, da se sme sedaj, hvala bogu, vse reči in le čez davkarjo in pravno policijo ne zabavljati, še vedno ni verjela, šele, ko ji na podlagi prinešenega časopisa dokažem, da živimo v resnični republiki, spregovori potlačeno: »Ja, če je v časopisu zapisano, bo pa le res,« se zaupljivo približa in šepeta: »Torej, emoki, to je bila njegova priljubljena jed. Pa nobena jih tudi ni znala tako napraviti, kot Nani. Tri lote masla je vzel in kurja jajca in najfinejšo nularico in cesar je vedno še posebej ukazal: »Tudi mleko naj bo notri!« Tega je potem včasih snedel polno ponev. In tako zelo toleranten je bil! Nekoč Vam je bilo v hiši zelo brhko, novo dekle, a bila je pač židinja. Gospodinja se je ni upala pokazati, no, cesar in židinja, to pač ne bi bilo prav v redu! Toda, ko je cesar o tem slišal, je ukazal, naj jo je pripeljejo, ter rekel: »Zame ni nobenih kristjank in ne židinj, zame so le dekleta!«

»Da, tak je bil!«

Tiho polze solze spominov čez razbrzdano starkino lice in neprenehoma ponavlja ganjeno šepetajoč: »Da, tak je bil!«

ZA JESEN IN ZIMO

so vse novosti

KAMGARNA
SUKNA
DOUBL
LODEN
COUVERCOUT
PALMERSTON
za moške obleke in suknje
FLAUŠ
SUKNO
TRAVERS
KASAN
KAMGARN

za damske kostime in suknje

PLIŠ
KRIMER
BARŽUN
ASTRAHAN
DEFTIN

za damske plašče in jope

v bogati izbiri ter najdovršenejših kakovostih doile.

Oglejte si zalogo in izloabe in preprčani boste, da se kvalitativno najbolje kupi pri

LENASI & GERKMAN

1979a LJUBLJANA

„Jutrov“ roman LUCIFER

kateraga skozinsko napeta vsebina, prepletena z fantastičnimi zapletaji od začeta do konca, ki prinašajo nardusenem čitatelju s interesnim razmotavanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi »Jutra« v Ljubljani.

Vsi, ki so za čitili in oni, ki niso imeli te prilike naj si ga takoj naročijo na svojo domačo knjižnico.

Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Večena stane Din 55. Broširana po Din 48

Po slovanskem svetu

Knjiga o sovjetski Rusiji

V Londonu je nedavno izšla knjiga pod naslovom «Vtisi iz sovjetske Rusije». Njen avtor je dr. Sarolea, znani profesor francoskega jezika na angleški univerzi v Edinburghu. Dr. Sarolea je sestavil delo na podlagi lastnih opazovanj in pravi, da za vse objavljene podatke jamči s svojim imenom.

Profesor je prišel v Moskvo. Nastanil se je v hotelu, misleč, da je kje v zapadni Evropi. Toda kako je bil razočaran, ko je videl, da je soba zelo draga in da mora pri vsaj draginji po cel dan čakati na umivalnik, vodo, otiro in podobne reči. Še bolj pa je profesorja, ki je rodom Francoz, razburilo dejstvo, da mu niso služabniki v hotelu jutraj čistili čevlje. Čistiti si jih je moral sam ter je smatral to za poniževalno delo. Ko se je zoper tako postopanje z gosti pritožil pri ravnatelju podjetja, ki je podpravljen, je dobil v odgovor samo ironičen posmeh. «Kaj pa hočete,» je dejal ravnatelj, «mi smo vsi tovariši in jaz ne morem nastopati zoper svoje uslužbenke, ki so nekakšne vrste državni nameščenci.»

Dr. Sarolea se je nato podal v razne učne zavode, hoteč se prepričati, kakšen je sedaj poduk v srednjih šolah in na univerzah. Joj, ali ga je po tem obisku bolela glava! Starih učiteljev in profesorjev ni našel več. Povsod sam naraščaj, kjer pa so bili starejši ljudje, so učili po nekkih novih metodah, ki niso hotele Saroleu v butico. Doktor se je prepričal, da ne učijo na ruskih sovjetskih univerzah pravzaprav nobeni strokovnjaki, temveč čisto navadni šušmarji, ki ne razumejo nič. Na vseh učnih zavodih odloča pri imenovanju učiteljev in pri izbiri gojencev v prvi vrsti političen moment. Če si boljševik, prideš lahko kamor hočeš, če pa nisi, lahko čakaš za zaprtimi vrati in poslušaj predavanja pri ključavnicah.

Na vseučiliščih so vse panoge znanosti prave reke. Zapadni jeziki so malone izključeni a svojih prejšnjih mest. Uče se samo orientalski jezik. Dijaki pa se morajo obvezati, da pojejo po dovršenih študijah v Indijo in drugam na Vzhod kot boljševiški emisariji. Pravni fakultet pravzaprav ni. Staro pravo je namreč izginilo, novo pa šele polagoma nastaja. Bogoslovne fakultete so sploh odpravljene, kajti državna konfesija je brezboštvo. Filozofija, zgodovina in umetnosti so pastorka. Zgodovina se predava v skladu z materialističnim pojmovanjem in še ta predavanja so zelo površna. Tehnični zavodi so pomanjkljivo urejeni, laboratoriji so opustošeni, ker so jih množično razdejale v dneh revolucije, misleč, da se tam vzgaja gospoda proti ljudstvu. Take so torej razmere na sovjetskih visokih šolah. V njih veje dolga nov duh, s katerim se zapadna Evropa ne more sprijazniti.

Knjige o Žižki

Čehi praznujejo letos 500letnico smrti svojega vojskovodje Jana Žižke z Trocnova. Ime tega češkega narodnega junaka je tako popularno, da ga danes s svetim spoštovanjem in iskreno ljubeznijo izgovarja vsako češko dete. Žižka je poleg Husa največja osebnost v češki zgodovini srednjega veka. Medtem ko je Hus zasledoval cilje verskega, moralnega, narodnega in socialnega preporoda, je bil Žižka junaki branitelj novega življenja, pravice in božjega zakona, maščevalec usode, ki je zadela mistra Jana Husa.

Čehi so se Žižkovemu jubileju oddolžili kakor se spodobi njihovi tradiciji in ponosu. V Brnu je izšla v založništvu Otokarja Sobeka «Žižkova čitanka», katero je priredil Karel I. Obrátil. V tej publikaciji se nahajajo številni članki iz peresa najodličnejših čeških publicistov, ki podajajo popoln Žižkov portret. Pesnik I. S. Machar je v zborniku objavil celo fiziognomijo Žižkove matere. O Žižki pa je izšel še drug zbornik, katerega je izdal vojaški institut v Pragi. Naslov mu je «Žižkov zbornik», kot podnaslov pa stoji na platnicah knjige dve letnici: 1424.—1924. To knjigo je uredil Rudolf Urbanek. Obsežna briljantna publikacija prinaša niz študij iz peresa najodličnejših strokovnjakov, čeških in inozemskih. Knjiga osvetljuje ne le Žižkovo osebnost, ampak vso dobo, v kateri je živel junak. Publikacija krasi 48 podob, katere je narisal slikar Čiril Benda. Iz vseh raznovrstnih publikacij o Žižki, katerih število ni pecljo, zveni en sam mogočen akord zavdnih Čehov: Žižka, tvoj narod se ti članja in te posluša!

Hudožestveniki v Pragi

Letošnje počitnice praških Hudožestvenikov so končane. Delo v novi seziji se je že pričelo. Program obeta lepe zanimivosti, ker je pridobila skupina nove moči in je sedaj zmožna za uprizoritev novih iger. Iz Amerike se je vrnil Bakšev, s katerim so mogoče predstave «Karamazovi» ter «Na druz». Zdej šteje praška skupina sledeče člane: gospe Adamajtisev, Baharevo, Germanova, Grečev, Dneprovo, Krasnopoljsko, Križanovsko, Levicko, Sekevičev in Tokarski ter gospe: Andrejeva (slikarja), Bakševa, Bogdanova, Vasiljeva, Virubova, Zelickega, Komisarova, Masaštinova, Pavlova, Sarova, Tamirova, Čičiljanova in Sarova. G. Šarov je pooblaščen zasopnik gledališča in deli režiserski skrbi z go. Germanovo in G. Masaštinovim. Pričakuje se, da posneta člana skupine tudi ga. An-

drejeva, hčerka pisatelja Leonida Andrejeva, in režiser Komisarževski.

Vaje za nastope se vrše večidel v stanovanju ge. Germanove. Prvo novonastudirano delo je bilo letos Euripidova «Medeja». Vloge so bile razdeljene tako: Medeja — Germanova, Ezop — Virubov, Kreont — Bakšev, Egej — Masaštinov, Sel — Sarov in Dojilja — Greč. Veliko delo je imel tudi zbor, ki je bil sestavljen iz vseh članic. Sedaj bodo sledili «Bratje Karamazovi», v katerih bo praznovala ga. Germanova svojo odsko 20letnico.

Razen «Na druz» in «Bratov Karamazovi» prirede Hudožestveniki še pred božičem dve novi predstavi, in sicer «Spomladne vode» od Turgenjeva z go. Križanovsko in «Nevito» od Ostrovskega z gospo Germanovo v glavnih vlogah.

S temi predstavami nastopijo Hudožestveniki okoli novega leta veliko inozemsko potovanje na vzhod in sever Evrope. Ustavijo se v Nemčiji, Nizozemski, Danski, Švedski, Norveški in Poljski. Nato pridejo gostovat v Jugoslavijo, kjer zaključijo sezijo.

Iz ukrajinskega kulturnega življenja

Znana je borba Ukrajincev za njihovo narodno vseučilišče v Lvovu. Položaj ukrajinskega naroda pod poljskim gospodstvom ni nič kaj prijeten. Poljaki sicer ponujajo Ukrajincem nekatere kulturne ugodnosti, odrekajo pa jim pravico do ukrajinskega vseučilišča v Lvovu, katerega smatrajo za središče svojega narodnostnega ozemlja. Ukrajinci pa stoji neomajno na svojem stališču in zahtevajo, da se osnuje njihova univerza baš v Lvovu. To utemeljujejo s trditvijo, da bi samo taka rešitev odgovarjala resničnim pravicam in zahtevam ukrajinskega ljudstva.

V hkovskem ukrajinskem dnevniku «Dilo» navaja publicist Ivan Kalinovič izčrpne podatke o ukrajinskem tisku. Po njem posnemamo, da izhaja na vsem svetu skupno 272 ukrajinskih revij in listov. 200 od teh izhaja periodično samo v ukrajiniščini, 67 jih pa prinaša tudi ruske tekste. Po državah je ukrajinski tisk razdeljen takole: 54 listov odpade na Poljsko, 125 na sovjetsko Ukrajino, na Ameriko pa 43. Ukrajinci imajo skupno 24 dnevnikov, od katerih izhajajo trije v Lvovu, 4 v Kijevu in 7 v Harkovu.

Borbenost bolgarskega dijaštva v emigraciji

Bolgarski dijaki v Nemčiji izdajajo svoj organ pod naslovom «Narstud» (Narodni študent, organ bolgarskega narodnega dijaštva v inozemstvu). Na čelu lista stoji bolgarski pisatelj Botev s tovarši. V «Narstudu» izhajajo politični članki, razprave o umetnosti, različne ocene in literarni prispevki.

Posebno zanimiva je politična plat lista. Sestavki so pisani v erupтивnem in revolucionarnem tonu. Uredništvo lista je izrazilo svoj program v članku, kjer pravi: «Kljub bartolomejski noči, kljub septembrijadi in profesorskemu biču ter generalskim sabljam, ki sedaj mesarijo truplo bolgarskega naroda, se bo bolgarska omladina otresla verig ter pomagala do svobode tudi svoji domovini, ki krvavi zdaj iz nešteti ran. Bolgarska omladina, katero sedanjji mogotci preganjajo, da mora živeti v inozemstvu, priznava samo eno Bolgarijo, Bolgarijo z Dimitrovim in Kolajovom na čelu. «Narstud» zastopa v splošnem tendence kmečkodelavske vlade ter se ostro obrača proti sedanjim razmeram v Bolgariji, katere vodijo neodgovorni ljudje.

Poljska enciklopedija o baltičkih državah

Poljska republika, ki se nahaja v dolgi in trajni ter tudi mučni borbi za obstanek, uvideva, da se more ojačiti samo pod enim pogojem: če bo dodobra in natanko spoznala gospodarsko in politično življenje malih sosednih držav na evropskem severu. Dokler je živel poljski narod v krepkih izkoriščevalcev, mu spoznavanje sosedstva ni bilo mogoče. Sedaj delajo Poljaki drugače. Varšavska knjigarna «Ignis» je pravkar izdala velikansko delo Vladislava Studnickega, ki obravnava baltičske države: Finsko, Litvo in Estonijo. Studnicki je znan poljski publicist ter je v zadnjih 30 letih napisal prekrasne knjige o Sibiriji, Švici, Galiciji, Finski in Litvi. Njegovo zadnje delo je imenovana enciklopedija, ki dokazuje velikansko avtorjevo akribijo in široko erudicijo. Pisatelj je obdelal snov, ki mu je bila na razpolago, po sledečem razporedu: splošen pregled, konstitucija de-

žel, kmetijstvo, industrija, notranja in zunanja trgovina, denarstvo. Najinteresantnejše poglavje v tem ogromnem delu je pač ono, v katerem govori pisatelj o nastanku poedinih držav ter o medsebojnih odnosih s poljsko domovino. Tako se Poljaki z velikimi informativnimi publikacijami pripravljajo na svojo bodočnost.

Makedonstvujušči doma in na tujem

Neiskrene, za inozemstvo preračunane izjave generala Protogerova

Makedonstvujušči so izredno spretni v taktiki, bodisi kadar gre za borbo na nož, ali kadar gre za diplomatsko akcijo, ki ima namen predstaviti jih v čim najugodnejši luči pred Evropo. Najlepši primer je sledeči intervju, ki ga je imel Protogerov z dopisnikom pariškega «Matina», intervju, ki bi mogel prepričati nepoučenega, da so makedonstvujušči najmirnejša kulturna struja na Balkanu, ki pa poučenemu ne prinaša ničesar novega, ničesar takega, kar bi predručilo našo sodbo o komitski akciji. Vse izjave o kulturnih ciljih in izobraženosti vodij makedonstvujuščih ne morejo odtehtati faktov o strahotnih masakrih, ki so jih izvršili makedonstvujušči med srbskimiščim prebivalstvom na jugu. Nihče ne more utajiti, da so makedonstvujušči — bugaraši; oni hočejo bolgarsko Makedonijo z bolgarskim jezikom, ne pa nege makedonščine. Struja, ki je hotela kultivirati makedonščino namesto bolgarščine, je bila med Makedonci vedno neznatna, čemur pa se ni čuditi, saj so izšli vsi iz bolgarskih šol, ki so bile v — Makedoniji.

Zato nihče ne more vzeti iskreno njihove trditve, da jim ni za Bolgarijo. Zahtevo po avtonomiji Makedonije in po kultivaciji makedonskega narečja so dvignili v program šele, odkar se je izkazalo kot nemogoče uspeti z zahtevo po bolgariziranju Makedonije; kakor hitro pa bi bila Makedonija zares v rokah makedonstvujuščih, bi se vrnila takoj k prvotnemu programu in Makedonija bi postala zopet samo zapadna Bolgarija, za kar je veljala pred l. 1913. «Matinov» korespondent je obiskal Protogerova, naslednika Todora Aleksandra, koncem oktobra. O svojem potu in o razgovoru s Protogerovom poroča francoski novinar svojemu listu:

Avto me je odpeljal ponoči preko speče Bolgarije proti jugu, proti makedonski uganiki. V diru smo prevozili mirna sela in tiha mesta, polja, griče in zapuščene doline v jasni mesečini čistega orientalskega neba.

Šest nas je bilo v vozu: ljubezni tolači, ki mi ga je dala makedonska organizacija, šofer in trije komite za spremstvo. Skoro stopimo na «makedonska tla» in vsi razen mene in tolača si nataknejo na glavo široke čepice revolucionarnih čet.

Strm breg. Prelaz. Pokaže se mesto. «Tu smo na biviški turško-bolgarski meji iz l. 1878.» mi tolači spremljevalec. «Stopamo v Makedonijo.»

Izza kamenite gomile se dvigne postava. Avto zmanjka hitrost. Postava priskoči in se nagne proti enemu izmed komit.

«Izmenjavala si geološko, mi pravi vodnik.

Vozimo skozi malo mestce, in potem zopet skozi pusto krajino v mesečini. Cesta gre naravnost proti mostu, ki vodi preko reke.

«Stoj! Kdo tam?»

Izza vrbe zakriči straža. To je vojak, vojak tajne makedonske armade. Stopimo z voza, mož nas pelje čez most proti zidu.

«Stoj! Kdo tam?»

Pojavi se drug vojak. Za uzdo vodi tri konje. Skočimo v sedla in po rečnem peku najdemo proti jugu, katerega obrobajo visoke gore.

Čez nekaj ur lezemo po stezi navzgor. Pojavljajo se nam pred očmi nizka, temna koča. Na mestu smo. Pristopi častnik in nas vpraša:

«Ali ste vi tisti, ki ga čakamo?»

Pod sleplim žarkom žepnega reflektorja mu povemo ime in poklic. V senet vidim, kako se premikajo uniforme in orožje. Vrata se odpro, pred nami je kmečka kuhinja, v sredi na ognjišču plapolajo ogenj. Na ilovnatih tleh spi; zavita v odejo, žena domaćica.

Ob majhni mizici, pod svitom stenske svetilke sloni vojvoda Protogerov, včeraj še sotrudnik Todora Aleksandrova, danes najvišji poveljnik makedonske revolucionarne organizacije.

«Dobrodošli, gospod,» me ogovori general. «Srečen sem, da morem sprejeti predstavitev francoskega časopisja, in hvala vam, da ste se potrudili do mene.»

Protogerov, ki govori dobro francosko, je moral priti preko vse Makedonije, da me je sprejel tu blizu meje. Še noč odpotuje v «notranjost». Nahajamo se za streljaj oddaljeni od meje — tostran ali onostran, tega ne vem povedati. V družbi Protogerova se nahaja tudi vojvoda Cekov, bivši dljak modroslova, in več drugih izobražencev, vsi oboroženi.

«Verjemite, da se ne obličimo tako za zabavo,» izpragovori Cekov, ko opazi moje vprašujoče poglede.

«Želim — se je obrnil k meni general — da Evropa izve, da nismo ne banditi, ne sadiči, ki se veselo krvi in martvili trupel, ampak borci za sveto stvar. In kaj je

Neprekosljivi so le
EXCELLA
Nedoslzvi konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. 1924
Oglejte si jih pred nakupom!
J. GOREC, Ljubljana
(palača Ljublj. kred. banke).

General PROTOGEROV (zadaj) in umorjeni Todor ALEKSANDROV (spredaj s t)

Slovenska umetnica

Obisk pri gdč. Ivani Kobilčevi

Kobilčevo sem našel nekega meglenega popoldneva okrog Vseh svetih v njenem ateljeju v drugem nadstropju na Cankarjevem nabrežju. Toliko sem se videl, ko sem vstopil, da slika rože, nato pa se je stajalo ljubosumno obrnilo v kot. Taki so vsi umetniki. Pa pogledj sicer na vso moč pohlevnega Jakopiča, kako zna biti hud, če vdereš v njegovo svetlobo, ali pa Jamo, kako je nervozen, če mu gledaš pod čopič.

Kobilčeva je bolj majhne rasti, ena izmed dam, katerim se leta prav nič ne pozna, ki znajo biti v družbi zelo zabavne. Ima nekaj moško odločnega v hoji, kretanjih in besedi, kakor večina umetnic in drži cigareto v levem lotu ust, kar daje nekaj prešeren bohemski vtis. Na vprašanje, zakaj ni nikjer več slikati o njej in kako da se je mogla tako odtujiti umetniškemu svetu, je rekla: «Danes so pač na površju mladi, kubisti in futuristi, ki imajo veliko trobento v rokah. Kaj naj bi se še jaz mešala v to gnečo s svojimi tihožitji, ki niso nič futuristična? Naj se le pošteno zrevolucionirajo, kujoni, saj smo se mi tudi. Potem bodo trobento odložili in pričeli slikati po onem Goethejevem receptu: Rede, Künstler, bilde nicht!»

Razumel sem jo. Vso mladost je pustila v tujini, v revoluciji, iz katere je izšla današnja moderna. Sedaj, ko so dobili njeni lasje srebrn blesk, se je svetu umaknila v tiho, kjer v miru dozoreva njeno življensko delo v svoj višek.

«Čul sem, da se s portretom nič več ne peče. Mari ni portret vaša specialna stroka?»

«Da, štirideset let sem gojila portret. Toda zadnja leta ne dobim več modelov in pa ljudje se rajši fotografirajo, ker je bolj poceni in ker to ni umetnost. Pa kaj bi govorili o tem... Našla sem si zato nič manj hvaležno polje cvetličnega tihožitja, ki me je poleg portreta že od nekdaj najbolj vlekel. Zdi se mi, da gre tudi tu za značaj in psiho.»

Gospodična je pripravila samovar in ob genialni turški kavi in dišečih cigaretah mi je marsikaj povedala iz svojega življenja. Bila je po vsem svetu in zna dovipno pripovedovati. Eh, ta njen nekdanji vesel bohemski svet, kako je bil vse drugače idealen kakor današnji in koliko je imel v sebi poleta in zamaha! Razkazala mi je tudi «svojo galerijo», kjer vise njeni portreti in krajine iz Barbizona, Pariza, Monakovega, Berlina, Sarajeva, svojo s'kočljubljensko «Kavopivko», ki je po Evropi žela laskava priznanja kritike in pomogla k evropskemu imenu umetnice, odlikovanke pariške.

«Kako pa sedaj delate?»

«To vam je večni boj s seboj: človek hoče vedno več kakor je mogoče in malokdaj sem čisto zadovoljna s tem, kar napravljam. Načrtov je vse polno, dispoziacija bi tudi bila, če bi le vreme letos tako ne nagajalo.»

kakršno je celo lord Northcliffe priporočal že l. 1918. To je samo pravica za Makedonce, da smejo svobodno govoriti svoj jezik, moliti v svojem jeziku, sodelovati pri upravi svoje dežele in tvoriti legalno politično stranko, kakor Hrvati, Slovenci, bosanski muslimani. Pod tem pogojem je organizacija pripravljena takoj položiti orožje in se razpustiti.

Znano je, da so boljševiki že dve leti poskušali priti v stike z voditelji makedonske organizacije, dolgo časa zaman. Aprila meseca l. l. pa sta se Protogerov in Aleksandrovi vendar odločila iti na Dunaj na razgovore.

«Nismo imeli pravice kratkoma odkloniti pomoči, ki bi nam jo mogla nuditi Rusija. Zalibog pa nas na Dunaju ni sprejela Rusija, ampak tretja internacionala. Razumeli smo takoj, da to, kar se nam ponuja, ni pomoč, ampak zasuzenje. Odklonili smo. Pri represalijah, ki so sledile umoru Aleksandrova, mojega najdražjega druga, je organizacija zasledovala svoj lastni smoter: izbežiti se je hotela elementov, zastrupljenih po boljševiškem zlatu. Toda izvršila je tudi delo splošne koristi, ker je preprečila eksplozijo te velike zarote, ki je imela zajeti ves Balkan in dati boljševikom svobodne roke od Donave do Jadrana. Kar se tiče notranje Makedonije, so boljševiki igro izgubili.»

«In v Bolgariji?»

«Ah, v Bolgariji, to je druga stvar. Sovjeti ne odnehajo. Preveč truda, preveč milijonov je že potrošenih, da bi mogla Moskva popustiti. In po naših poročilih, ki nam prihajajo iz Jugoslavije, bo tretja internacionala skušala izrabljati proti Bolgariji zemljoradniške emigrante, ki so ubežali na srbsko ozemlje. To se bo zgodilo kmalu.»

«In kaj mislite, da je treba storiti proti boljševiški nevarnosti?»

«Mir in edinstvo na Balkanu. Vsi narodi se morajo sporazumeti. Ampak zato je treba, da se dá nam Makedoncem to malo, kar zahtevamo. Ne bomo dovolili državam, da se sporazumejo preko naših glav brez ozira na naše želje. Mi smo sila. Pri sklepanju sporazuma hočemo biti enakovpravna stranka.»

«Ali vas ravnokar zanima kak poseben problem?»

«Kaj bi rekla... za aranžma mi gre, ki mora biti logičen, pa za barvo in življenje, kajpak. Danes ne morem več tako slikati kakor včasih, ko so temu rekli impresionizem.»

Kobilčeva ima isti strokovni žargon kakor vsi ostali umetniki. Če bi se bila hotela izraziti v žargonu umetnostnih zgodovinarjev (Jakopič pravi, da so to neke vrste hrošči-paraziti, ki delajo vršič za reči, ki jih na nobeni sliki ni, in tudi Kobilčevo imam na sumu, da ne dá zelo veliko nanje), bi rekla, da ji gre za sklenjen obris, za ravnotežje mas in barv in da se bliža taktičnemu pojmovanju predmeta — vse čisto moderni elementi, neke vrste reakcija na impresionizem.

Prosil sem gospodično, naj mi pokaže še svoja najnovejša dela. Dala se je omečiti in me peljala v atelje, kjer je visela cela vrsta pikantnih cvetličnih tihožitij. Najprej sem tam videl belcrtvice v kristalni vazi. Sramežljiv preludij v belem in zelenem, povešene oč dvanajstletne birmanke.

Dalje tihožitje tej in rdečih georgin poleg opalizirajoča časa in temnordeči prt. Dvojno poudarjena barvnolirčna misel.

«Kaj pravite k onimle temnordečim krizantom v črni vazi? Čakajte, te je treba postaviti v mračen kot.»

Tam so dobile rože zatajen, vroč soj kakor temna strast in črna vaza je svojo lučko zlokokono zasvetlikala, kakor da mežika z očesom.

«Carmen,» sem dejal začuden. «Ali je to mogoče pri šopu krizantom? Kdo bi si mislil!»

V kotu je bil razposajen španski bezej kakor prijeten kuštroglavec, potem se priše georgine in krizanteme in poljske rože. Modrozelen, cekinastordeč ali žolte misli kar duše: Watteau, les différents caractères. Vsak šopek zase je utrip nepreglednega življenja, list iz dnevnika. O, kako zelo nerodna je tista beseda, s katero slikarji izrazijo vse to: življenje slike!

Prosil sem umetnico, naj mi pokaže še ono začetno delo, ki ga je bila skrla, ko sem prišel. In glej, dala se je omečiti in mi dovolila obrniti stojalo.

Moral sem se zasmiejati. Tam so bile naslikane pomponke, tako humorno bunkaste in naivne kakor debelolice baročni angelček, ki napravi smešen, bestd in ljubeč vtis.

Da se dá z rožami izraziti tudi humor?

Ko sem odhajal, sem odkrito voščil umetnici veliko umetniškega uspeha na bližnji razstavi, umetniškega in pa gmotnega. Kdo ve, ali se jesen Kobilčine priateljice Kollwitzove tudi tako mirna in lepa, tako lep višek onega trudapolnega umetniškega življenja?

S. V.

Preoblikovalnica — damskih — in moških klobukov
Barborič-Završar
Ljubljana, Mestni trg št. 7.
— PREOBLIKOVANJE PO NAJNOVEJŠIH MODELIH. —
Točna postrežba. — Cene nizke.

Honoré de Balzac — F. K.:

Zatajena ljubezen

Roman.

«So nevarnosti, katerih nas ne ubrani noben zdravnik z vso svojo umetnostjo... Ubojeno mi je, da moram bežati pred vsem, kar je lepša... pred vsem, kar privlači in veže... Saj mi ni mogoče dovolj hitro odpotovati.»

Elinora se je obrnila h gospe de Gernancejevi: «Potem vam torej moram, draga moja, zaupati svojega ranjenega viteza; toda biti mi morate porok zanj...»

Léona je brzkone malce presenetilo, da ga tako lahko pušča od sebe. Šel je iz sobe, da uredi vse potrebno za pot. Elinora mu je, smehljaje se, sledila z očmi.

Gospa de Gernancejeva jo je nejevoljno opazovala: «Prosim, pojasnite mi, kaj pomeni ta nova komedija? Jasnó je, da se boji, da bi vas ljubil, da beži pred vami; česa čakate se, da se mu ne date spoznati? Vaša nespametnost traja že predolgo. Nehajte vendar že enkrat! Kaj si sedaj zopet ngajate, da ga mučite na ta način?»

«Ah, draga prijateljica, ko je vendar tako mikavno tekMOVATI sama s seboj. Ugajati mu dvakrat v dveh različnih podobah. Zvest mi je do nezvestobe. Kakor vedno je rahločuten in polu spoštovanja. Beži pred menoj, da me samo s seboj ne prevara. Ljubil me je in le mene ljubi. Kako sem srečna!»

«In Léon! Ubogi Léon! Kdaj se spomniti tudi njegove sreče? Razkrijte se mu, Elinora, da se peljemo skupaj v Pariz in da tam končno sklenete ta zakon. Upam, da nima ničesar strašnega za vas.»

«Ne, moj načrt je gotov. Odpotujte z njim. Jaz gotovo ne bom zamudila, da pridem kmalu za vama.»

«Elinora, Elinora! Kaj ni še dovolj romanov? Še ni dovolj prevar...?»

«Samo še zdaj! Prisegam, da poslednjič!»

Léon se je baš vrnil. Bil je ganjen in razburjen. Za njegovo potovanje je bilo vse potrebno že pripravljeno. Gospa de Gernancejeva je morala popustiti, da ji bila nezadovoljna s prijateljico. Tudi ona je ukazala vse urediti.

V trenutku slovesa je manjkalo vsem poguma, da bi se ločili. Ihte je pripotela Elinora svojega bolnika varstvu gospe de Gernancejeve. Ta jo obljubila, da ga vzame k sebi in še nadalje skrbi zanj.

Léon je stal bled in resen ob vratih voza in ponavljal svoje zahvale. Govoril je z glasom, s katerim govorimo sicer o bolj vročih čustvih.

Še enkrat je objel otroka. Mla se je razjokala, ko je opazila, da njen prijatelj odhaja.

Gospa de Gernancejeva se je tiho obrnila k Elinori: «Se je čas!»

Elinora je za hip neodločnosti odklonila.

«Ne... ne gre! Le eno možnost imam za to težko priznanje.» Gospa de Gernancejeva je torej sedla in potegnila Léona k sebi.

Voz je naglo odrazil in izginil.

XI.

Ko je ostala Elinora zopet sama, je šele čutila vso nezmožnost svoje samotnosti. Le ona sreča, ki jo je ravnokar le okusila, je zmogla utesiti njeno srečo. Tako tudi ni mislila na nič drugega, kakor kako bi v najkrajšem času zopet videla svojo prijateljico in Léona, ki je

v njem že zrla svojega moža.

Osem dni po odhodu svojih gostov je prišla Elinora s svojo hčerko skrivaj v Pariz. Le gospa de Gernancejeva je vedela za njen prihod.

V dolgem pogovoru je razvila gospa de Roseljeva svoj načrt, kakor si je — seveda kakor v romanu — izmislila, kako se dá Léonu spoznati. Končno je odločila, da ji prijateljica pomore, da ga izvede. Že sama misel na tisti dan je Elinoro navdušila; ločili sta se, ko sta se dogovorili o vseh podrobnostih.

Oporni plesi so zopet pričeli. Nekega večera je gospa de Gernancejeva poslala Léona, da jo spremi tja. Sprva je odklonil z nepričakovano trdovratnostjo. Ta kraj je sovražil. Tam je bil dovolj slab, da se je spustil v pustolovščino, ki naj bi pokvarila celo njegovo bodoče življenje. Zarotil se je, da ne pojde nikdar več tja.

Gospa de Gernancejeva je vztrajala pri svoji želji. Prosila ga je, naj jo spremlja vsaj tako dolgo, da najde neko gotovo osebo, za katero ve, da pride ta in ki jo hoče podražiti. Léon ni mogel prijateljici gospe de Roseljeve ničesar odreči. Dasi nerad, je privolil. Peljala sta se tja.

Ko je stopil v dvorano, se ga je polotila močna razburjenost. Tisoč spominov je navalilo nanj.

Gospa de Gernancejeva je parkrat prešla z njim dvorano. Potem pa je vzkliknila, kakor da bi ugledala onega, ki ga je iskala, rekla Léonu z bogem in ga pustila samega. Komaj je izpustila njegovo roko, je začel tesno ob ušesih neki glas. Dasi je bil potrjen, je Léon vztrepetal ob njem.

«Glejte, zdaj sem vas zasačila, vi ne veste! Zdaj iščete druge na plesu a ne mene...»

Okrenil se je in poleg njega ni stal nihče drugi kakor njegova neznanka v lastni osebi. Beli domino, maska, z diamanti posuta zaponka na pasu, ki jo je že takrat opazil — vse natanko tako kakor pred tremi leti.

«Ona je!» je vzkliknil, jo blazno prijel za roko in jo potisnil v svojo. «Kaj... torej sem vas vendar zopet našel! Da vas res zrem pred seboj... držim vas! O, kako nepojmljiv čudež!»

«Kaj je pri tem tako čudnega? Saj vendar poznate moje posebno nadarjenost za čudeže.»

«Resnično! Druga itak nisem ničesar spoznal pri vas!»

«Kar je bilo, to ni še nič! Zdaj si zapadel zopet moji oblasti; zato boš doživel z menoj še vse kaj drugega. Pripravi se na še vse drugačne stvari! Tvoja usoda je odločena: kar ti je bilo namenjeno, se izpolni...»

Cim dlje je govorila, tem bolj je rasla v Léonovem srcu nejevolja in izpodrinila je veselje, ki ga je prevzelo ob svidenju. Globoko ga je ranila ta lahkotna obola govorica žene, ki je tri leta pozabila in ki bi morala zabrisati toliko krivice. Vse njej neprijazne misli, ki so vzklikle tokom tega časa, so zdaj naenkrat z vso silo oživele v srcu.

Obstal je in rekel hladno: «No, milostljiva, česa želite prav za prav od mene? Kakšen nov igrokaz ste pripravila zame? Kakšna sredstva ste si zdaj izmislila, da me iznova prevarate?»

«O, glejte, glejte, kako se v treh letih moč lahko izpremeni! Kaj je to še vedno oni tisti nežni, krotki, ognjevit Léon, ki mi je na tem istem mesu prisegel zvestobo in svojo brezmejno udanost?»

«Nimate pravice, očitati mi, da sem se spremenil. Okrutnica! Vi sama ste zavrgla mojo zvestobo. Vi sama ste me brez kosa in brez sočutja prevarala in pahnila od sebe, ko ste me zapeljala s čari, ki so neodoljivi za moška srca. Edina vi ste kriva. Najprej ste dovolila, da sem spoznal bogastvo, ki ste me ga pozneje oropala, potem ste me pa brezobzirno prepustila triletni žalosti in samotnosti.»

«Prestrogi ste, Léon! Vsaj sem tu poleg vas. Prišla sem, da popravim krivico, in da vam vrnem ono bogastvo, ki žalujete za njim...»

«Kako bi verjel vašim besedam! Morda mi že v prihodnji minuti zopet izgnete izpred oči, brez sledu, razen bolešti, ki ste mi jo prizadejali. Morda ste mi nastavila novo past...»

Proseče ga je prekinila: «Ne nobenih pasti in nobenih skrivnosti več. Ah, Léon! Tudi jaz sem trpela. Toda pozabimo nespametnosti in bolečine! Prešle so. Zdaj izveste, kdo sem. Končno objamete svojo soprog...»

«Prej niste hotela biti moja žena...»

«Res je, veliko sem zakrivila. Toda zdaj se vračam vaši ljubezni...»

«Zavrgla ste čisto in zvesto ljubezen, ki vam jo je ponudilo moje srce. Zakaj jo zdaj zahtevate nazaj? In veste li gotovo, da si jo zopet pridobite? Kaj sem bil res dolžan hraniti v sebi brezupno strast za nevidno bitje? Kdo vam je porok, da sem ostal še vedno isti? In da bi se zdaj jaz ne upiral nositi spono, ki ste jih vi sovražila? Kdo vam jamči, da jaz ne cenim svoje neodvisnosti ravno tako, kakor ste vi svojo? In da nisem ravno tako drago plačal njene izgube, kakor vi svoj čas?»

(Konec prih.)

Dežne plašče,
dežnike, čevlje

ter razno modno in
galanterijsko
blago

nudi najugodnejše
ceno

JAKOB LAH

Maribor

Glavni trg št. 2.

Lepo obleko

Imate, ako daleč poročeno
kmetiči, šteti in barvati v
t. kamni (Glasilo) barbarji

JOS. REICH

Poljski ul. št. 4

Podružnica: Selenburgova ul. 3

Tekoč vosek
Jelka

je višek
vseh mazil
za parkete
in linolej.

Najstarejša slovenska
plekarska in šar-
ska delavnica

IVAN BRIGELJ

Dunajska cesta 16

se priporoča. 12

Izvirilov lažna Gosa zmara.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379

mestni tesarski mojster

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla.

stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnir

Edino zastopstvo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev

JOSIP K. OKULIČ, inž.-agr.

CELJE, Jurčičeva ulica št. 2

5757a

priloga inteligentnemu občinstvu: toaletno in brisno milo

„EMOLIO“, krema „PHUL-NANA“, puder „EMOLIO“, zobno kremo

in prasek ter drugo iz svetovnoznane angleške tovarne

J. GROSSMITH & SON, Ltd, London.

Zahtevajte jih v vseh večjih trgovinah s parfumskimi potrebščinami in v drogerijah.

PARNA ŽAGA!

Proda se kompletna garbitura: lokomobila, polno-
jarmenik, krožna žaga, brusilni stroj, transmisija
in jermen. Vprašanja na uroavo „Jutra“
pod šifro „Parna žaga“.

2000a

Veliko
kmečko posestvo

v dobri legi, v najboljšem stanju,
se z vsem inventarjem vred ugodno

proda.

5893/a

Ponudbe na odvetniško pisarno:
dr. Koderman in dr. Slokar v Mari-
boru, Aleksandrova cesta 12.

Stroji za pletenje

malo rabljeni, skoro novi, izključno samo nemški
proizvodi v vseh širinah in finocah, dalje

Links-Links in Jakard stroji, okrogli,
stroji za pletenje kravati

po zelo nizki ceni so dospeli, igle in sestavni
deli vedno v zalogi pri trdki.

5394a

ALFRED KOZMA

OSIJEK I., Zupanijska ulica 42.

Samozastopstvo tehnične poslovnice za industrijo

strojev za pletenje Felix LEDERER, Wien.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379

mestni tesarski mojster

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla.

stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnir

Edino zastopstvo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev

JOSIP K. OKULIČ, inž.-agr.

CELJE, Jurčičeva ulica št. 2

5757a

priloga inteligentnemu občinstvu: toaletno in brisno milo

„EMOLIO“, krema „PHUL-NANA“, puder „EMOLIO“, zobno kremo

in prasek ter drugo iz svetovnoznane angleške tovarne

J. GROSSMITH & SON, Ltd, London.

Kaj kupiš
najugodnejše?

Svilene flor nogavice 39 Din
Volneni jumperji 68 Din
Zimske trikot rokavice 25 Din
Crép de Chine 95 Din in 130 Din
Damsko perilo kos 39 Din, garnitura
84 Din in razno drugo blago po kon-
kurenčnih cenah.

A. Šinkovec nasl. K. SOSS
Mestni trg 19. 1919/a.11

Aleks.
Gjud ml.

Ljubljana, Kongresni trg št. 6.
Moderni damski česalni salon.
Električna masaža loca. Manicura.
Zaloga slovite kamfor kreme kraljice Marije za
negovan e obraza. 1888 a. 11
Lasna dela, specialiteta: lasni obročki, kite.
Naročila po pošti se takoj odpremo.
Odprto: od 1/2 8. do 12 ure in od 1/2 2. do 7. ure
ob sobotah do 8. ure zvečer.

Tovarna vijakov
Splošne stavbene družbe, Maribor
Aleksandrova cesta 12.

2001/a

Vijaki za les vsake vrste in vsake
velikosti, zakovice za pločevino iz
železa, bakra, medenine in aluminija.

VINO

PODRUŽNICA
vinarske zadruga

„LJUTOMERČAN“
za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot št. 9
poleg vojaške bolnice
nudi svoja z jamčeno
pristna ljutomerska vina
po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.

VINO 657/a

Naznanilo. „LIPA“ Naznanilo.
zadruga m'zarjev z o. z. - Št. Vid nad Ljubljano
naznanja slavnemu občinstvu, da

je otvorila svojo zalogo pohištva.

Zaloga se nahaja v tov. poslojpu v Št. Vidu. — Ima v zalogi vse vrste
spalno, jedilno, kabinjskih oprav, oprave za salone, gosposke
sobe, pisarne itd. ter tapetniškega blaga od najnižjih do najnara-
dnih vrst. — Sprejema tudi vsa stavbena dela in opreme za pisarne,
hotela, cerkve, šole itd.

Zaloga se lahko ogleda tudi ob nedeljah in praznikih.
Delo zajamčeno solidno! Cene brezkonkurenčne! Postrežba točna!
Se priporoča za cenjena naročila in mnogobrojni obisk

5914 a „LIPA“, z. z o. z.

EVGEN LOVŠIN
„RUDE IN KOVINE“
LJUBLJANA, Miklošičeva ulica št. 15.
Telefon št. 727. Brzjavni: Rude

Zagreb: Preradovičeva ulica št. 23. - Telefon 26-50.
Beograd: Jovan T. Markovic, Karađorđeva ulica, palata „Bristol“.
Telefon št. 668.

Cink, svinec, kositer, baker, svinčena ploče-
vina, cinkova in pocinkana pločevina Cinkarne
d. d., Celje, zveplenokisla glina, katran itd.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remeljed-
cink, kovinaste ostanke itd.

„ANČICA“
talionica kovina, ljevaonica fosfornih bronci,
tvornica armatura, okova i metalno robe

višnik: DRAGUTIN SCHREIBER
Poslov.: Boškovičeva 34 ZAGREB Tvornica: Na Kanalu

Proizvodi talionice:	Proizvodi ljevaonice:	Proizvodi tvornice (izrađena roba):
Bijele kovine za ležale (Lagermetale) marka „Atlas“ i „Jadran“.	Sipke iz crvene kovine (Rotguss)	Armature za vodu, paru i plin
Olovo u blokovima i šipkama	Sipke iz bronce	Hidrant i vatrozastitne ar- matue
Metali za linotipiju i tiskare	Fosforna bronca u šip- kama	Mjedeni utvzi, baždareni i nebaždareni
Fosforni bakar	Puškice (Büchsen) iz bronce, fosforne bron- ce itd.	Mjedeni i metalni za- sti s vatrozastitnim materijem
Manganov bakar	Ležali (Lagerschalen)	Mjedeni i metalni za- sti s vatrozastitnim materijem
Kositar za spajanje (Löt- zinn)	Deltametalni gusto i ho- mogeno prešan	Mjedeni i metalni za- sti s vatrozastitnim materijem
Slaglot, krupni i sitni	Mjedene šipke, vučene	Mjedeni i metalni za- sti s vatrozastitnim materijem
Aluminij u blokovima	Bronca za brodove, au- tomobile i aeroplane	Farorsko-tokarski pro- izvodi
Antimon u blokovima	Manganova bronca kao i sve kovine u raznim oblicima	Mjedene i bakrene cijevi ključev i aluminija
Fosforna bronca	Svi odlijevi iz svakog metala prema uzorku, može u ili crtežu.	Napone ploče iz cinka za ušice, kuće, oblasne medje itd.
Manganova bronca kao i sve kovine u raznim oblicima		
Cink (tutija) u pločama i komadima.		

Kupuje sve stare kovine i otpatke uz
najviše cijene!

1924a

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu
poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a

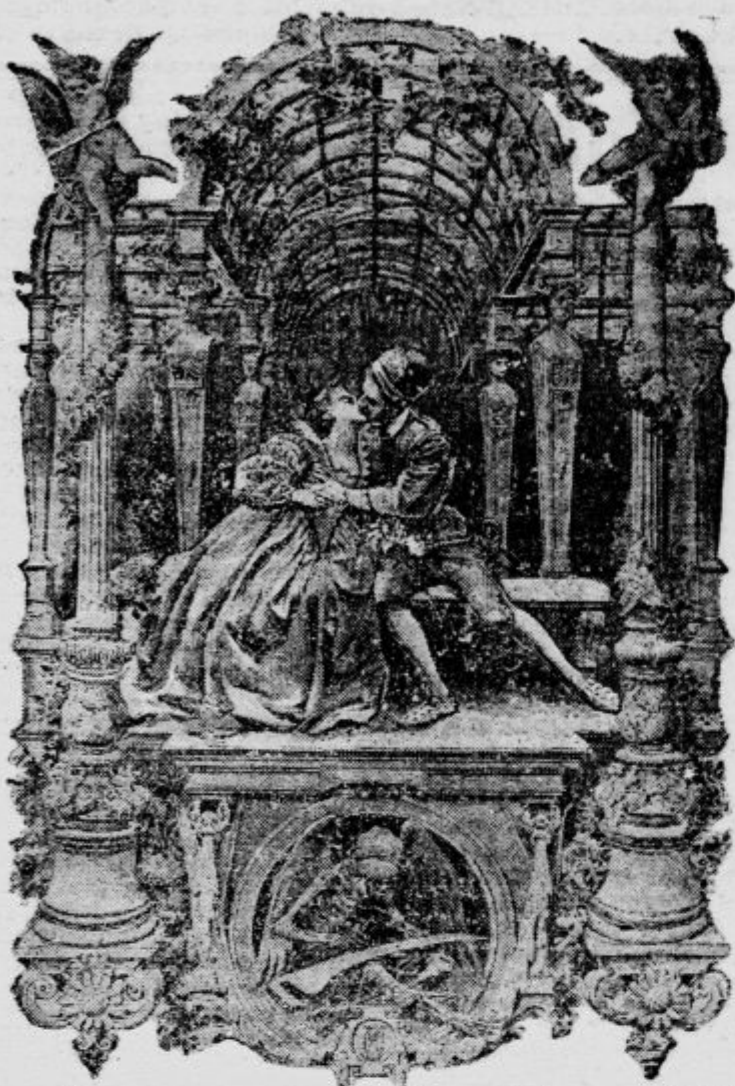
Prodaja na obroke

Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Centrala za SHS:
Zagreb
Maruličeva ul. 5
Zastopstva v vseh mestih

"Jutrov" novi roman

"Zvestoba do groba"

Objava našega novega romana
"MADAME DE MONSOREAU"
se je zakasnila, ker nam ni uspelo pravočasno dobiti kličje slik, ki bodo krasile v "Jutru" prelepo Dumasovo delo. Sedaj so težkoče premagane in prihodnji teden prične v "Jutru" izhajati prevod krasnega romana, ki je dobil v slovenščini novo prikladno in njegovo vsebino obeležujoče ime

Zvestoba do groba

Danes prinašamo reprodukcijo naslovnega lista, s katerim je sloveči francoski slikar Maurice Leloir okrasil luksuzno izdanje francoskega izvirnika našega romana. Vsako poglavje bo v "Jutru" ilustrirano s prelepimi originalnimi slikami francoskega mojstra. Naše čitatelje ponovno opozarjamo na novi roman, one, ki še niso naši naročniki vabimo, da naročijo "Jutro". Naročnina znaša mesečno le 20 Din, ki jih je poslali na upravo "Jutra", Ljubljana, Prešernova ul. 54.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.
Nedelja, 9.: «Zora, dan, noč.» Izv. Pondeljek, 10.: «Pri Hrastovih.» B.
Ljubljanska opera.
Nedelja, 9.: «Trubadur». Gostuje tenorist dr. M. Moric iz Dunaja. Izv. Pondeljek, 10.: Zaprt.
Sentjakovski oder v Ljubljani.
Nedelja, 9.: «Kirke».
Mariborsko gledališče.
Nedelja, 9.: «Lilioni». C. Gostovanje ge. Juvanove iz Ljubljane. Pondeljek, 10.: Zaprt.
Torek, 11.: «Otrci». D. (Zadnjič v sezoni.)
Sreda, 12.: «Kajna». Izv. (Premijera.)

Komponist G. Fauré

Pariz, 5. novembra.

Včeraj zjutraj ob dveh je v ulici des Vignes umrl duhovni oče moderne francoske glasbe, skladatelj Gabriel Fauré, ki ga današnje pariško časopisje v iskrenih posmrtnih imenjuje "francoskega Schumann" in zbog bogate iznajdljivosti in izklesanosti v melodiji in harmoniji — muzikalnega Anatolea Francea. Pokojnik je bil rojen 18. maja 1845 v vasi Pamiers v ariškem okraju. Glasbe se je učil v Parizu pri znanem pedagogu Nie-

dermeyerju in komponistu Saint-Saensu in bil potem najprej organist v raznih pariških cerkvah. Zbog svojih priznanih skladb je postal pozneje profesor kompozicije na pariškem konservatoriju (naslednik M. Ssenetov), kjer je vzgojil celo generacijo sodobnih francoskih glasbenikov: Florenta Schmitta, Ravela, Koechliana, Roger Ducassea, Enescua, Lapara itd. Kot dolgoletni rektor visoke glasbene šole pa je uvedel na zavodu mnogo uspešnih novotarij, ki so v svetu povzdignile sloves te muzikalne akademije.

Gabriel Fauré je komponiral predvsem pesmi in komorno glasbo. Uglasbil je veliko število verzov znanih francoskih poetov, Hugoa, Gautiera, de Lislea, Samata, Verlainea, Bandelaira in Richepina, ter napisal celo vrsto skladb za instrumente na lok, za klavir in orgle, pa mnogo godalnih in klavirskih triov in kvartetov. Za gledališče je napisal scenično glasbo k nekaterim dramam (Dumasov Caligula, Harancourtov Shylock, Clemenceaujev Prijatelj sreče, Maeterlinckova Pelena in Melizanda I. dr.). Velik uspeh sta imela njegova lirčna poema Venus in Himna Apollu. Predvsem pa sta znana povsod njegov Prometej (1900) in Penelopa (1913), ki je v njiju pokazal svo glasbeno potenco: sijajno melodioznost in harmoničnost ter genialno orkestracijo. Letos je, že močno bolan, komponiral še Andante za veliki orkester, Trio za gosli, čelo in klavir in godalni kvartet.

S Faurejem je izgubila francoska glasba enega prvih komponistov minule dobe in najemeljitejšega glasbenega pedagoga. Današnja «Comedie» piše: «Bil je najboljši človek, najplemenitejši umetnik in najčistejši glasbenik.» —r—

Dve reviji

Prejeli smo zopet dva zvezka zagrebških vodilnih revij «Nova Evropa» in «Jugoslavenska Njiva». Vsebinska jim je «NOVA EVROPA», zvezek 12: Intelligencija na Krov! Problemi naših izseljencev, Lord Byron in njegova doba. Naslednji zvezek št. 13 in 14. prinaša revijalen pregled pod naslovom «Naša industrija» s sledečo vsebino: Kriza naše privrede; O mogućnostima razvoja naše industrije; Načelossocialnog optimuma, Klasna organizacija splošne jugoslov. industrije; Radniško pitanje in naša industrija; Uticaj državnih finansija na jačino carinske zaštite; Industrija in neposredni porezi; Finansiranje naše industrije; Naša poljoprivredna industrija; Naša kemijska industrija, Industrija drva u Jugoslaviji; O industriji šećera u Jugoslaviji; Industrija portlandcimenta u Jugoslaviji; K problemu jugoslovenske industrije železa i čelika.

«JUGOSLAVENSKA NJIVA», zvezek 8. in 9. objavlja sledeče prispevke: Ilirsko-jugoslavenska solucija, Jan Žižka iz Trocnova; Simi-marionete; Pismo drugu; Tužaljka mladica; Hrist. Budha, Schopenhauer; Narodni sporazum; Praško proljeće; Pregled; dalje Henrik Sienkiewicz u okviru svoga vremena; Simi-marionete; Mornar; Mesečeva svila; Anatole France; Medjunarodni kongres socialne politike u Pragu; Hrist. Budha, Schopenhauer; Pregled.

Obe reviji sta vsebinsko bogati, med njihovima uredniki se nahajajo najboljši jugoslovanski publicisti in se naročita lahko tudi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Koncert Ljubljanskega Zvona v Ljubljani

(V četrtek, 13. t. m. v Unionu.)

Tekom pol leta že peti koncert «Ljubljanskega Zvona»! Po Beogradu, Rogoški Slatini, Laškem in Mariboru — Ljubljana. Na vzporedno skladbo naših najboljših skladateljev zborov. A. Lajčevič «Lana» spada med najlepše, najbolj občutne, pa tudi obnemne za izražanje med največje slovenske moderne zbor. Peči so ga trije zbori: «Glasbena Matica», «Kolo» v Zagrebu in «Beogradsko pevačko društvo» v Beogradu. Tudi Lajčevičev šaljivo otroško pesem «Medved z medom» smo redko videli na vzporedih.

J. Ravnikova «Zanjica» je globoko otročna, mehka, pa dovolj težka skladba. «Zanjica» žanje in poje o svojem dragem, ki je odšel v tujino in je tam našel srečo, zato se ne vrne.

St. Premrl je na vzporedu zastopan s tremi novimi mešanimi zbori. V «Zakaj?» se mu je posrečilo najti adekvaten glasbeni izraz trpkosti in bridkosti vzdihovanja polnem besedilu M. Fontane, ki žaluje za izgubljenimi jadranskimi bregovi. Prav tega skladatelja «Večerna» diha večerno ubranost. V romarski cerkvi zvoni večerni zvon ave, popotnik pobožno in iskreno drhti k Devici Mariji: «Daj, še meni zatisni oko, mi'a mati Marija!»

Premrlor «Polček» je šaljiva, v otroško narodnem tonu komponirana pesmica. E. Adamičeva «Zepuščena» je starejša, data, vendar zelo lepa, redko peta, s krasnim sopranskim solom. Novost bodo Otrčke pesmi iz Srečko Kumarjeve zbirke, katere poje ženski zbor s spremljevanjem klavirja. Čudovito nežna je Adamičeva «Uspavanka», živahni njegovi «Cianka» in «Jarjevanje», humorja po ni pa Lačovičev «Dete jezdi» in «Pesem na gajivka».

Danes 9. t. m. daje
Lya de Putti - Paul Wegener
v rasni senzacionalni drami

„Otok solz“ S.O.S.

Predstave ob nedeljah ob 1/11. dop. in ob 3. 1/2, 5. 6. 1/2, 8. in 9. uri. 5 47a
KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Pester vzpored koncerta zaključita srbski skladbi St. Biničkova. Čini, ne čini in slavna Mokranjčeva X. rukovet, srbske narodne pesmi iz Ohrida.
Vstopnice in besedila v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

za gospe
neobhodno potrebno.

Trubadur z gostom iz Moricem. Danes zvečer se poje v operi Verdijev «Trubadur» z dr. Maksom Moricem, članom dunajske Volksopere kot gostom v ulozi Manrica. Ostale večje vloge poje: gospa Lovsetova, gospa Thierry-Kavčnikova in gospod Popov. Ulogo Feranda poje gosp. Zupan. S to ulogo se je gospod Zupan pred petimi leti prvič predstavil na ljubljanskem odru našemu opernemu občinstvu.

Mladinsko predavanje v Ljubljani. Danes ob pol 11. dopoldne se vrši drugo mladinsko predavanje v Filharmoniji. Predavanje nosi naslov «Glasba Hrvatov». Uvodno točko govori gosp. Brnobič, pesni pa zapoje operni pevec gosp. Hrčič iz Zagreba. Programi se dobe od 10. ure dalje pred dvorano Stariše prosimo, da pošlje svoje otroke k temu predavanju.

Koncert gospe Lovsetove v Ljubljani. Spored koncerta, ki ga priredi gospi Pavla Lovsetova s sodelovanjem gospe Ribičeve in prof. Ravnika v pondeljek 10. t. m. ob 8. zvečer v Filharmoniji dvorani, obsega naslednje točke: Rimski Korzakov; Nima, Grečninov; Solze, Gliere; Moj dan. Poje g. Ribičeva. Kjuj: Solzila se je skala, Gliere; Rusalka, O ne vpletaj rož. Zbudi se, Grečninov; Spomin. Noč. Vdova, Uspavanka, Musorgski; V kotu, Večerna molitev, Hopak, poje gospa Lovsetova. Pri klavirju prof. Ravnik. Vstopnice v Matični knjigarni.

Gostovanje gospe Cvejiča v Mariboru. O nastopu gospe. Cvejiča v partiji Zrinjskega na odru mariborske opere, piše «Marburger Zeitung»: «Bil je za nas vse užitka bogat večer. Gost ima izvrstno izlozan, topli glas izdatne odzornosti. Igralec in pevec sta enako delična bogatih sredstev globoko čuteče in temperamentne duše. V visoko inteligentno pronicavo psihoogio predstavljane osebnosti, je v akcentih živahen in v kretanjih poln jasnosti. Gosta so viharno klicali pred rampo.»

«Mánes» v Zagrebu. Razstava češkega umetniškega društva «Mánes», ki je trajala v Ljubljani par mesecev, se odpravi sredi novembra v Zagrebu, kjer sedaj v ta namen pripravljajo prostore v znamenitostnem paviljonu. Iz Zagreba odidejo umotvorci v Beograd, odkoder se vrnejo slike in kipi nazaj na Češko.

Jubilej za rebeke igralki Nine Vavre-Pachove. V soboto zvečer je praznovala članica zagrebškega dramskega gledališča ga. Nina Vavra-Bachova 25 letnico svojega gledališkega delovanja. Umetnica je nastopila svojo gledališko kariero kot prepartistka v Senolnem komadu «Bodi svoja». Tekom 25 let je kralovala okoli 240 različnih vlog ter nastopila na odru nad 1100 krat. Med njene najboljše ustvaritve spada Ogrizevičeva «Hasanaginica», dalje glavne ženske vloge v Glogoti, Morju, Elvinociju, Požaru strasti, Vučaku, Gozdu, Sinu, Grančurji, Fedri, Grillparzerjevi Medeji, Hoffmanstolovi Elektrici, Ibsenovem «Rommersholmu» in «Divji raki», Björnsonovi «Preko moči», Strindbergovi «Gospodini Juliji» in «Razvalinah». Tolštejevo «Moči teme», Hauptmannovih dramah: «Roza Bernd», «Tlacis», «Podzane», Schönerherjevi «Zeni vragu» itd. V zadnjem času je z velikim uspehom igrala vloge matere v Pirandellovih «Šestih osebah», Juhanika je ponovno nastopila tudi v prškem Nrr. Divadlu ter je igrala svoje vloge v češčini. Za toliko odersko delo zasluži umetnica pač popolnega priznanja gledališke in tudi izvedgledališke javnosti. Se na mnoga veda leta!

Vladimir Kirin: Trogir. Zagrebški listi poročajo, da je znani grafik Vladimir Kirin pravkar izdal tretjo mapo svojih dalmatinskih motivov, v kateri se nahaja 12

izvirnih litografij in arhitektonskih spomenikov iz Trogira. Predgovor mapi je napisal gosp. I. Delalle. Kakor vsa dosedanja Kirinova dela, je tudi ta mapa lep dokaz talenta mladega grafika.

Klavirski koncert zagrebške pianistke. V torek 11. novembra priredi v Zagrebu klavirski koncert znana zagrebška pianistka ga. Antonija Geiger-Eichorn. Svirala bo skladbe Glazunova, Godowskega, Schuberta in Liszta.

Zagrebški kvartet v Beogradu. Glasom pogodbe, katero je sklenil zagrebški kvartet Arany z Beogradom, se vrši prvi nastop koncertne družine Holub-Arany še tekom tega meseca v Beogradu. Nadaljnje produkcije bodo sledile v doglednem času.

Premijera v Splitu. V splitskem gledališču so imeli že dni zopet novo pranje. Igrali so Moserjevo komedijo «Knjižničar» v režiji slovenskega rojaka Pregarca.

Pesnikova religija. Tako se imenuje najnovejša knjiga indijskega misleca Rabindranatha Tagore. Knjiga je v prvi polovici poetična; pesnik opeva indijski gozd in religijo; druga polovica je filozofska, posvečena rešenju priljubljenih Tagorove teme — «odnošaji Vzhoda in Zahoda». Tagore zelo strogo obsoja ratirano civilizacijo zahodnih dežel in jo očita krut egoizem. Dobro pozna du discipline ter organizacijski nagon zapadnih narodov, po katerem postajajo učitelji Vzhoda. Tagore predvideva, da grozijo od tega duha nadvlade zapadne pasme krvavi konflikti med tema dvema svetoma. Proti temu priporoča tole zdravilo. Zahod naj javlja manj zanimanja napram pravici Vzhoda ter se naj intimneje seznani z narodi legendarnega Vzhoda, ki je pesnikova domovina.

Pokrajinski koncerti učiteljske «Zveze» v Trstu. V zadnjih treh mesecih je priredila učiteljska «Zveza» v Trstu troje pokrajinskih koncertov. Prva produkcija se je vršila v Tolminu, druga v Herpeljah-Kozini, tretja pa pred dnevi v Dekanah. Prihodnji mesec, dne 8. decembra se vrši koncert v Sežani na Krasu, za božič pa pojde pevski zbor v Gorico in v Ljubljano, ki bo na teh dveh produkcijah zapel tudi po eno latinsko ter eno furlansko narodno pesem. V ostalem obsega repertoar «Zveze» izključno iz slovenskih in srbo-hrvatskih skladb, ki so bile napisane v zadnjih desetih letih. Pevski zbor «Zveze» vodi marljivi, neumorni in impulzivni pevovodja g. Srečko Kumar, zborovodja Glasbene Matice v Ljubljani, ki je storil za popularizacijo moderne slovenske umetne pesni že dosedaj toliko kakor malokateri glasbenik.

Igor Stravinsky pride v Prago. Poročali smo že, da pride ruski skladatelj Igor Stravinsky, ki velja za voditelja ruske moderne glasbe, v Prago, kjer bo dirigiral več produkcij lastnih del. Pričakuje se, da dospe skladatelj že v soboto. Takoj po prihodu bo prišel z vajami za veliki koncert, ki bo za Prago praveca senzacija. Na sporedni prireditvi bo Stravinskova lastna skladba «Vojakova historija», skladba, ki je obenem pantomima in balet, dalje očet za pihala in niz japonskih pesmi, katere bo pela Rita Kitten, specialna pevka Stravinskoga vokalnih kompozicij.

Stravnssov «Intermezzo» na operi v Draždanah. Draždane, ki se lahko pohvalijo s tem, da so doslej imele šest skoraj vse Rih. Stravnssove opere uprizoriti prvič, so prinesle zadnje dni na oder tudi znanje Stravnssovo operno delo «Intermezzo». Stvar je insceniral Al. Mora, nastudiral pa ga je dirigent Fritz Busch. Skladatelj, ki je bil pri premijeri navzoč ter oz strani občinstva doživel neskončni aplavzov, je bil s predstavo nadvse zadovoljen.

Gledališka predstava v Dubrovniku. Nardeljeva gledališka diletantska družba v Dubrovniku študira francosko komedijo v treh dejanjih «Madame Mongodan», s katero stopi pred publiko v najkrajšem času.

NOVA DOBAYA:

Bluze
Sviloni jump-rji
Pletene lopice
Pogavice
Dežniki
F. & M. Rozman
Ljubljana
Židovska ulica 4

Sir Vasilij Zaharov

Na francoski rivijeri se je nečavno brez vsakega hrupa in šuma, v največji tišini vršila poroka, ki pomeni konec romantične ljubavne zgodbe, za katero vedo samo nekateri evropski izvoljenci. Poročil se je sir Vasilij Zaharov, najboljši, toda obenem zelo malo znani denarni knez na našem kontinentu. Možu, ki je vzel za ženo sorodnico španskega kralja, vdovo s petimi otroci, je sedaj 74 let. Nevešta ni dosti mlajša od ženina. Nosila je pred poroko naslov vojvodinje Vilafranca de los Cavaleros. Njena ljubazen z Zaharovom je trajala celih petnajst let.

Ob tej priliki so je v evropskem tisku zopet pojavilo vprašanje, kdo je pravzaprav Vasilij Zaharov. Problem ni lahek in bi ga utegnil točno pojasniti le Zaharov sam. Bogataševo življenje je namreč prepleteno s skrivnostnimi nitkami molka. Vsi finančniki a. pr. vedo, da je Zaharov največji bogataš v Evropi, znano jim je, da ima ogromen vpliv na vse dogodke v politiki in gospodarstvu, toda o njegovi preteklosti ne morejo povedati nič točnega. Zaharov je živel vedno izven javnosti in je skrival svoje življenje kakor skrivnost, za katero ne sme vedeti nihče razen njega.

Po informacijah, ki so nam dostopne, je gotovo le to, da se je Zaharov rodil na Grškem Mali mu je bila Grkinja, oče pa Rus. Roditelji so bili zelo siromašni. Svoje detinstvo je preživel v bedi in pomanjkanju. Potem je moral v službo. Leta in leta je bil čisto navaden skladiščnik, poslovođa in prokurist. Živel je v Carigradu in Odesi. Tu se je zaljubil v dekle, kateremu je dvoril celo vrsto let. Ko je bil 35 let star, se je njegovo življenje izpremenilo v vsem: iz prejšnjega veseljaka je postal zakrknjen ljudomrežje ki je z jekleno voljo obrnil svoj hrbet in začel živeti samo svojim poslom. Zaharov se je preselil na Anglijo. Stopil je v službo pri fabrikantu municije Wickersu ter postal knažu njegov prvi agent. Čez nekaj časa ga je postal gospodar v Petrogradu, kjer je imela tvornica podružnico. Zaharov je tukaj razvil ves svoj veliki poslovni talent. V nagrado za to mu je bilo že par let poverjeno zastopstvo Wickersovega podjetja v Južni Ameriki, kjer je baš tisti čas prišlo do sovražnosti med dvema državama. Vojna pa ni mogla izbruhniti, ker je obema nasprotnikoma primanjkovalo municije. Zaharov je umel najti izhod iz tega položaja. Dosegel je, da so bile sovražnosti odgojene, dokler ni dospela Wickersova municija za oba in nato se je vrnil na

politično spletko. Zaslužil je ogromno denarja. Zahal je oba nasprotnika, dokler se mu je zdelo, da sta se dovolj izčrpala, nato pa je prekinil vojno in napejal obe državi v mir.

Pozneje so je Zaharov preselil v Pariz. V začetku našega stoletja je že bil bogat človek. Zastopal pa ni sedaj več Wilkessa, marveč nemškega Kruppa, čigar hessenske tvornice je natančno preštudiral. V Parizu je veljal Zaharov za mogotnika, ki drži v šahu francosko-nemške odnošaje. Zato se ga je vse balo. Zaharov pa je živel mirno in skromno, kakor da nima več premčenja od srednjeverstnega francoskega rentijera. Ljudje so ga vsak dan videli v pariški okolici. Póder se je rad vozil s tremi ruskimi poludivji konji. Imel je v mestu veliko palačo, v kateri je živel v javnosti se je pojavjal samo v najredkejših slučajih, in še kadar se je to zgodilo, ga ni skoro nihče poznal.

Najvišji državniški in vojaški krogi pa so natančno vedeli, kdo je sir Zaharov. Postopali so z njim temu primerno. Kadar je prišlo kaj važnega na d. n. vselej so obiskovali tajni odposlanci Zaharova ter se z njim razgovarjali o položaju. Seveda, saj je Zaharov imel nešteto bank, bil je mogoten delničar najrazličnejših važnih podjetij in takorekoč vodil usodo

evropskih narodov. Podjetij v Franciji, Angliji, Italiji in Španiji, pri katerih je odločala ena sama beseda sir Zaharova, ni moglo naštetih zlepa.

Ko se je bližala balkanska vojna, je Zaharov napejal vodo zopet na svoj mlif. Dobavjal je to-vo, orožje in municijo in Turkom, i Srbom, i Bolgarom, Grkom in seveda tudi Črnogorcem. Tako je o zmagah in porazih povsod odločeval njegovo orožje in streljivo. Na svetovno vojno se je Zaharov pripravil kakor na sveto mašo. Preskrbel si je naročila v Franciji, Nemčiji, Angliji in drugod. Podsestrosotil je produkcijo in postostroil svoj zaslužek. Vlagal je svoj denar v najbolj dobičkonosna podjetja ter postal poleg tega delničar najbolj plodonosnih petrolejskih družb. V vojni se je postavil na stran antante in jo polpiral za visoke vsote. Po zaključenem premirju se je previdno umaknil iz tvornic za municijo ter začel meštiti po dobičkih mirovne konference. Lloyd George in Clemenceau sta mu bila najboljša prijatelji; ter sta mu preskrbela visoka odklovanja ki se drugače podeljujejo samo najzaslužnejšim možem. Tako si je moglo tolmušiti nagrado, katero je bila dobila Grška za svoje brezčasno obnašanje v vojni. Zaharov ni bil sicer patrijotičen Grk, vendar ko se je srečal z Ve-

nizelosom, proti kateremu je drugače nastopal, je v njem vzplamela domovinska ljubezen in mož je zastavil svojo besedo v prid domovine. Pozneje je pa napravil nesrečno potezo z grško-turško vojno v Mali Aziji. Kar je sledilo temu katastrofalnemu porazu v domovini, je bilo delo Zaharova in njegovih agentov. Njegov vpliv je najbolj razviden iz tega, da so ga hoteli na Grškem za njegove velike zasluge dvakrat zaporedoma proglasiti za regenta, kar pa je Zaharov odklonil.

Ko je prišlo do grško-italijanskega konflikta radi umora italijanskih častnikov v Albaniji in je Mussolini zahteval od Grške visoko odškodnino, je izplačal denar Zaharov. Mož je tudi prevzel stalno podpiranje par tisoč malazijskih beguncev, ki jih ima na vesti pravzaprav njegova politika.

Zadnje čase se je Zaharov ločil od tajnega spletkarstva ter šel v samoto. Sezidal si je na francoski rivijeri prekrasno palačo iz najdržjega marmornja, vzel za ženo špansko nadvojvodinjo in se umaknil v ozadje. Zdaj sedi na milijonih, ki so varno naloženi v največjih evropskih bankah, njegova okolica pa ugiba, komu bo ostavil svoje gromozansko imetje. Zaharov namreč nima nobenega sorodnika, zato je zanimanje za usodo njegove zapuščine tem večja.

„Odra“ rokavice iz trgovine O. Bračko, prej Dunajska cesta št. 12, sedaj samo v modni trgovini

SREČKO VRŠIC, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 3

za DAME — GOSPODE in OTROKE — volnene, trikotove že za 25 Din, usnienne, Nappa, glace, jelenova koža, ZIMSKE Nappa-rokavice za volneno podlogo in s Oglejte si izložbe in cene! 5941a krznom, Avto-rokavice, bele za ples in tudi vse druge vrste. Oglejte si izložbe in cene!

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 8. novembra.

Tudi ta teden je bila tendence v efektivni slabi. Prijaznejši položaj, ki je nastal koncem prejšnjega tedna kot odjek dunajske borze, se je znova poslabšal na vesti o ponovnem slabljenju papirjev na dunajski borzi.

Promet v bančnih papirjih, ki je bil v začetku tedna nekoliko živahniji, je koncem tedna zapadel v staro mrtvilo. Niti novoosnovani obračunski zavod, v katerega so se stavile velike nade glede na oživiljenje efektivnega prometa, ni pomagal ničesar. Večji promet beležijo ta teden le Eskomptna in Trgo.

Se slabšo sliko prikazuje industrijski papirji, katerih promet je bil minimalen. Industrijski papirji so vsi brez izjeme oslabei, posebno Gutmann, Sečera, Isis, Trbovlje, Slavonija.

Dinar je tudi ta teden ob čvrsti tendenci obdržal svojo višino na vseh zunanjih borzah. Zato že prerokujejo, da se bo na tej višini popolnoma stabiliziral, zlasti ker v resnici ni nikakega razloga, da bi ponovno oslabei. Izvoz je stalno precejšen, a uvoz minimalen. Povpraševanje po dinarju na zunanjih trgih je veliko, posebno na Dunaju in v Trstu. Vrh tega ga povsod primanjkuje.

Radi stabilnosti dinarjevega tečaja na zunanjih borzah tudi na zagrebški borzi tečaj deviz ne prikazuje znatnejših sprememb. Blaga je bilo vedno prilično dovolj, zlasti vedno ob začetku sestanka. Od deviz je edino London poskočil, in to radi mednarodne čvrstosti, ki je nastopila po spremembi vlade v Angliji. Narodna banka je ta teden intervenirala le predvčerajšnjim ob priliki porasta Londona, ker se drugače potreba intervencije ni kazala.

Promet je bil ves teden zelo majhen; gibal se je v višini 5 — 6 milijonov Din dnevno.

Zanimivo je, da na dinar več ne vplivajo spremenljive politične prilike v državi. Ravno kar minila vladna kriza ni niti najmanj škodovala tečaju dinarja v inozemstvu.

V današnjem svobodnem prometu je bila v efektivni tendence slaba. Prometa sploh ni bilo razen nekoliko zaključkov v Vojni škodi po 112. Nihaj se je ponujalo po 70, a Eksploatacija se je iskala po 90. O drugih papirjih se ni čulo nič. — V devizah je bila tendence nespremenjena. Promet majhen. Deviza na Italijo je dalje popustila in se ponujala po 299. Le London je ostal čvrst na 317.5. V ostalih devizah se je ponujalo blago po nastopnih tečajih: Dunaj 0.09775, New York 68.875, Praga 208.75 in Švica 1336.

Tržni pregled

LJUBLJANSKI TRG.

Ves ta teden je bil trg z raznim blagom zadostno založen. Niti jajc ni primanjkovalo. Manj je bilo le takega blaga, za katerega sezona že mineva, kakor za gobe, hruške in tudi kostanje. Cene so v glavnem nespremenjene, le jajca so se podražila.

Goveje meso se je prodajalo ta teden po 19 do 26 Din kg po kakovosti, teletina po 30 do 35 Din, svinjsko meso sveže po okrog 35 Din, slanina, hrvaška 37 Din, domača okrog 34 Din, mast okrog 38 Din, šunka 50 Din za kg. Kranjske klobase po komadu 5 do 10 Din.

Moka 6.50 Din, krušna 5.50 Din za kg.

Mleko 3.50 Din liter, smetana 1.25 Din merica, sirovo maslo 60 Din kg, jajca 2.75 Din komad. Jajca so prilično dobre kakovosti.

Riž 9 do 14 Din po kakovosti, sladkor kristalni 15 Din, kockasti 17 Din, kava 44 do 75 Din po kakovosti. Sladkor ima nespremenjene cene.

S sadjem je trg dobro založen. Jabolka so se po kakovosti trgovala od 1.75 do 5 Din kg. Hruška je bilo le nekaj malega po okrog 10 Din kg. Orehi neloščeni so imeli ceno 3.75 Din za liter, a loščeni okrog 25 Din kg. Kostanja je prav malo in še ta je prav slab; cena 3 Din liter.

Kokoš po velikosti od 40 do 70 Din komad. Raznovrstnih rib je bilo v petek precej po visokih cenah. Ščuke in mrene po 135 do 140 Din, peršiji po 5 Din komad. Tudi morske ribe so se dobile.

Salata endivija 0.75 do 1 Din glavica; zeljate glave so bile po 1 do 2 Din komad. V početku tedna so se dobile še razne gobe, proti koncu tedna pa jih ni bilo več. Cene za jurčke so bile po okrog 2.50 Din komad.

ITALIJANSKI TRG.

Les. Koncem prejšnjega meseca je bilo v Trstu veliko povpraševanje po koroskem lesu. Cene so zelo čvrste. Plača se koroski les za kubični meter, franko obala: škureto 340 — 350 lir; deske, 20/25, 300 — 310 lir; late, 5/5 — 12/12 mm. 300

do 310 lir; tavolami, 30/30 mm. 300 do 310 lir; grede 180 — 190 lir; jugoslovenska bukovina 330 — 350 lir.

Zivina. Cene glavni živini čvrste. Po nudiha nezadostna. V Milanu zlasti skalejo cene svinjam z izgledom na nadaljnji porast. Koncem prejšnjega meseca so notirali v Milanu za kg žive teže: voli I. 6.70 lire, II. 6 lir, III. 4.60 lire, krave I. 6.10 lire, II. 5.10 lire, III. 3.60 lire, biki I. 6 lir, II. 5.50 lire.

Zito. Blaga je dovolj. Cene polagoma rastejo. Povpraševanje po turščici je znatno manjše. Zadnje dni so bile v Milanu nastopne povprečne cene: riž 190 do 260 lir po kakovosti, turščica 100 do 104 lir, beneska 106 — 108 lir, domači oves 106 — 110 lir, domača rž 120 — 123 lir, domači ječmen 120 — 125 lir, fižol, beli 200 — 220 lir, pisani 190 — 220 lir za q.

Kolonijalno blago. Sladkorni trg je miren. V Milanu notira, franko vagon: domači sladkor, kristalni 650 lir, rafinirani 675 lir za tono. Cene kavi so čvrste.

Mast. Cene v Milanu: ameriška slanina v zabojih 825 — 875 lir, domača slanina 970 — 1015 lir, ameriška mast 750 do 780 lir, domača 715 — 750 lir za q.

Olja. Cene v Genovii, franko vagon, je dila olja: Riviera Ponente 800 — 860 lir, Bari extra 820 — 840 lir, Bitonto 830 do 840 lir, Abruzzi 800 — 820 lir za q.

S hmeljskega tržišča. Zatec (CSR), 6. novembra. Cene so se ustalile na 2400 do 2500 Kč za 50 kg.

Položaj na žitnem tržišču. Promet je bil ta teden zaradi pomanjkanja denarja precej slab. Izvoz je popustil in to predvsem turščice, ker se je na zunanjih tržiščih pojavila cenena ameriška turščica, ki pritiska na višje evropske cene. Zaradi tega je pri nas cena turščice precej padla. Tudi v pšenici je tendence slaba in povpraševanje minimalno. Bela moka se izvaža v majhnih količinah v Avstrijo, Českoslovaško in Nemčijo. Beli fižol se izvaža v večjih količinah največ v Italijo, toda je tudi oslabei v ceni radi padca cen v inozemstvu. Povprečne cene: sremiska in baška pšenica 362 do 365 Din, slavonska 320 Din postavno vtovorna postaja, moka, baška baza 508 do 575 Din, sremiska in slavonska 560 do 565 Din, turščica, umetno sušena 220 do 240 Din, postavno na sremiskih in baških postajah, fižol, beli, baški 420 do 430 Din, pisani 290 do 300 Din postavno sremiska in baška postaja, ječmen baški 320 do 330 Din.

Položaj na tržišču češpelj in orehov. Iz Brškega poročajo: Na tukajšnjem trgu je prišlo do vključno 2. t. m. 178 vagonov suhih češpelj, katerih cene so: sortiment 70-75 po 11.40 Din, 80-85 po 11 Din, 95-100 po 10.50 Din, 110-120 po 10 Din, merkantil po 9 Din za kg netto. Orehi so se trgovali po 7 do 8 Din kilogram netto. Povpraševanje po češpeljah kakor po orehih je precej živahno.

Stanje Narodne banke SHS dne 31. oktobra. V zadnjem tednu je padla kovinska podloga za 4.807.992 na 476 milijonov 184.559 Din v zlatu. Obtok novčanice je v tem času poskočil za 28.343.210 na 5.989.947.840 Din. Eskompt in lombard sta porasla za 10.1 milijona na 1558.7 milijona Din. Tekom trajanja Davidovičeve vlade se je obtok novčanice povečal skupno za 553 milijonov Din, to je za okrog 10 odstotkov.

Železniška stavka v Avstriji in naš železniški promet. Kakor se poroča, se glede na stavko železničarjev v Avstriji odslej dajejo vozovni listki za vlakve smeri proti Avstriji samo do meje. Direktni vozovi za Dunaj-Prago itd. se do nadaljnjega ukinejo. Sprejemanje tororov za Avstrijo in preko Avstrije je začasno ustavljeno. Naš promet do avstrijske meje se vrši drugače v polnem obsegu, vendar se bodo morale mogoče izvršiti omejitve, če bo avstrijska železniška stavka trajala dalje časa.

— Soja ali ameriški fižol. G. Fran Zidar, oskrbnik in vrtnar v Novi vasi pri Lescah nam piše: »Soja sem prejel od Alome Company z veseljem. Zemljo sem dobro pripravil na dva načina. Globoko rahlo zemljo sem pognojil z umetnim, plitvo dobro gnojeno pa s hlevskim gnojem ter 7. maja posadil 2 dkg tega znamenitega ameriškega fižola. Kalil je ves dobro, in sicer v globoki zemlji v 9 dneh, v plitvi pa v 12 dneh. Rastel je bobотно in se silno razvil. Prve cvetove sem opazil koncem septembra. Tekom oktobra je potem nastvil na stotine plodov, ki pa, žal niso dozoreli. Moj sklep je ta, da za naše kraje ta rastlina ni. Mogoče bi pri nas v radovljiškem okraju kako toplo leto z zadostno vlago uspevala. Vendar je tudi to dvomljivo, ker ta rastlina rabi za rast in zoritev pri nas 6 mesecev, a jesen prehitro nastopa. Sicer sem prav hvaležen, da sem mogel to preizkusiti. Pečati se pa z ameriškim fižolom ne nameravam več. Podjetje Alome Company naj mi oprosti, da semena ne morem vrniti, ker ga nisem pridelal.« Ta sodba je torej prav pesimistična. Ako sklepamo po nekaterih uspehih poskusih, pa menda ta pesimizem še ni popolnoma umesten.

— Reparacijska banka. Iz Beograda poročajo, da se je tam ustanovila banka z nalogom, da na podlagi reparaacijskih obveznosti sprejema člane in oskrbuje manipulacije z obveznicami, rešitve kupov in premij kakor nabave na reparaacijski račun.

— Jaša Grgašević: Industrija Srbije i Crne gore. Od agilnega nakladnega oddelka »Jugoslovenskega Lloyd« v Zagrebu smo prejeli novo delo, ki spada v industrijsko serijo te naklade. To je knjiga Industrija Srbije i Crne gore izpod peresa g. Jaše Grgaševića, ki je znani pisec in delavec na gospodarskem polju. Knjiga, ki je zelo pregledna, obsega 380 strani in stane samo 60 Din (vezana 90 dinarjev) ter se dobiva kakor ostale Lloydove knjige v vseh boljših knjigarlah ali naravnost pri »Jugoslovenskem Lloyd« v Zagrebu, Marčeva ulica 11. Zanimivo knjigo priporočamo.

— Srbsko-ameriško industrijsko podjetje v Beogradu. Dosedanja livarna Beograda »Juga« Vasiljević i Knežević v Beogradu se je pretvorila v srbsko-ameriško delniško družbo z nazivom: Srpsko-ameriška livarna Beograda i tvornica strojeva »Juga«. Delniška glavnica znaša 5 milijonov Din. Kapital pripada večinoma srbskim izseljencem v Ameriki.

— Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. novembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 540.000 kilogramov ova. — Dne 27. novembra pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega stekla. — Dne 2. decembra pri ravateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih tiskovin: pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave osi; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 30.000 bobin cigaretnega papirja. Ravateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejme do 17. novembra t. l. ponudbe za dobavo 3500 komadov različnih vijakov iz medenine po vzorcih, ki se nahajajo na vlogi, ki je istotam na vpogled. — Pri intendanturi Vrbske divizijske komande v Banjaluki se bo vršila dne 28. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 410.000 kg sena in 245.000 kg slame. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Sokol

Ljubljanski Sokol priredi v svoji telovadnici v Narodnem domu v soboto dne 29. novembra t. l. ob 20. uri svetovno telovadno akademijo, ki jo odpravi brat društveni starosta z nagovorom, vsebujočim zgodovinsko važnost 1. decembra za naš narod in Sokolstvo še posebej. Na to si slede izbrane telovadne in pevke točke. Iz posebne prijaznosti sodelujejo: gospa prof. Lovšćeva, g. Julij Betetto in g. M. Skrbinek. Telovadne točke izvajajo izbrani telovadci in telovadke Ljubljanskega Sokola. Akademija bo vsestransko ugodila željam in priklonjenju naklonjenega nam občinstva. V pondeljek dne 1. decembra t. l. pa se vrši v društveni telovadnici ob 11. uri svetovna zabojljuba novospredeti članov in članice.

Sporod dela Sokola I. v prihodnjem tednu: Telovadba kakor navadno. — Simon Greogrčičeva in Ignac Grumtarjeva knjižnica poslujeja v torek in petek od 17. do 19. in nedeljo od 10. do 12. ure. Novije knjige so nabavljene! — Četrtek 13. ob 20. uri ima glavni odbor redno sejo, pevski odsek pa pevsko vajo. Zenski prednjački zbor pozivlja vse članice k redni telovadbi, katere se vrši v Ljubljani v četrtkih, od 20. do 21. ure na Lendini. Vseboje se nove proste vaje za prihodnje leto. — Orkester vadi po razporedbi br. kapelnika. — Prireditveni odsek ima 12. ob 20. uri sejo v soboto 15. t. m. pa priredi na Taboru Martinov večer s petjem, godbo i. dr. Prosi obilne udeležbe!

Sport

SPORTNO GIBANJE V PRIMORJU. Trst, 7. novembra.

Zelo razveseljav pojav med našim narodom v Primorju je sportno gibanje, ki se zlasti v zadnjem času prav krepko razvija. Sportnih društev je bilo v Trstu i izven Trsta še do pred kratkim razmeroma zelo malo; v zadnjih časih pa je zanimanje za sport med našim narodom tako poraslo, da nima samo skoraj vsak večji naš kraj svojega sportnega društva, temveč se ponajša z njim celo tudi marsikatera skromna kmetijska vas. Nekaj pa je manjkalo vsem tem društvom: ni bilo centralne, iz katere naj bi izhajala zanje pobuda za enotno, smotreno delo, ni bilo organa, ki naj bi posredoval med posameznimi društvi in pospeševal stike med njimi, ni bilo zastopa, ki naj bi predstavljal vse to naše sportno gibanje v celoti na zunaj, zlasti pa napram našim sosedom, s katerimi so prijateljski stiki prav tako potrebni, kakor so koristni. Temu nedostatku se je odpomoglo z ustanovitvijo »Udruženja slovenskih sportnih društev v Italiji«.

Ustanovni občni zbor »Udruženja slovenskih sportnih društev v Italiji« se je vršil v nedeljo, dne 12. oktobra t. l. Dosele šteje Udruženje 25 aktivnih društev. Izven Udruženja se nahaja še kakih 10 društev, za katere se upa, da pristopijo v kratkem, 5 društev pa se nahaja v ustanovnem štadiju. Tako se more pričakovati, da bo Udruženje v kratkem imelo zbrano pod svojim okriljem vsa slovenska sportna društva v Italiji. Število 40 je za tako ozko področje, kakor je naše Primorje, in za kratak čas par let, odkar se je dejanski začelo sportno gibanje pri nas, gotovo prav častno.

Sportno gibanje se v Primorju zasedaj omejuje na tri panoge: hazeno, nogomet in kolesarstvo.

Namen tega poročila ni, da bi se podajala točna statistika, zato naj omenim le, da smemo hazeno opatijskega »Olimpa«, tržaške »Adrij« in šele pred dvema mesecema ustanovljeno hazeno barkovljanskega »Vala« šteti med prvostopne.

Kar se tiče nogometa, prednjači tržaška »Adrija«, kateri se vredno priključujeta

opatijski »Olimp« in barkovljanski »Val«. V kolesarstvu stoji na prvem mestu zopet tržaška »Adrija«, potem pa prihajajo postojnska Postojna, gorisiki »Primorje«, vrtojbenki »Jadrani« itd. Posebne omembe vreden je član »Postojne«, Komar, ki je pri italijanski tekmi za tržaško prvenstvo dosegel tretje mesto. Zaostal je za neposrednim tekmeccem samo za eno kolo, ker mu je bila pot zaprta.

»Udruženje slovenskih sportnih društev v Italiji« ima sedaj lepo nalogo, da ustvari prijateljske stike naših primorskih slovenskih sportnih krogov s sportnimi krogi tu in onostran mej. Kolikor je znano, je v ta namen že stopilo v stike z Jugoslovenskim sportnim savezom in nekaterimi podsavezi, ter je le želeli, da pride čim prej do stalnih, trdnih vezi med obojestranskimi ljubitelji sporta, kakor so se take vezi že začele med sportniki obeh narodnosti v Primorju. Le krepko po začetni poti, naprej do čim dalje lepših in večjih uspehov!

DANAŠNJE SPORTNE PRIREDITVE V LJUBLJANI.

Današnji sportni program tvorijo štiri nogometne tekme in izbirna hazenska tekma za sestavo reprezentance proti Zagrebu. Med nogometnimi tekmami je najvažnejša prvenstvena tekma Rapid (Maribor) : Jadran, s katero se zaključuje jesenska prvenstvena sezona I. razreda LNP. Današnja tekmeča zavzemata doslej tretje oz. drugo mesto prvenstvene tabele, ker pa ju loči le ena točka, se danes odloči, kateremu izmed njih definitivno pripada častno drugo mesto. Oba kluba sta v dobri formi, osobito Rapid je v zadnjih tekmah pokazal dobro igro ter prehitel v prvenstveni tabeli Primorje. Hermes Maribor in Celje. Tekma se vrši ob 15. na prostoru Ilirije.

Prijateljska tekma Ilirija : Hermes, ki se vrši ob 13.30 na prostoru Ilirije, bo za našo sportno publiko morda še bolj privlačna: tekme med obema kluboma so namreč vedno zanimive in precej ostre, razen tega bo marsikoga mikalo, prebricati se o formi Ilirije neposredno po zagrebškem debatu — Juniorji Ilirije nastopijo ob 9.30 proti rezervi Slavona.

Kot zaključna prvenstvena tekma ljubljanskega II. razreda se vrši ob 10. na prostoru Primorja tekma med Laskom in Svobodo. Predvidovati je zmagovit izid za akademike, ki bodo pač umeli zlomiti odpor agilne Svobode.

Ob 11. se vrši na izrišču Ilirije hazenska tekma dveh izbranih ženskih timov v vrho sestave reprezentance družine proti Zagrebu, ki gostijo prihodnjo nedeljo v Ljubljani Kombinirana tima sta sestavljena povzeli iz izraha Ilirije in Atene, nekaj moči je dal tudi Hermes.

— Pienarna seja JZSS in Zbor vseh nastavnikov se vršita v pondeljek 10. t. m. ob 20. uri v daniškem salonu kavne Emona. Važno. — Tajnik.

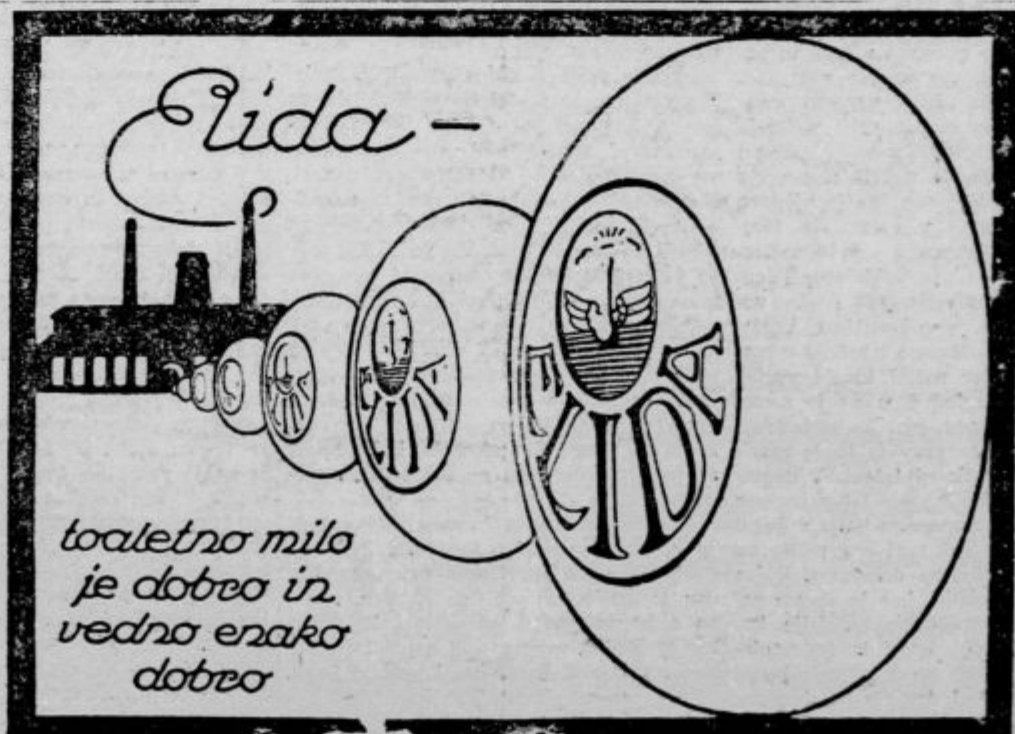
— S. K. Hermes prosi naj se vsi dopisi pošiljajo na g. Drago Lukana, Ljubljana VII. Mavrtarjeva ul. 169. — 3062

— Tudi Gradski gre v Budimpešto. Kakor Hask namerava tudi Gradski se to sezono igrati v Budimpešti, in sicer proti madžarskemu orvaku MTK.

— Z tekmi Ilirija : Hermes in Rapid : Jadran je določena skupna estopnina. Prosta karte za člane udeležbenih klubov so razveljavne. Blagajna se odpre ob 13.15 uri.

Primorje.

— Šveška nogometna reprezentanca je odšla te dni na daljšo turnejo. Danes igra na Dunaju proti avstrijski reprezentanci, v sredo v Inostu proti kombiniranemu moštvu Tirolske, v nedeljo 16. t. m. pa v Milanu proti italijanski reprezentanci. Ob tej priliki nekoliko besed o švedskem nogometu: Pred vojno švedski nogomet skoraj ni bil znan. Na olimpijadi v Stockholmu so Holanci že v prvi rundi vrgli Švede iz nadaljnega tekmovalja, isto se je ponovilo v Anversu. Šele letos v Parizu so se mogli Švede revanžirati za ta poraz. Toda kako dolga pot je iz leta 1912, da ne govorimo o letu 1908, ko je bila švedska reprezentanca v Londonu premagana od angleške z 12 : 1! Leta 1920 se je pravzaprav izvršil preokret na boljše v švedskem nogometu. Šledil je uspeh za uspehom. Premagali so Avstrijo in Nemčijo in celo Dansko. Prišla je letošnja olimpijada, na kateri si je Švedka po krasnih zmazah izvojevala tretje mesto. Porazili so Belgijo z 8 : 1, Egipt s 5 : 0. Kloniti so po morali Švici z 1 : 2 in Holandski 1 : 1 in 1 : 3. V tako hudem boju kakor je bil olimpijski, doseči tretje mesto, to že nekaj pomeni. Ta uspeh pa ni bil slučajen, temveč docela zaslužen. Naj omenimo še, da so Švede pred odhodom v Pariz porazili v Stockholmu Poljsko s 5 : 1. Pred dvema mesecema so pogazili Nemčijo s 4 : 1 in nedavno Norveško s 6 : 1. Iz teh rezultatov je razvidno, kako visoko se je povzpela švedski nogomet. Zaradi tega je razumljivo zanimanje, ki vlada za prihodnje tekme tega močnega moštva, zlasti za tekmi z Avstrijo in Italijo.

KUZM-ČAJ

je svjetska marka kineških
čajeva, prava ruska mješavina

UVOZ ČAJA
P. M. Kuzmičev i sinovi
osnovano u Petrogradu godine 1867.

London 11 Queen Victoria st.
Paris 11 bis Avenue Victor Hugo
Berlin Hohenzollernstrasse 15
Hamburg Freihafen. Alter Wandram 12

Skladišta u SHS.
ZAGREB
Kukovičeva. 30.
BEOGRAD
Kralja Milana 56.
Telef. 26-92.

Opremljena soba
posebni vrbodan, poleg
vodiča, se odda. Dopolne na
upravo „Jutra“ pod znako
„Inteligentna“. 24020

Zamenja se
brekreno stanovanje s 3-4
sobami, kuhinjo in priklju-
čnim sredi mesta s 1. janu-
arjem ali prej z manjšim
stanovanjem proti primerni
odškodnini. — Ponudbe pod
„Elegantno stanovanje na
upravo „Jutra“. 23902

Soba
v središču mesta, 1850 bančna
urednica. Plemenite ponudbe
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Soba 513“. 24024

Dve prazni sobi
posebni vrbodan in elek-
trično razsvetljavo, se od-
daja. Ponudbe pod znako
„Snaga in mir“ na upravo
„Jutra“. 23933

Lepo opremljena soba
se odda samo boljšemu go-
spodu. Naslov pove upravo
„Jutra“. 23927

8000 kron nagrade
Boli kralj preskrbi zakon-
skemu paru brez otrok sta-
novanje ali odstopi 2 sobi s
uporabo kuhinje. Plača se
celo stanovanje. — Cenjene
ponudbe na upravo „Jutra“
pod šifro „800“. 23836

Prazno sobico
1850 gospod v mestu ali v
blizini. Ponudbe pod „Sobi-
ca“ na upravo „Jutra“. 23970.

Kapital
Dobro iduća trgovina
z vsem trgovskim inventar-
jem in stanovanjem, obsto-
ječe iz 2 sob, kuhinje in pri-
ključa, na periferiji Ljubl-
jane, se odda za dobo 5 let
proti enkratni odškodnini Din
35.000. V trgovini, v 1 sobi
in kuhinji, električna raz-
svetljava. Na željo se odda
tudi na daljšo dobo. Naslov
pove upravo „Jutra“ pod
„Trgovina 5-10“. 24009

Družabnik
kapitalom (sodelovanje ali
brez), se išče za brezkonu-
renčno podjetje. Velikanski
dobitek. Ponudbe na upravo
„Jutra“ pod „Varnost za-
jamčena 11963“. 23636

50.000 K posojila se išče
za trgovino proti dobrih
obrestim. Ponudbe pod šifro
„Trgovina 11963“ na upr.
„Jutra“. 23705

Pletilka
večstransko izurjena, z ma-
lin, kapitalom, se sprejme
kot družabnica. Ponudbe na
podružnico „Jutra“ v Celju
pod „Družabnica“. 23943

Iščem posojila
50.000 Din na prvo vknjižbo
in proti 30 odst. obrestim.
Pismene ponudbe na upravo
„Jutra“ pod „Štev. 13“. 24069

Pozor!
išče se 15.000 Din posojila
na prvo vknjižbo nove hiše,
ali pa se ista prodaja po zelo
niski ceni. Naslov pove upr.
„Jutra“. 24013

Išče se tihi družabnik
ali posojilo 50-60.000 Din
za dobro idućo in vpejano
trgovino v Mariboru. — Po-
nudbe pod „Družabnik 50“
na podružnico „Jutra“ Ma-
ribor. 23914

Mlad drž. poduradnik
s kapitalom, želi v svrhu
žrtive znanja s gospodino
ali vdovo, ki ima posestvo
ali trgovino na deželi. Po-
nudbe je poslati pod „Cra“
na podružnico „Jutra“ v
Mariboru. 23788

Vdova srednjih let
s kompletnim stanovanjem,
pohištvom in lepimi dohodki,
želi znanja v svrhu event.
ženitve s gospodom ne pod
40 let. Le resne neanonične
ponudbe pod „Mirojubnost“
na upravo „Jutra“. 23591

Državni nižji uradnik
z dragoceno opremljenim sta-
novanjem in drugimi vred-
nostmi, se želi poročiti z in-
telig. gospodino ali vdovo
srednje starijosti. Resne po-
nudbe pod „Dobra gospo-
dinja“ na podružnico „Jutra“
v Celju. 23941

Simpatičen inozemec
veleindustrialec, vodja ve-
likega obrata, star 35 let,
želi v svrhu skrajšanje želi-
stive dopisovati s izobraže-
no damo v nemškem jeziku.
— Neanonične ponudbe pod
„Inozemec“ na upr. „Jutra“
23938

Dobro situiran gospod
v 23 letu, z večjim trav-
skim posestvom in gostilno,
si išče pošteno družico. Le
resne ponudbe s sliko na
upravo „Jutra“ pod znako
„Iluzija“. 23972

Državni uradnik
z lepo bodočnostjo, 36leten
vdovec išče v svrhu čimprej-
šnje ženitve znanja s samo-
stojno, dobro in odkritno-
no gospodino ali vdovo brez
otrok, 26 do 32 let stari, ki
bi bila voljna njegovima
dvema otrokoma zgubljeno
mamico nadomestiti. Izurje-
nost v gospodinstvu in pri-
merni premoženje je pogoj.
Le resne in neanonične po-
nudbe naj se vpošljejo pod
šifro „Tiha sreča“ na anon-
no podjetje Aloma Company
v Ljubljani. 24051

glasba

Dve violini
boljši, se prodaja. Naslov v
upravi „Jutra“. 23806

Samski violinist
naravn. in totnatni, 1850
druž. b. a. Cenjene ponudbe
tudi v hrvaškem jeziku
sprejema Jakob Brišček, vri-
nar, Fužine grad. 23901

Živali

Psica bernhardinka
lepa, 6 mesecev stara, dobra
čuvajka, se prodaja na iz-
cesti št. 19, pri konjskem
mesarju. 23835

Prodaja psa
2letnega čistokrvnega „Do-
bermana“, izvrstnega čuvaja
in osebne varuha. Naslov
pove upr. „Jutra“. 23798

Oddam kobilu
šes zime v uporabo proti
vsaj 2000. — Naslov pove
uprava „Jutra“. 24062

Dva konjička
črna „Pony“, oba konja, s
opremo, prodaja g. R. Thaler,
trgovca v Škofji Loki. 23721

Razno

Ugodna prilika
za izdelovalce cementnih iz-
delkov, prodam en „Ambi“
stroj za izdelavo zarezane
strojne opake s 650 tezni-
mi modeli, en „Ambi“ stroj
za izdelavo zidne opake, šest
vrt, en stroj za ščelice z
10 modeli. Lastni gramofon,
lom, četrt ure oddaljen od
postaje Mokronog, v katerem
je najfinjši pesek (šoder).
Prodajna cena za vse skupaj
65.000 Din pod ugodnimi
plačilnimi pogoji. Event. se
vzame družabnik z vsaj
25.000 Din kapitala. — Na-
tačenjša pojasnila daje last-
nik Franc Kolenc, Mokronog
23935

Vsakovrstna naročila
za strojno pletenje, se spre-
jemajo. Za hitro in solidno
izdelavo se jamči. — Štefan
Elizabeta, Zeljarska ul. 11.
23717

Pozor!
120, 135, 150 Din
damski fini flicklobuki vseh
barv, preoblikovanje 40 Din
v manufakturni lopi štev. 10
Vodnikov trg. 23909

Po-ov vozniki
približno 20 klatfer bukovih
hlovov je za potenziti iz go-
zda Lutensk do Planinčevega
travnika (vise 15 minut).
Vozniki med Zalogom in La-
zmi, ki imajo veselje in
delo preveriti, naj se zglasijo
pri Josipu Plankarju na Do-
lenjski cesti 5 v Ljubljani.
24010

Dva ložna sedeža
za abonement B. se oddaja.
Prijava na upravo „Jutra“
pod „Dr. M.“. 23986

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
na in seilka v „Jutra“

Zahvala in priporočilo.

Podpisana se zahvaljujem slavnemu občinstvu in
p. n. stalnim gostom za obilni poset in zaupanje, ki so
ju izkazovali mojemu prerano umrlemu soprogu, gospodu

Alešu Zalazniku.

Ohenem naznanjam, da bom nadaljevala gostil-
niški obrt v

restavraciji „pri šestici“

ter zagotavljam vse cenjene goste, da bodo istetako kakor
doslej, tudi vnaprej postreženi v popolno zadovoljnost.

Za obilen obisk svoje restavracije se najljubneje
priporočam z velespoštovanjem

Terezija Zalaznik
restavratorka.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1924. 5933a

Za Miklavža in božič

velika izbira vsakovrstnih bonbonov, oba-
skov za božično drevo, čokolade, peotva,
lesta, domačega in prvostanskega inozemskega
izdelka iz tovar „ORION“ (Marsner),
Praga, in Heller, Duuaj, — Na debele.

Josip Vitek
Ljubljana, Krekov trg štev. 8.

Tvorilca likerjev, ruma, konjaka in esenc
išče dobro vpeljane, veče in agilne 5741a

LOKALNE ZASTOPNIKE.

Cen. ponudbe pod šifro „Zastopnik III-A-50/a“
na Interreklam, d. d., Zagreb, Palmotičeva 18.

Šentjanski premog

vseh vrst in vsako množino, v
čisto opranem stanju nudi, za ta-
kojšnjo dobavo

Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKIL
Ljubljana, Krekov trg 10 1018a

PERJE

za zglavnike, puh za pernice, žimo, afrik in cvilih
za žimnice, platno za prtiče in vse drugo posteljno
perilo, odeje živane in flanelaste, preproge, zastore,
posteljne in kavne garniture, namizne prte, prodaja
v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah vele-
trgovina R. Stermecki, Ce'je, št. 331. Ilu-
strovani cenik zastoji! Trgovci dobe engros cene.

— KR. DVORNI DOBAVITELJI —

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI
COGNAC MEDICINAL
JAMAICA RUM
CHINA ČAJ

ZNAMKA „STOCK“ JAMČI ZA NAJBOLJŠE KVALITATIVNO BLAGO!

Najjeftinije Izvorno vrelo za

ARMATURE, SISALJKE
HIDRANTE I ŠTRCALJKE

Sve vrste kod:

Teudloff-Koncern

Jugoslaven. d. d. za promet armatura, sisal ka i strojeva
ZAGREB, Paromilnska c. 1 (Paromlin) Post. pretinac 270

Na drobno! Na debelo!

KOŽUHOVINA.

Velika izbira kož in kožuhovinskih izdelkov. Spre-
jemanje popravil in prenovljenje. — **Spesjalni**
oddelek za strojenje in barvanje vsakovrstnih
kož v vseh mogočih barvah.

Prva jugoslovanska kožarsko-barvarska tvornica
Peter Semko, Ljubljana
Tvornica: Glince-Vie 5., Trgovina: Križevniška 7.
Kupuje vsakovrstne kože divjačine. 5937a

Perhavec & Valjak

tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov
v Mariboru, Meljska cesta 3

Priporočila za nastupajočo jesensko dobo zlasti svojo
veliko zalogo izbornega vermuta, ki je pripo-
rodljiv zlasti rekonvalescentom in je splošno dar-
vano kreplivo kakor tudi zdravilno sredstvo proti raz-
ličnim notranjim boleznim.

5292a

Manufakturna trgovina
MARIJA ROGELJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 26
(poleg Kolodvorske ulice)

priporočila svojo bogato zalogo šofa caj-
ga, k ota, be'e, rjave in plave kotenine,
oksforda, cefirja, belega, ravnega biaga
za rjše, s-ilenih rut in šer, kravati,
pav-le in nogavice.

Tovarna blizu Ljubljane išče
prvovrstnega knjigovodjo-(kinjo)
nemškega korespondenta-(tinjo)

za popoldanske ure, oziroma gotove dni
v tednu.

Natančne ponudbe z navedbo
dosedanjih služb in zahtevo plače prosi
pod „Urejeno knjigovodstvo“ na uprav-
ništvo „Jutra“. 5922a

Kanarčke
pristne 5932a

„Harzer Edelroller“

nizkega petja, na zahtevu
du du, dan dau, žvi-gelci,
zvečer pri luči jako priidni perci (Lichtschläger)
samce po 300, 400 in 500 Din
plemenske samice po 100 Din
razpošiljam po vsej Jugoslaviji in jameim za živo
dospetje.

Drago Kramaršič
Ljubljana 7, Kavškova ulica 193.

TUDI VI

hočete Vašega soproga presenečiti z lepim in ko-
ristnim božičnim darilom?

Najbolj koristno božično darilo je pisalni stroj
„ERIK“
za pisarniško in privatno porabo.

Tudi na ugodne mesečne obroke!
THE REX Co., Ljubljana, Gradišče 11.

Težke delavske
in vozne konie

štiri- do šestletne, dobavljiva
vedno po najnižjih cenah

Julio Hoffmann
Čakovec (Jugoslavija).

Telefon št. 31. 5900a

VINO

letniki 1921, 1923 in 1924
iz Jeruzalemskih in L'uto-
merskih vinogradov

ima vedno po najugodnejših cenah v zalogi
Lovro Petovar, Ivanjkovci.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Telefon številka 104

podružnica v Ljubljani, Marijin trg štev. 5.

Centrala v Pragi, na Přikopě 35.

67 podružnic v vseh večjih krajih Čehoslovaške republike

Sprejema vloge na knjižice in račune ter prova vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.

Brzojavni naslov: Indusbanka

Kranilne vloge na knjižice in tekoči račun 2,170,000,000.— Kč.

1924a